

VEI KHAT RUNDAM, RUNDAM SI LAN TA

(Once Saved, Always Saved)

Timothy Sui Lian Mang: Zirnakh lamah: Falam High School ihsin phun hra a zir, Fundamental Baptist Bible College (Falam), Bharat Bible College (India), Northwest Baptist Seminary (India Extension), Grand Rapids Baptist Seminary (Asia Extension), Gulf Coast Baptist Seminary (USA Distance Learning), Great Plains Baptist Divinity School (USA – Distance learning), Queen’s University (UK) pawl ah Bachelor degrees, Master Degrees, Doctorate Degrees pawl a zir. Pacific International University (USA) in Honorary Doctor of Christian Laws an pe. Rawngbawlnak lamah: evangelist, pastor, kawhhran din, Bible tlawng din, missionary thlah, Bible leh tivek a rak tuan. Atu ah Bibles International Myanmar Society ah Director tuanvo le Biblical School of Theology ah President tuanvo nei in Rangoon ah a nupi le a fate thawn an um.

Rual Uk: April 15, 1952 ah Dawn khua ah a suak. October 15, 1969 ah a piangthar. Kum 18 a ti (January 2, 1970) ah Pathian in a rawngbawl dingin a ko ih, an khua suahsanin Lairam hmun tin ah khua 100 hnakh tam ah thuthangtha a sim. A thusimnak in mi tampi in piantharnak an co. Kum 15 sung evangelist ih a feh hnuah Bible tlawng kai tul rori in a thei ih, 1985 in India ram ah a feh. Kum 1986 – 1990 tiang Union Biblical Seminary, Pune ah B.Th a zirsuak. B.Th a zir theh hnuah Mizoram ah le Lairam ah Pastor a tuan. Chin Evangelical Fellowship khalah Director kum tawkfang zet a tuan. Hakha tawngin Holy Bible pi khal a let theh. Atu Hakha khawpi ah umhmun khuarin Kawlram hmun dangdang ah le Ram leng khalah thithangtha sim in a feh rero hrih lai. Amah hi Great Plains Baptist Divinity School, USA in 2010 ah Honorary Doctorate of Divinity Degree a pe.

Gordon Za Thio: Zirnakh lamah: B.Sc - Mandalay Arts & Science University ah, M.Sc F1 - Rangoon Art & Science University ah, B. A. Theology - Twin

Cities University, U.S.A – Distance Program, M. Div - Presbyterian Theological Seminary, Philippines ah a zir. Leitlun hnatuannak lamah: 1971 in 1981 tiang High School Teacher, 1944 in 1981 tiang Thantlang Township Inspection Chairman a tuan. Rawngbawlnak lamah: 1981 ihsin rawngbawlnak ah full time in a pe-aw ih, Lairam ah pastor in siseh, evangelist in siseh Pathian thu zirh le phuangin can a hmang. 2009 ihsin National Director of East -West Ministries International tuanvo neiin Kawlram hmun kipah Pathian thu zirhin le missionary thlahin, hmun kip ah kawhhran din hna tuanin a um Atu ah a nupi, fate le atu le thawn Rangoon ah umhmun khuarin a um. Amah hi 2010 ah Great Plains Baptist Divinity School, USA in Honorary Doctor of Divinity a pe.

VEI KHAT RUNDAM, RUNDAM SI LAN TA

VEI KHAT RUNDAM, RUNDAM SI LAN TA

(Once Saved, Always Saved)

Timothy Sui Lian Mang

Rual Uk

Gordon Za Thio

VEI KHAT RUNDAM, RUNDAM SI LAN TA
(Once Saved, Always Saved)

Timothy Sui Lian Mang

Rual Uk

Gordon Za T̄hio

A SUNG UM THUPAWL

Cahmai

CABU SUAHTUIH THUCAH 3

I. RUNDAMNAK CU A HNGET,
HLOSAL THEI A SI LO4

Timothy Sui Lian Mang

II. RUNDAMNAK COTU RUN MI
A HLOH THEILONAK SĀN THU 573

Rual Uk

III. RUNDAM A SI ZO MI
AN HLO THEISAL NAWN LO109

Gordon Za Thio

CABU SUAHTUIH THUCAH

Rualvah thum ka pale Pastor Timothy Sui Lian Mang, Evangelist Rual Uk le Evangelist Gordon Za Thio te in ‘*Rundamnak a hngehzia, Rundamnak a hlohsal thei lo zia*’ thu hi thupi tukah ruatin anmai Bible zumdan, an zingzawidan le an hmuhdan cio ih an ngan mi thu cu bu khat ah kăwmin ‘VEI KHAT RUNDAM, RUNDAM SI LAN TA’ ti hminih suah mi hi cabu hi siartlak rori le mitvangtertu cabu a si tiah ka hmu.

An ngan ca ka siar rero tikah Pathian thutak an zingzawizia, an theihzia hin ka khawruah i harter. Rundamnak hngehzia thu ah cun hi tlukih fiang le duhthusam cabu hi kan Lai tawng cabu lakah hmuh ding a um hrih lo ding tiah ka zum.

Hi cabu “VEI KHAT RUNDAM, RUNDAM SI LAN TA” hi ‘Rotling Cabu’ pakhat si rori in ka ruat. A ngantu pathum hi rawngbawlnak ah crusade tuahin, khemping tuahin, kum tam nawn cān an hman bak ah, Bible zirhnak le Bible zirnak lam khalah anmah tawkin kum tam nawn cān hmang zo an si ih, thlarau fa khal tampi nei an si. Kei ka hrang tla ah cun tisan ih ka pale an si ih tlunah, thlarau lam thu khalah ka pale rori, ka zohthim mi an si.

Hi cabu hi a siar ka khawp thei lo, thungaithlakih Pathian thu buaipitu cun hi cabu a siar asile hlawknak tampi a hmu hrimhrim ding ti ka fiang. Piangthar zumtu hmuahhmuah in hi cabu hi siar thluh cio hai sehla ka va duh tak em!

Cabu suahtu,

Issakar Van Bawi Lian Mang
Director
Soldiers of Jesus Christ Yangon
August 2018

**RUNDAMNAK CU A HNGET,
HLOSAL THEI A SI LO**

By

Timothy Sui Lian Mang

A SUNG UM THUPAWL

Cahmai

THUHMAIHRUAI6
1. RUNDAMNAK A HNGEHZIA TRINITY PATHIAN HNAṬUANNAK IHSIN ZOHHLIAHNAK8
2. ZUMTU IN SUAL A TUAH TIKAH! 24
3. RUNDAMNAK CU HLOSAL THEI A SI TI ZUMTUPAWL IH AN ṬANSAN MI BIBLE BUNG LE CÂNG PAWL ZOHHLIAHNAK37
4. BIBLE SUNGAH SUAL IH TLU HMHU DING AN UM61
6. THUTLANGKAWMNAK68
CABU RĂWN MIPAWL71

THUHMAIHRUAI

Rundamnak a hngehzia, rundam mi a hlohsal thei lozia Bible thutak theihfiang hi zumtu nun hngehnak, cawlhahdam nun neihnak lamzin umsün a si. Pathian zangfahnak in 1979 ah rundam ka si ti fengnak, piantharnak ka rak co. Asinan rundamnak a hngehzia, vei khat rundam co, co lanta a si ti thutak simtu ka neih lo ruangah, thlacam nun ka neih lo tikah, mi thawn kan tawhawk tikah, Bible ka siar lo tikah, ka thinlung in thil thiang lo, thil tha lo deuh ka ruah tikah vanram ka kai ngai pei maw, ka rundamnak hi a hlo zo pei maw? tiin khawruahhar le thlaphangin ka um theu. Rundam ka si ti ka feng hnu kum li hnuah rundamnak a hngehzia ka theifiang ih ka va lungawi tak em! Ka rundamnak thu ah khawruahharnak ka nei dah nawn lo. Curuangah rundamnak a hngehzia thutak hi phuan le aupi a tul rori tiah ka lung sungih a umnak a rei zo, crusade ka neihnak tete khalah ka phuang ringring.

Pastor Ren Hlei Thang in (pastor a si hlanpi, tlangval piangthar pekte hrawng a si laiah) kum tawkfang zet a liam zo ah khan, *“Van Khua le Ti ih Um kan Si”* ti mi hla a rak phuah. Rundamnak thu ah Pathian thutak a hmuhfuhzia a hla phuah mi ah a lang. Zumtu mipiangthar cu sinak dinhmun lamah ‘van khua le ti ih um kan si’ thu Paul in Efe 2:19 ah, *“Curuangah mikhual le ram dang mi nan si nawn lo ih, mithiangpawl thawi ram khat mi le Pathian sungkua sungtel nan si sawn a si,”* tiah a sim. Paul-ih theology a si ih, Bible theology a si. Cucu a dik mi le a hnget mi thutak a si. Vancung rammi sinak pek zo kan si ti theihfiang le zum hi a sunglawi tuk lawmmam.

Halkha hla pakhat te hlan deuh ih an sak ka theih mi cu, *“Sinai Tlang ka thihnak, Kalvary Tlang dawh ka nunnak, vailam ah Jesu nih ka sual vialte le ka sual than ding vialte a ka ngaihthiam dih,”* ti khi a si. A phuahtu zo a si ti ka thei lo, rundamnak a hngehzia thutak a theifiang taktak maw, theifiang taktak lo ti cu ka thei lo nân, a hla phuah mi thu hi cu a va

diktak em! Paul-ih theology rori, Bible theology diktak a si. Rundamnak thu ah, vailamtah ih Khrih thisen zarah misual-zumtuh soal hmuahhmuah cu ngaithiam zo a si, soal lai rero khal ngaithiam a si ih, hmai lamih soal leh ding tiang khal ngaithiam a si. Kol 2:13, “*Cule nan mawhsualnakpawl le taksa ih serhzim tan lo nan sinak ih thi nan rak si laiah khan, Khrih zawngah hmunkhatah a lo nungter ih, nan mawhsualnak hmuahhmuah a lo ngaidam a si.*” Rundamnak thu ah vei khat ngaidam cu ngaidam lan ta, kumkhaw daih a si. Pathian thawi Pa le fa vekih an pehzawmawknak cu a cat thei lo, kumkhaw daih a si.

Asinan zumtu mipiangthar in thilsual a tuah tikah Pathian thawi an pawlkawmawknak a cat, a hlo. Cutikah cuih an pawlkawmawknak cat mi thasal dingin zumtu cun ni tin ih a soal cu phuangin, ngaithiam a dil ringring a tul, “*Kan sualpawl kan phuan asile, kan sualpawl in ngaidam ding le kan dingfellowak hmuahhmuah in khawlhfaisak dingah anih cu a rinum in a dik a si,*” (1John 1:9).

Rundamnak a hngehzi, hlosal thei a si lozia thutak cu himi cabu sungah simfiang ka tum. Hi cabu hi a siartuh mit vangtertu si hram seh ti hi cangantuh duhthusam le thlacamnak a si.

Timothy Sui Lian Mang
President
Biblical School of Theology
Yangon
Tel: 095103980
Email: timothymang@gmail.com
August 2018

BUNG - 1

RUNDAMNAK A HNGEHZIA TRINITY PATHIAN HNAṬUANNAK IHSIN ZOHHLIAHNAK

Bible in rundam si zo a rundamnak a hlohsal thei lozia fiang zetin in sim. Rundamnak a hngehzia cu Trinity Pathian: Pa Pathian, Fapa Pathian le Thlarau Thianghlim Pathian hnaṭuannak ihsin a langfiang.

A. PA PATHIAN IH HNATUANNAK IHSIN:

(1) Zumtu cu catuan ihsin Pa ih hril mi a si ruangah a rundamnak cu a hnget a si.

Khristian in a rundamnak a hloter thei asile, Pathian cu huham thiltitheinak ih khat si loin, Bible in rundam mipawl cu Khrih ah hril cia an si a ti mi khal a soal tinak a si ding. Rundam a si mipawl Pathian ih ruat cia an si thu hi el theih a si lo, kan theihfiang thei lo a si hmanah Pathian kamsuakthu ih sim mi a si.

Efe 1:4, *“Cutivek thothoin, Pathian in leilung hram a bun hlanin duhdawtnak ruangah, amai hmaika-ih thianghlim le sawihnāwm ding um lo kan si theinak dingah, Khrih ah in rak hril zo.”*

(2) Pa in zumtu cu fa si dingih a ruat cia ruangah a rundamnak cu a hnget a si.

Khristian in a rundamnak a hloter thei asile, Pathian cu huham thiltitheinak ih khat a si lo ih, Bible in ruat lawk a sim mi khal a soal tinak a si ding. Rundam a si mipawl hi Pathian ih ruat cia an si ti thu hi el theih a si lo, kan theihfiang thei lo a si hmanah Pathian kamsuakthu ih sim mi a si.

Rom 8:29-30, “Ziangahtile Pathian in a theih cia mipawl cu a Fapa bǎngnak ih thlengaw dingah a ruat cia hai, cutin Fapa cu unau tampi lakah fatir a si thei ding a si. Cuihhleiah Pathian in a ruah cia mipawl cu a ko hai fawn; a kawh mipawl cu thiam a coter hai ih, thiam a coter mipawl cu a sunlawih hai fawn”.

Efe 1:5, “Pa Pathian in amai duhdan amai lunghmuizawng bangtukin, Jesu Khrih in amai hnen rori ah fa si dingin in rak ruat.”

**(3) Rundamnak thu ih Pa Pathian tumtahnak zoh tikah
rundamnak hi hlo theisal a si lo ti a fiang, rundamnak
cu a hnget a si.**

Khristian in a rundamnak a hloter thei asile, rundamnak thu ih Pathian tumtah mi cu thuphan a si tinak a si ding.

Rom 8:29, 30, “Ziangahtile Pathian in a theih cia mipawl cu a Fapa bǎngnak ih thlengaw dingah a ruat cia hai, cutin Fapa cu unau tampi lakah fatir a si thei ding a si. Cuihhleiah Pathian in a ruah cia mipawl cu a ko hai fawn; a kawh mipawl cu thiam a coter hai ih, thiam a coter mipawl cu a sunlawih hai fawn.”

**(4) Pathian-ih huham thiltitheinak ruangah rundamnak cu
a hnget a si. Pathian cu ziangkim ti thei a si, Pathian cak
le huham ih khat a si. Rundam a si mipawl kilhim
dingah a huham hi cintawk nei lo a si.**

Khristian in a rundamnak a hloter thei asiahcun, Pathian in zumtu kilhim dingih a tumtah mi cu a hlawhsam tinak a si ding.

1Pet 1:4, 5, “.. a ṭawihrál thei lo mi, a bawrhhlawh lo mi le a cuai thei lo mi ro nan co ding mi cu van ah ret cia-in a um. Zumnak ruangih rundamnak, can neta ah langter dingih timtuah cia mi cu co dingin Pathian huham ih kilven nan si.”

Judas 24, “Cule thuknak ihsin a lo kilhim theitu le mawh nei loin a ropitnak hmai h mawh nei loin a ropitnak hmai h in Rundamtu Pathian fim umsün hnenah thangthatnak le cungnunnak, huham le thunei hnak cu atu le kumkhua tiang um seh. Amen.”

(5) Pathian thutiamkam ruangah rundamnak cu a hnget a si.

Khristian in a rundamnak a hloter thei asile, Bible sungih Pathian thutiamkampawl cu thuphan an si tinak a si ding. Zumtu cun kumkhaw nunnak a nei zo. Kumkhaw nunnak, catuan nunnak ti hi cem thei a si lo. Kumkhua cu a hlosal thei lo. Khrih zumtu cun kumkhaw nunnak a nei zo, a nei leh ding a si lo. Lei le van hnaki h hnget sawn Pathian kamsuakthu in fiang tukin in sim:

John 3:16, “Ziangahtile Pathian in leitlun mipawl a duhdawtzia cu a Fapa neihsün a pe, cutin Fapa a zumtu pauhpauh an siathlorál lo ding ih, kumkhaw nunnak an nei sawn ding.”

John 5:24, “Thungaiin, thungaiin ka lo sim, ka kamsuakthu a thei ih, i thlahtu a zumtu cun kumkhaw nunnak a nei ih, thuthennak a táwng lo ding, thihnak ihsin nunnak ah a lut sawn a si.”

John 6:37, “Ka Pa in ka hnenih in pek mi hmuahhmuah cu ka hnenah an ra ding. Cule ka hnenih ratu cu ka dawisuak hrimhrim lo ding.”

John 6:47, “Thungaiin, thungaiin ka lo sim, keimah i zumtu cun kumkhaw nunnak a nei.”

Kumkhaw nunnak a si ih, kum khat nunnak, kum thum nunnak, kum kul nunnak men a si lo. Kumkhua ti a si ih, kumkhua cu cem ti um lo kumkhua a si.

(a) Rundam co zo cu zohman in thiam lo an coter thei nawn lo, ziangatile thiam cotertu cu Pathian a si.

Rom 8:1b, “...Khrih Jesu ih a um mipawl hrangah cun thiamloconak a um nawn lo.”

Rom 8:33, 34, “Pathian ih hril zo mi cu zo in so sual a puh ding? Thiam a cotertu cu Pathian a si. Thiamlo mi cohtu cu zo a si? A thitu cu Khrih a si, cuihheiah mithi lak ihsin thawhter a si ih, Pathian vawrh lam rori ah toin kan hrangih in ngensaktu cu Khrih a si.”

(b) Zohman in Khrih kut sung ihsin zumtu cu a lawng thei nawn lo.

John 10:28, “Cule an hnenah kumkhaw nunnak ka pe, an hlorál dah hrimhrim lo ding ih, zohman in ka kut sung ihta in lawng dah fawn lo ding.”

(c) Zohman in Paih kut sung ihsin an lawng thei fawn lo.

John 10:29, “Anmahpawl ka hnenih i petu ka Pa cu ziang hmuahhmuah hnakin a ropisawn; zohman in ka Paih kut sung ihta an lawng thei lo ding.”

(d) Nunnak Cazual sungih hmin ngan zo mi ka phiathlosal nawn lo ding tiah Jesu in a ti.

Thup 3:5, “A nehtu cu sinfen var hruhter a si ding ih, Nunnak Cazual sung ihsin a hmin ka phiathlo hrimhrim lo ding; cuhnakin a hmin cu ka Paih hmaika-ah le a vancungmipawlih hmaika-ah ka tan sawn ding.”

Vanram neitu in an hmin ka phiathlo lo ding a ti hnuhnu cun a phiatsal ko ding kan ti thei ding maw? Cucu zumlonak a si. Pathian kamsuakthu kan zum lo ah teh ziang kan zum nawn ding!

(6) Khrih in Pa Pathian hnenih zumtu thla a camsak ruangah rundamnak cu a hnget a si. Rundamnak cotupawl cu Pa Pathian in a kilhim hai, ziangruangahtile Fapa in Pa hnenah a ngen.

Khristian in a rundamnak a hloter thei asile, Khrih in zumtu hrangih a Pa hnenih thla a cam mi hi sullam nei lo, thuphan men ah a cang ding.

John 17:9-11, 20 *“Anmai hrangah thla ka cam. Leitlun mipawl hrangah thla ka cam lo, ka hnenih in pek zo mipawl hrangah thla ka cam sawn a si, ziangahatile annih cu nangmai ta an si. Cule ka ta hmuahhmuah hi na ta an si ih, na ta cu ka ta an si, cule anmah ah sunlawih ka si zo. Leitlun ah ka um nawn lo ding, asinan annih cu lei thunah an um hrih ding, kei cu na hnenah ka ra ding. Thianghlim ka Pa, ka hnenih in pek zo mipawl hi kanmah vekih pumkhat an si venak dingah, na hmin in kil hai aw. Cang 20 - Anmai hrang lawngah thla ka cam lo, an tawngkam hmangin keimah i zumtu dingpawl hrang khalah thla ka cam.”*

Rom 8:34, *“Thiamlo mi cohtu cu zo a si? A thitu cu Khrih a si, cuihheiah mithi lak ihsin thawhter a si ih, Pathian vawrh lam rori ah toin kan hrangih in ngensaktu cu Khrih a si.”*

Heb 7:25, *“Curuangah an hrangih dilsak dingin a nun ringring ruangah, amai zarih Pathian hnenih ratupawl cu a net tiangin a rundam thei a si.*

B. FAPA PATHIAN HNAṬUANNAK IHSIN:

(1) Fapa in misual zumtuh سوال hmuahhmuah a khawlhafai zo. Khawlhafai zo mi khawlhafaisal lo ti a theih nawn lo.

Curuangah rundamnak cu a hnget a si.

Khristian in thilsual a tuah ruangah a rundamnak hlosal in, Hell ih a feh asile, Khrih-ih tlennak cu mual nei lo le سوال

hmuahhmuah thaihloh lo a si tinak a si ding. Bible in kan soal hmuahhmuah cu tlēn zo, thaihloh zo a si thu in sim.

Tita 2:14, “*Anih cun dān lo i nunnak hmuahhmuah sung ihsin in tlen...*”

Gal 3:13, “*Khrih cu kan hrangah camsiat mi ah cangin, Dān ih camsiatnak ihsin in rak tlen zo.*”

Heb 9:12, “*...kan hrangah sankhuk tlennak a ngah hnuah, me thisen le cāwno thisen si lo, amai thisen rori sawn thawn Hmun Thianghlim Bik ah sankhuk daihin vei khat a lut...*”

Efe 1:7, “*A zangfahnak a luanliam bangtukin amah ah a thisen zarah mawhsualnakpawl ngaidamnak, tlennak kan nei.*”

1Pet 1:19b, “*...tuufano thisen vek a si mi, a sunglawi mi Khrih thisen thawi tlen nan rak si sawn.*”

Kol 2:13, “*Cule nan mawhsualnakpawl le taksa ih serhzim tan lo nan sinak ih thi nan rak si laiah khan, Khrih zawngah hmunkhatah a lo nungter ih, nan mawhsualnak hmuahhmuah a lo ngaidam a si.*”

Pathian thinhengnak cu thaihloh a si zo, Pathian thinhengnak cu Jesu ih tlāwnlungawithawinak a tuah mi parah a di a riam zo (Rom 3:25). Khrih thihnak in soal man cawhkuan hmuahhmuah a kuan ðeh zo, soal leiba kuanfel ðeh a si zo, Jesu in, “*Þeh a si zo,*” John 19:30 tiah a au. Rundamnak hi a hrek lawng Jesu in a ðeh ih, a hrek cu milai ih tuah ve ðul a si lo.

Heb 9:24-26, “*Ziangahtile Khrih cu kut ih sak mi hmun thianghlimpawl, a taktak bāngpi a si mi ah lut loin, kan aiawhin Pathian hmaika-ih ding dingin van rori ah a lut sawn a si. Mai thisen si lo kengin kum tin Hmun Thianghlim Bik ih lut ðheutu puithiam lubik vekin, Khrih cu amah le amah hlanaw leuhleuh dingin a lut ve lo. Cutin si lo sehla, leilung umtir ihsin a tuar*”

leuhleuh zo ding. Asinan atu san cem zawngh amah rori a thawiwawknak in sual hloter dingah vei khat a rung lang.”
Zumtu cu hlo thei si hnik sehla Khrih cu misantlailo a si ding.

(2) Pathian thinhengnak cu zumtu hnen ihsin thaihloh a si zo. Misual parih Pathian thinhengnak a um nawn lo.

Curuangah rundamnak cu a hnget a si.

Rom 3:25, *“Pathian in Jesu Khrih cu Pathian dingfelnak lăngternak ah, zumnak thawngin a thisen hmangin tlăwnlungawithawinak vekin a langter, ziangruangahtile Pathian thinsaunak in tuih hlan ih tuah mi sualpawl cu a lanta a si.”*

(3) Zumtu cu thiamco zo a si. Thiam lo cosalnak a um thei nawn lo. Curuangah rundamnak cu a hnget a si.

Rom 5:1, *“Zumnak in thiam coter kan si zo ruangah, kan Bawipa Jesu Khrih thawngin Pathian thawn remawknak kan nei.”*

(4) Zumtu cu ngaithiam zo a si. Ngaithiamnak cu kumkhaw daih a si. Curuangah rundamnak cu a hnget a si.

Kol 2: 13, *“Cule nan mawhsualnakpawl le taksa ih serhzim tan lo nan sinak ih thi nan rak si laiah khan, Khrih zawngh hmunkhatah a lo nungter ih, nan mawhsualnak hmuahhmuah a lo ngaidam a si.”*

(5) Zumtu cu tithianghlim zo a si. Pathian in mithiang ah a pawm zo, Pathian hmaiah mithiang lo a si tiih puh a theih nawn lo. Curuangah rundamnak cu a hnget a si.

I Kor 1:2, *“Korinth khua ih um Pathian kawhhran, Khrih Jesu ih tithianghlim mi...”*

Korin khua ih um zumtu Khristianpawl hi tisa mi, nun bawrhhlawh zet an si. Mai paih nupi tiang ihpi an um. Acozah zung khalah taza an cuaiaw. Zumlotu vekih nung an si.

Cuticingin vei khat run zo an si ruangah mithiang tiah Paul in a ko hai thocho. Pathian hmuh ah, rundamnak zawngin mithiang an si thocho.

(6) Khrih thawhsalnak ruangah zumtuih rundamnak cu a hnget a si.

Rom 8:34, *“Thiamlo mi cohtu cu zo a si? A thitu cu Khrih a si, cuihhleiah mithi lak ihsin thawhter a si ih, Pathian vawrh lam rori ah toin kan hrangih in ngensaktu cu Khrih a si.”*

John 14:19, *“Rei lo teah leitlun mipawl in in hmu nawn lo ding, asinan nannih cun in hmu ding. Ka nun ruangah nannih khal nan nung ve ding.”*

- a. Zumtu cun Fapa thawhsalnak nun a co zo. Zumtuih nun hi Khrih khraws a thlen hlan nun a si lo, a thawhsal hnuih a nun a si, curuangah cem ti a nei lo; Fapa-ih thawhsalnak nun cu kumkhaw nun a si.

John 3: 16, *“Ziangahtile Pathian in leitlun mipawl a duhdawtzia cu a Fapa neihsün a pe, cutin Fapa a zumtu pauhpauh an siathlorál lo ding ih, kumkhaw nunnak an nei sawn ding.”*

John 10: 28, *“Cule an hnenah kumkhaw nunnak ka pe, an hlorál dah hrimhrim lo ding ih, zohman in ka kut sung ihta in lawng dah fawn lo ding.”*

Rom 6:23, *“...Pathian thilpek belte cu Khrih Jesu kan Bawipa thawngin kumkhaw nunnak a si.”*

- b. Fapa-ih kumkhaw nunnak ah zumtu khal Khrih ah pumkhat siin a tel ve. Adam hmaisa ah kan thih theh

bangin, Adam neta ah kan nung ðeh (I Kor 15:22, 45).
Adam neta cu a tlu thei lo.

**(7) Khrih in zumtu thla a camsaknak ruangah rundamnak
cu a hnget a si, a hlosal thei lo.**

Khristian in a rundamnak a hloter thei asiahcun, Pathian Fapa Khrih Jesu in zumtu hrangih thla a camnak cu mual nei lo, thilti theinak nei lo ah a cang tinak a si ding.

John 17:11, 12, *“Leitlun ah ka um nawn lo ding, asinan annih cu lei tlunah an um hrih ding, kei cu na hnenah ka ra ding. Thianghlim ka Pa, ka hnenih in pek zo mipawl hi kanmah vekih pumkhat an si venak dingah, na hmin in kil hai aw. Leitlun ah anmah hnenih ka um laiah annih cu na hmin in ka kil hai a si, ka hnenih in pek zo mipawl cu ka kil hai ih, Cathianghlim a famkim theinak dingah siatralnak fapa siarlo, pakhat hman an hlorál lo.”*

John 17:24, *“Ka Pa, ka hnenih i pek mipawl in i pek mi sunlawinak an hmuhnak dingah, ka umnak hmun ih an um ve ding ka duh...”* Khrih in zumtupawl an siatralnak dingah thla a cam.

Heb 7:24, 25, *“Asinan anih cu a nun ringring ruangah, thleng theih lo mi puithiam sinak a nei. Curuangah an hrangih dilsak dingin a nun ringring ruangah, amai zarih Pathian hnenih ratupawl cu a net tiangin a rundam thei a si.”*

**(8) Zumtu hrangah Khrih in sihni a ðuan ruangah
rundamnak cu a hnget a si.**

Khristian in a rundamnak a hloter thei asiahcun, zumtu hrangih Khrih Jesu ih sihni a ðuannak cu mumal lo, sullam nei lo, thilti theinak nei lo ah a cang tinak a si ding. Setan cu zumtu Pathian hnenih hektu/zuarthlaitu a si, Thu 12:10, *“...kan unaupawl hēktu, kan unaupawl Pathian hmai ih a sun a zan ih*

hēktu cu hlāwnthlak a si zo.” Asinan Jesu cu zumtu țantu, mawhnak a nei lo tiih Pa hnenih in simsaktu sihni a si,

1John 2:1 *“Ka fahnianglekla, soal nan tuahlonak dingah hi thilpawl hi nan hnenah ka ngan a si. Mi pakhat khat in soal a tuah asile, Pa hnenih thu in simsaktu midingfel Jesu Khrih kan nei.”*

Khrih cu kan Sihni a si. Setan in Pa Pathian hnenah in hēk rero hman sehla, Khrih in soal nei lo vekin a Pa hnenah zumtu cu a simsak ringring. Curuangah zumtu cu mimawh si a theih nawn lo, a rundamnak a hlosal thei nawn lo.

(9) Rundamnak cu milai dingfelnak parih țhumaw a si lo ih, Khrih-ih dingfelnak parih țhumaw a si ruangah a hnget a si.

Khristian in a rundamnak a hloter thei asile, Khrih in a dingfelnak a hloter thei tinak a si ding. Zumnak ih thiamconak hi fiangteih kan theih asile, kumkhaw nunnak a hngehzi a fiang. Khrih a thih tikah khan kan sualnak cu Khrih-ih sualnak ih siar/puh a si. Mi pakhat in Khrih parih a zumnak a țum veten Khrih-ih dingfelnak kha cuih zumtuih dingfelnak ih siarsak/puh a si. Pathian in zumtu cu Khrih ah a hmu ih, Khrih-ih dingfelnak in zumtu cu a tuam. Cumi sirhsanin zumtu cu midingfel ih phuan a si. Cucu Khrih-ih dingfelnak a si (milai dingfelnak a si lo). Khrih-ih dingfelnak cun rundamnak a keng. Rundamnak cu milai dingfelnak parih țhumaw a si lo, Khrih-ih dingfelnak parih țhumaw a si.

Zumtu in a dingfelnak (Khrih-ih dingfel kha a dingfelnak ih siarsak a si) cu a hloter thei lo. Zumtu-ih dingfelnak cu Khrih-ih dingfelnak a si ruangah kumkhaw daih a si (Rom 4:5; 1Kor 5:21). Khrih-ih dingfelnak kha zumtu-ih dingfelnak ih siarsak a si tikah zumtu cu thiam co ih phuan a si. Zumtu in a rundamnak a hloter thei a si ti zumnak cu Khrih in a dingfelnak a hloter thei ti thawn a bangaw. Khrih in a dingfelnak a hloter hlan sung cu zumtuih thiamconak a hlo lo tinak a si.

**(10) Rundamnak cu thil ti/ṭuannak parih ṭhumaw a si lo ih,
Khrih ih a ṭuan ṭheh zo mi zumnak parih ṭhumaw a si
ruangah a hnget a si.**

Khristian in rundam a si hnuah hna ṭha ṭuan a tlaksam ruangih a rundamnak a hloh asile, rundamnak cu ṭuannak/ tuannak parih ṭhumaw a si tinak a si ding. Rundamnak cu ṭuannak parih ṭhumaw a si fawn si lo. Rundamnak cu laksawng/thilpek a si.

Rom 6:23, “...*asinan Pathian thilpek belte cu Khrih Jesu kan Bawipa thawngin kumkhaw nunnak a si.*”

Rom 4:1-5, “*Cuti asile taksa dān ih kan pa Abraham thu ah ziang kan sim ding? Ziang a hmu? Ziangahtile Abraham cu a ṭuannak in thiam coter asile, Abraham in tuangkawn ding a nei tinak a si ding, asinan Pathian hmaiah cun a nei lo. Cathianghlim in ziangtin a ti? ‘Abraham in Pathian a zum ih, cuih a zumnak cu a dingfelnak ah siarsak a si,’ tiah a ti. Cun mi pakhat in hna a ṭuan tikah, a ṭuanman cu zangfah thilpek tiin siarsak a si lo, leiba ih ruah a si sawn. Asinan hna ṭuan loin, Pathian ngaihsak lo thiam cotertu Pathian zum sawntu hrangah cun a zumnak cu dingfelnak ah siarsak a si.*”

Efe 2:8, 9, “*Ziangahtile zangfahnak in zumnak thawngih rundam nan si, cucu nanmah ih si suak a si lo, Pathian thilpek a si. Ṭuannak ruangah a si lo, cuti a si lo ahcun, mi an tuangkawn pang dingpang ding.*”

Tita 3:5, “*Dingfelnak hnaṭuan kan rak ṭuan mi ruangah si loin, a zahngainak zulh sawnin hrinsalnak hmangih khawlhainak le Thlarau Thianghlim hmangih titharsalnak cun in rundam a si.*”

A tlunih Bible bung le câng pawl kan zoh tikah rundamnak cu ṭuannak/ thil ti ruangih ngah mi a si lo. Rundam si hnuah thil ṭha tuah lo/ thil sual tuah ruangih rundamnak a

hlohsal asile, rundamnak cu thil ti/tuahnak parih thumaw ah a cang ding.

C. THLARAU THIANGHLIM HNAṬUANNAK IHSIN:

(1) Thlarau Thianghlim in hrinsalnak a pe, Pathian fāte ah mi a tuah. Milai tuahsuak mi a si lo, curuangah rundamnak cu a hnget a si.

Zumtu cu thlarau ah hrinsal/suaksal a si. Rundamnak cu nuh pum sung ih si kan suah vek a si. Kan nuh pum sung ih si kan suah hnuhnu suaksal lo ti a um thei lo.

John in fiang tukin a ngan:

John 1:13, “...annih cu thisen ih hrin an si lo, tisa duhnak ih hrin khal an si lo, mipa duhnak ih hrin khal an si lo, Pathian ih hrin mi an si sawn.” Pathian ih hrin zo mi cu hrinsal lo ti a um thei nawn lo. Pathian ih hrin mi cu Pathian fate an si.

John 1:12, “Asinan amah cohlangtu hmuahhmuah cu, an hnenah Pathian fate ih can theinak a pe hai, a hmin zumtupawl hnenah cun..”

1John 3:2, “Ka duhdawt mitla, atu ah kannih cu Pathian fate kan si...”

John 1:13, “..annih cu thisen ih hrin an si lo, tisa duhnak ih hrin khal an si lo, mipa duhnak ih hrin khal an si lo, Pathian ih hrin mi an si sawn.”

John 3:3-6, “Jesu in a sawn ih a hnenah, ‘Thungaiin, thungaiin ka lo sim, mi pakhat cu hrinsal a si lo ahcun, Pathian uknak a hmu thei lo ding,’ tiah a ti. Nikodemus in a hnenah, ‘Ziangtin mi pakhat cu a upat hnuah hrin a si thei ding? A nuh pum sungah a vei hnihnak lut in hrin a si thei ding maw?’ tiah a ti. Jesu in, ‘Thungaiin, thungaiin ka lo sim, mi pakhat cu ti le

Thlarau ih hrin a si lo ahcun, Pathian uknak sungah a lut thei lo ding. Taksa ih hrin mi cu taksa a si ih, Thlarau ih hrin mi cu thlarau a si."

IJohn 3:9, "*Pathian hrin mi pauhpauh cun sual a tuahpeh vivo lo, ziangahtile amah ah Pathian-ih ci a um. Pathian hrin a si ruangah sual a tuahpeh vivo thei lo.*" Pathian fate a si zo mi, Pathian ih hrin zo mi cu Pathian fate a sisal lo ti a cang thei nawn lo.

Peter khalin fiang zet le hnget zetin a simfiang.

2Pet 1:4, "*Cuih thilpawl hmangin a nasa zet mi le a sunglawi zet mi thutiamkampawl in pe, cucu câkhiarnak ruangih lei thunih siatnak thleng mi ihsin nan tlânsuak ih, thutiamkampawl hmangih Pathian mizia tawmpitu nan si theinak dingah a si.*"

Pathian ih hrin cu Pathian fâte a si. Pathian fâte cu Pathian sungkua ah a tel, Pathian mizia tawmpitu a si, cuih sinak cu a hlo thei nawn ding maw? Pathian Thlarau in Kamsuakthu Bible hmangih hrin kan si:

1Pet 1:23, "*A siat thei mi ci hmangin si loin, kumkhuaih a nung mi le a hmun mi, a siat thei lo mi, Pathian kamsuakthu hmang sawnin hrinsal mi nan si.*"

1Pet 1:3, "*...a nasa zet mi a zahngainak in in hringsal..*"

James khalin a simfiang: James 1:18, "*...Pathian in amai duhzawngin thutak kamsuakthu in in hring a si.*"

Paul khalin hrinsalnak thu fiang zetin a ngan:

Tita 3:5, "*Dingfelnak hnațuan kan rak țuan mi ruangah si loin, a zahngainak zulh sawnin hrinsalnak hmangih khawlhfainak le Thlarau Thianghlim hmangih titharsalnak cun in rundam a si.*"

Hrin zo hnuhnu hrinsal lo ti a cang thei lo. Nu in fapa a hring ih, cuih fapa cu fanu ah a thlengaw dah lo, a hringsal lo ti khal a um thei lo. Thlarau Thianghlim in zumtu cu thlarau ah

kumkhaw nunnak nei ih a hrinsal hnuah hrinsal lo ti cu thil cang thei a si a lo.

(2) Zumtu Pathian fāte cu Thlarau Thianghlim in a cencilh ih a suahsan nawn lo. Curuangah rundamnak cu a hnget a si.

Thlarau Thianghlim in a suahsan nawn lo ruangah a rundamnak cu a hnget a si, a hlosal thei nawn lo.

IKor 2:12, “*Kan hnenah Pathian in alakih in pek mi thilpawl kan theih theinak dingah, leitlun thlarau si loin, Pathian hnen ihsin a ra mi Thlarau kan co sawn a si.*”

IKor 6:19, “*Asilole nan taksaruangpum cu Pathian hnen ihsi nan neih mi nan sungih um Thlarau Thianghlim-ih temple a si ti le nanmah cu nanmai ta nan si lo ti nan thei lo maw?*”

IJohn 3:24, “*Pathian-ih thupekpawl a thluntu cu Pathian ah a um ringring ih, Pathian khal amah ah a um ringring. Cule kan hnenih in rak pek mi Thlarau zarin anih cu kanmah ah a um ringring a si ti kan thei.*”

Rom 8:9, “*Asinan nannah cu tisa ih um nan si lo, Pathian Thlarau nanmah ih a cen asile nannah cu Thlarau ah nan um a si. Asinan zokhal Khrih Thlarau nei lo tu cu Khrih-ih ta a si lo.*”

Zumtu cencilhtu Thlarau Thianghlim cu a thin a na thei nân, zumtu a tlansan dah lo ding.

Efe 4:30, “*Cule Pathian Thlarau Thianghlim thinnater hlah uh, tlennak ni hrangah nannah cu cuih Pathian Thlarau Thianghlim-ih tacik khěn nan si.*”

John 14:16, “*Cule Pa ka ngen ding ih, anih in nan hnenih kumkhua um dingah, a dang Bawmtu a run lo pe ding.*”

(3) Thlarau Thianghlim in zumtu cu hmingsinnak tacik a khěn. Curuangah rundamnak cu a hnget a si.

Khristian in a rundamnak a hloter thei asile, Thlarau Thianghlim in zumtu hmingsinnak tacik a khěn mi cu a hlawhsam, san a tlai lo tinak a si ding.

2Kor 1:22, *“Anih cun tacik in khěn ih, kan thlung sungah hamnak ah Thlarau in rak pe.”*

Efe 1:13, 14, *“Nannih khalin thutak kamsuakthu nan rundamnak thuthangtha hna ih nan rak theih tikah, Khrih cu nan zum. Amah nan zum hnuah Pathian in tiamkam mi Thlarau Thianghlim in tacik a lo khěn. Pathian in a lei ih, a neih mipawl a tlen lai hlanlo, Thlarau Thianghlim hi kan co ding mi ro hamnak a si, cucun Pathian ropitzia thangthat ko in tuah.”*

Efe 4:30, *“Cule Pathian Thlarau Thianghlim thinnater hlah uh, tlennak ni hrangah nannih cu cuh Pathian Thlarau Thianghlim-ih tacik khěn nan si.”*

Khuahlan san laiah tacik khěn ti mi cun neitu sinak le thuneihnak a langter. Ka ta a si ti lăngternak, thuneihnak ih nemhnggeh a si ti lăngternak, a hnget a si ti lăngternak le kilhimnak lăngternak a si. Pathian in zumtu cu a nei, a ta a si ti hmingsinnak, nemhnggehna cu Thlarau Thianghlim ih tacik khěnnak hi a si. Hlosal thei men a si lo.

Thutlangkawmnak: :Zumtu ih a neih mi a rundamnak thu ah Trinity Pathian: Pa Pathian, Fapa Pathian le Thlarau Thianghlim Pathian ih kilhim a si ih, a rundamnak cu a hnget a si. Hlosal menmen thei a si lo. Pathian ih a pek mi kumkhaw nunnak cu kumkhaw daih a si, kum khat nunnak, kum thum nunnak, kum ziangmawzat simaw nunnak men a si lo. Asinan kumkhaw nunnak hi a hlosal thei a si ti zumtu an rak um. Zumtu hmuahhmuah cu an rundamnak a hnget tuk nân, [*“Cule an hnenah kumkhaw nunnak ka pe, an hlorál dah hrimhrim lo ding ih, zohman in ka kut sung ihta in lawng dah fawn lo ding,”* John 10:28] rundam a si mi zumtu hmuahhmuah in a hngehzia an thei lo; hlo thei ringring ah an ruat. Bible câng hrekkhat an

theihfiang lo ruangah rundamnak hi a hlosal thei tiah an ruat. Bible câng hrekkhat la tahratin rundamnak a hlo thei tiin an zirh.

Zumtu in soal a tuah tikah a rundamnak a hlohsal thei asile, ziang sualnak bik a tuah tikah a hlo pei? Bible ah cuvek khavék sualnak a tuah asile a rundamnak a hlosal ding ti hmuh ding a um lo.

A taktak ah cun Pathian hmaiah thatnak, dingfelnak nei lo kan si. Kan dingfelnak khal Pathian hmaiah cun puansia thiango vek a si (Isa 64:5). Ziang dingfelnak so milai in a neih, a nei lo lawlaw. Khrih-ih dingfelnak kha misual-zumtu dingfelnak ih siarsak a si ruangah Pathian in misual-zumtu kha midingfel ah a pawm, cumi lawng cu zumtu in Pathian hmaih dingfelnak a neih mi umsün a si.

BUNG – 2

ZUMTU IN SUAL A TUAH TIKAH!

Zumtu mipiangthar hi sual nei nawn lo mifamkim a si lo. Asinan hi leitlun sualnak ram, Setan ih uknak ram ah zumtu cu:

(1) Pathian kamsuakthu Bible hmangin sual lo ten a um thei.

Sam 119:11, “*Nangmah dokalhih ka suallonak dingah, ka thinlung ah na kamsuakthu ka khawlkhawm a si.*”

(2) Jesu ih thlacamsaknak thawngin sual lo ten a um thei.

Joh 17:15, “*Leitlun ihsin lasuak hai aw tiah thla ka cam lo, miṭhalopa lak ihsin kil hai aw tiah thla ka cam sawn a si.*”

John 17:17, “*Na thutak in thiangter hai aw. Na kamsuakthu cu thutak a si.*”

Heb 7:25, “*Curuangah an hrangih dilsak dingin a nun ringring ruangah, amai zarih Pathian hnenih ratupawl cu a net tiangin a rundam thei a si.*”

Rom 8:34, “*Thiamlo mi cohtu cu zo a si? A thitu cu Khrih a si, cuihhleiah mithi lak ihsin thawhter a si ih, Pathian vawrh lam rori ah toin kan hrangih in ngensaktu cu Khrih a si.*”

(3) Thlarau Thianghlim cencilhnak ih thiltitheinak ruangah sual lo ten a um thei.

Rom 8:13, “*..Thlarau in cuih taksa thiltipawl nan thah asile, nan nung ding.*”

2Kor 3:18, “*...Bawipa-ih Thlarau zarah ropitnak ihsin ropit sinsinnak ah, amah băngnak ah tidanglamin kan um lai rero a si.*”

Gal 5:16, “*Hihi ka sim a si: Thlarau ah feh uh, cule tisa câkhiarnak cu nan tuahsuak hrimhrim lo ding.*”

Zumtu in soal a tuah tikah a parah ziang a thleng?

Zumtu in thilsual a tuah tikah a parah ziang a thleng ding ti Bible parah thumawin kan zoh ding. Pathian fa sinak cotu mipiangthar taktak, rundam si zo cu a rundamnak a hlo thei lo. Kumkhaw nunnak hi hlo thei men a si lo. Rundamnak hi hlo theisal men a si lo.

A co mi rundamnak (kumkhaw nunnak) a hlosal thei nawn lo, vei khat rundamnak co hnu hloh a theih nawn lo; “VEI KHAT RUNDAM, RUNDAM SI LAN TA” (once saved, always saved) ti Bible thurin hi a thupi tuk mi a si. Rundamnak co, mipiangthar in a rundamnak a hloter thei nawn lo kan ti tikah, a hmin men Khristian, piangthar vekih um, zumtu ngaingai bang men pawl an tel ban lo. Pathian fâte a si taktak mi relnak a si.

Mi hrekkhat in ‘vawi khat rundamnak co hnu a hlo thei nawn lo’ ti thu cu va phuan ding a si lo, zirh ding a si lo, ziangah tile zumtu in ka rundamnak a hlo cuang lo pi, tiin a duh tawkin thilsual tuahin a nung pang ding tiah an ti theu. Bible thurin, Bible ih zirh mi thu pauhpauh phuan ding a si, zirh ding a si.

Bible in fiangteih a sim mi cu rundam co mipiangthar cu Pathian hmaiah maw, milai hmaiah simaw thlarau lam rah a nei tengteng (Efe 2:8-10; Tita 3:8) ti hi a si. Curuangah Bible in mipiangthar Pathian fâte taktak cun ziaza thar a nei ih, a pianthar hlan nun vekin a nung thei nawn lo, nun a duh nawn lo tiah in sim. Bible in, “*Curuangah mi zokhal Khrih ih a um ah cun, sersiam thar a si; thil hlunpawl cu an hlorál ih, ngai hnik, thil hmuahhmuah cu a thar ah an cang,*” (2Kor 5:17) tiah a ti. Tuu cun a taksa parah bal le ciarbêk tivek a um tikah nuam a ti lo, a rem lo, tifaiddan ding a hawl. Cuvekin zumtu khal a nun ah bāl, bawrhhlawh (cucu soal tinak) a um tikah a sungih cêng

Thlarau Thianghlim in a duh lo, a rem lo ih, zumtu sung muril ah cuih a soal cu a theiher rero ruangah zumtu khalin a nun ih thilsual (bāl le bawrhhlawh) um mi cu a rem lo. Thianfaier lohli a duh.

Alfred Gibbs ih sim mi thu Dr. Lewis Johnson in a simsaŋngsin:

“Scotland ram ih bank ih hnaŋuan a rualpa cu gospel hall ih a kawmnak hmun ah piantharnak a co. Cuih bank hnaŋuantupa cu a rualpipawl in gospel hall ih a khawmnak ah a piangthar ti thu an theih tikah [gospel hall ih khawmawtupawlih thurin kha an theih mi a si ih] a hnenah, “Atu ah cun ‘VAWI KHAT RUNDAM, RUNDAM SI LAN TA (once saved, always saved) ti na zum thlang pei cu,” tiah an ti. Bank ih hnaŋuantupa cun, “Si, ka zum,’ tiah a ti. Cutikah annih in, ‘Cutiasile, na duh mimi na tuah thei ti na zum si pei cu?’ tiah an ti. Cule anih in fim zetin, ‘Si e, cucu ka zum mi a si, asinan atu ah cun ka duh mi a dang thluh zo!’ tiah a sawn hai.”

A sāwn haidan cu thudik a si. Zumtu Pathian fāte in soal a tuah tikah Pathian thawi an pehzāwmawknak (relationship) [Pa le fa dinhmun ih an pehzāwmawknak] cu a cat lo, ŋawng dangin a rundamnak/a kumkhaw nunnak a hlo lo nân, a parah ziang a thleng ding ti Bible ih zirh mi theihfiang hi nun cawlhahdamnak le lungawiaipuang nun neih ringringnak thuthup a si. Zumtu in soal a tuah tikah a hnuai lamih kan tarlāng mipawl hi a nun ah a thleng ding:

1. Pathian thawi an pawlkāwmawknak a cat.

Isai 59:1, 2, *“Ngai hnik, Jehovah kut cu lo run thei lo dingin a tawi lo ih, lo thei thei lo dingin a hna khal a set fawn lo. Asinan nanmai mawhsualnakpawl in nan Pathian hnenin a lo ŋthen ih, nan soalpawl in nan hnen ihsin a hmai a rak phen, Cutin anih in a lo ngaithla hai lo ding.”*

Sam 66:18, *“Ka thinlung ah sualnak ka ngaihsak asile, Bawipa in i ngaithla lo ding.”*

Zumtu in thilsual a tuah asiahcun, Pathian fa a sinak (a rundamnak) cu a hlo lo nân, Pathian thawi an pawlkăwmawknak cu a siat thei, a cat thei. Pathian thawn an pehzăwmawknak – Pa le fa vekih pehzăwmawknak (relationship) cu cat thei, hlo thei a si lo, asinan Pathian thawi pawlkăwmawknak (fellowship) cu cat thei, hlo thei a si.

Ṭhimnak ah, fapa sual cu a nu le a pa hnen ihsin a tlansuak ih hmun dang ah a va vakvai. An inn a suahtan ko nân, a pai fa a sinak cu a hlo thei cuang lo. A nu le a pa thawi an pawlkăwmawknak cu a cat ko nân, a paih fa a sinak, thisen ih an pehzăwmawknak (relationship) cu a cat thei lo, a hlo thei lo. Cuvekin zumtu mipiangthar Pathian fāte in sual a tuah tikah Pathian thawn Pa le fa vekih an pehzăwmawknak (relationship) cu a cat thei lo, a hlo thei lo; Pathian fāte a sinak cu kumkhaw daih a si. Van ah nunnak cazual sungih a hmin ngan mi cu phiathlo a si nawn lo. Asinan Pathian thawi an pawlkăwmawknak cu a cat thei, a hlo thei.

Ṭhimnak dang pakhat la leh sehla: nupa khal an duhdawaw zet, asinan tawhawk le ngăwlawk cān an nei. An tawhawk, an ngăwlawk tikah an be-aw nawn lo, ihkhun pakhat khalah it loin hmun dangdang ah an it. Cucu pawlkăwmawknak cat a si. Cutikah pasal in maw, nupi in simaw ka mawh i ngaithiamaw a ti tikah an ngaithiamaw ih, nuam zet in an pawlkăwmaw theisal; thunuum titi an rel, lam an leng, ihkhun pakhat ah an itsal. Ngăwlaw le to-aw in hmun dangdang ih an ih lai khalah nupa cu an si thotho, nupa an sinak an pehzăwmawknak cu a um thotho, asinan an pawlkăwmawknak a ṭha nawn lo. Cuvekin zumtu piangthar khal sual a tuah tikah Pathian thawn kumkhua ih an pehzăwmawknak cu a cat thei lo, a hlo thei lo nân, Pathian thawi an pawlkăwmawknak cu a cat thei. A sual phuangin ngaithiam a dil tikah cun a cat zo mi an pawlkăwmawknak cu a ṭhasal.

Pathian lungtáwng siangpahrang David khi zoh hnik sehla, Pathian thawi an pawlkăwmawknak a siat thu a lang.

David in Uriah-ih nupi Betsheba a ihpi tikah Pathian fa a sinak cu a hlo lo nân, Pathian thawi an pawlkăwmawknak cu a hlo, a soal phuang lo le ngaithiam dil loih a um sung cu Pathian kut a parih a rihzia, a nun a rozia le a aihram aw hi siar hnik hman: Sam 32:3-4, “*Daiteih ka um men tikah, Sunvu-ih ka aihramnak ruangah ka ruhrawl an cak lo theh. A sun a zanin na kut cu ka parah a rit zet; Ka hninhnonak khal thâl khawkheng vekah an cang theh.*”

Zumtu mipiangthar in hih Bible zirhnak thutak a theih lo asiahcun, thilsual a tuah pang tikah ka rundamnak a hlo a si men ding tiin thinnuam lo le lungawi thei nawn loin a um ding. Zumtu mipiangthar taktak a thusal mi, himi Bible thurin theih lo ruangih beidawng ka tawng hnuaihni. Pathian thawi pehzăwmawknak cu a hlo thei lo, a cat thei lo; Pathian thawi pawlkăwmawknak lawng a cat thei, a hlo thei. Cumi khal soal phuang in, ngaithiam Pathian hnenih kan dil asile pawlkăwmawknak a thasal ti ka sim hai tikah lungawiaipuanguin, mitthli thawi khir le zuang ka tawng theu.

2. A lungawiaipuannak a hlo.

Sam 51:12, “*Na runsuahnak aipuannak ka hrangah thartersal aw,*” tiah Pathian hnenah David thla a cam. Rundamnak ka co mi a hlo, in pesal hram aw tiah a ti lo, runsuahnak/rundamnak ruangih lungawiaipuannak a neih mi kha a hlo ih, cucu a dilsal. David in Pathian hnenah ka runsuahnak lungawiaipuannak i pesalaw a ti. Zumtu cun Pathian thawi pawlkăwmawknak tha a neih tikah lungawiaipuannak, hlasak năwmnak, Bible siar le Bible zir năwmnak, khawm năwmnak pawl a nun ah a um. Thilsual a tuah tikah cupawl cu a hlo theh. Sam 51 hi David in soal a tuah tum ih Pathian hnenih a thănak auaw a si. Thlaler nun a si. Lungawiaipuannak nei nawn lo zumtu nun cu ziangtlukin a har pei.

3. A thlacamnak Pathian in a cohlang nawn lo.

Pathian fa a sinak, a rundamnak cu a hlo lo nân, Pathian thawi an pawlkăwmawknak a cah tikah, Pathian in a thlacam khal a sang nawn lo. A va har zik lawmmam ve!

Isai 59:1, 2, “*Ngai hnik, Jehovah kut cu lo run thei lo dingin a tawi lo ih, lo thei thei lo dingin a hna khal a set fawn lo. Asinan nanmai mawhsualnakpawl in nan Pathian hnenin a lo then ih, nan sualpawl in nan hnen ihsin a hmai a rak phen, Cutin anih in a lo ngaithla hai lo ding.*”

Sam 66:18, “*Ka thinlung ah sualnak ka ngaihsak asile, Bawipa in i ngaithla lo ding.*”

4. A nun ah Thlarau Thianghlim băwmnak a tlaniam, huham a nei nawn lo, Pathian in a hmang nawn lo.

Zumtu a pianthar veteih a co mi Thlarau Thianghlim cun zumtu cu ziangtik khalah a tlansan lo. Zumtu in sual a tuah tik khalah a tlansan cuang lo nân, a riah a sia thei, a thin a na thei, a cangvai thei nawn lo. Thlarau Thianghlim thawi an pawlkăwmawknak a cat. Pawlkăwmawknak cat cu Bible in **‘thi’** tiah a ti. Hell tlaknak thihnak a si lo, pawlkăwmawknak cat a relnak a si – “*Ziangahtile tisa duhzawng ih nan nun asile, nan ‘thi’ ding...*” Rom 8:13. Hi tawkih **‘thi’** a ti mi hi Thlarau Thianghlim thawi pawlkăwmawknak cat a si.

Efe 4:30, “*Cule Pathian Thlarau Thianghlim thinnater hlah uh, tlennak ni hrangah nannih cu cuih Pathian Thlarau Thianghlim-ih tacik khě̃n nan si.*”

1The 5:19, “*Thlarau mitter hlah uh.*”

Sual ruangah zumtu cun rundam ka si a ti ngamnak tiangin a hloh thei. A rundamnak tiang hman amah le amah a ringhlelaw thei. A nun ah Thlarau Thianghlim uknak le kaihhruainak khal a hlo. Pathian mihman rawngbawltu ka theih mi pakhat cu sual ah a tlu ih, Pathian in kum tawkfang zet cu a hmang nawn lo. A huham a hlo a si bik mai. Asinan a sual phuangin, Pathian hnenah ngaithiam a dil, tangdawr zetin Pathian țang sungah a hlăwn awsal ih, a rawngbawlnak cu a alh

in a alhsal. Sual ih a tluk tikah Pathian thawn an pehzāwmawknak (Pathian fa a sinak, a rundamnak) cu a hlo lo, a cat lo nân, Pathian thawn an pawlkāwmawknak cu a cat, a hlo, Thlarau Thianghlim a thin a na ih, Thlarau Thianghlim in a hmang nawn lo. Asinan a سوال ngaithiam a dilsal tikah Pathian thawi an pawlkāwmawknak a thasal ih, Pathian in a hmangsal.

5. Thlarau hlo lainatnak le Thlarau huham a neih mi khal a hlo.

Zumtu in سوال a tuah tikah a tlunih thil 5 kan tarläng mi hi hmakhatten a hlo thei. Asinan a سوال a phuang, a سوال a sir, a سوال ngaithiam dilin Pathian hnenih a tlukluh lohli asiahcun, Pathian thawi an pawlkāwmawknak khal a thasal, thlarau lam malsawmnak le tisa lam malsawmnak phun zakip a ngahsal ding thu 1Joh 1:9 in in sim, *“Kan سوالpawl kan phuan asile, kan سوالpawl in ngaidam ding le kan dingfellownak hmuahhmuah in khawlhfaisak dingah anih cu a rinum in a dik a si.”*

David khal a سوال phuangin, Pathian hnenih ngaithiam a dil tikah a thaw a suak, a tlunih Pathian kut rit zet cu a kiang ih, Pathian thawi an pawlkāwmawknak khal a thasal thu amah rori ih phuan mi kan hmu, Sam 32:5, *“Na hnenah ka سوالnak ka phuanglang ih, ka mawhsualnak ka thup lo. ‘Jehovah hnenah ka dānpahbālnakpawl ka phuang ding,’ tiah ka ti. Cule nang in ka mawhsualnak i rak ngaithiam.”*

Thilsual tuah zumtu cun سوال sir loin, Pathian hnenih a tlukluh lohli lo ih, سوال sungih a lut thuk deuhdeuh asiahcun, a parah thil tihnung a thleng sinsin ding. A سوال sir in, سوال thuphacawi in Pathian hnenih a kirsal asile, a hloh mipawl kha a ngahsal thluh. Cuti si loih zumtu cu سوال sungih a luh thuk vivo asile, a parah ziang a thleng pei?

6. Pathian nunsimnak a tawng ding.

Heb 12:5-8, *“Cule fale hnenih sim vekih nan hnenih sim mi thapeknak thu cu nan rak hngilh zo. Anih in, ‘Ka fapa, Bawipa-ih nunsimnak cu nautat hlah, A lo kawik tikah na thanau*

fawn hlah; ziangatile Bawipa in a duhdawt mi cu nun a sim theu ih, a cohlan mi fa kip in a vaw theu, tiah a ti a si. Nunsimnak nan tuar asile, Pathian in fale vekin a lo ruat tinak a si; ziangatile pa ih nunsim lo mi fa an um dah kël maw? Fale hmuahhmuah ih an tuar mi nunsimnak nan tuar lo a si ahcun, fangai si loin, fasâwn nan si tinak a si.”

Pathian in a fâte taktak cu nun a sim tengteng ding. Piangthar tiaw si, soal lakih ciahaw si in a parah Pathian nunsimnak a lang lo, a um lo asiahcun, Pathian fâte a si lo tinak a si. Cuih nunsimnak cu: natnak khal a si thei 1Kor 11:30, “*Himi ruangah nan lakah mi tampi cak lo le dam loin an um.*” tlaksiatnak, accident tâwnnak, sungkua buainak le taksadan ih tumsuknak phunphun a si thei. Cun James bung 5 sungih mi dam lo khal kha dam lo menmen si loin, zumtu thilsual tuah ruangih Pathian nunsimnak tuar ih damlo a bang. James 5:15, 16, “*Cule zumnak ih thlacamnak cun mina a tidam ding ih, Bawipa in amah cu a kaitho ding. Cule tuah mi soalpawl a neih asile, cupawl cu ngaidam an si ding. Nan dam theinak dingah pakhat le pakhat nan mawhsualnakpawl phuangawtâwn uhla, pakhat le pakhat thlacamsak aw uh. Midingfel ih thahnemngai zet le hmualnei zetih thlacamnak cun thil tampi a tuahsuak a si.*”

7. Zumtu pawlkâwmawknak/kawhhran ihsin dawisuah a tawng ding.

1Kor 5:5, “*Cu pa cu Bawi Jesu-ih Ni ah a thlarau rundam a si theinak dingah, a taksa cu siatrâl dingin Setan hnenah pe uh.*”

Mat 18:17, “*Cule an thu ngaithlak a el asile, cuih thu cu kawhhran hnenah sim aw. Kawhhran thu ngaithlak khal a el thocho asile, cu pa cu Zentel le siahhawngtu vekin ruat uh.*”

Soal tuah vivo zumtu cu Kawhhran sung ihsin dawi uh tiah Bible in a ti. Pathian thawi an pawlkâwmawknak a cah hnuah, zumtu thawi an pawlkâwmawknak khal a catbet. A soal

sir in, a soal phuangin Pathian hnenih ngaithiam a dil asile, Pathian thawi an pawlkāwmawknak a thasal ih, kawhhran sung khalah lakluhsal ding a si tiah Bible in in zirh.

8. A rundamnak thu ah rinhlelawknak tiang a nei thei.

Zumtu mipiangthar a thlahdahawk ruangah a tlu, Pathian thawi an pawlkāwmawknak a cat, a tiṭhatsal lohli lo ah cun soal ah a lut thuk vivo ding ih, a rundamnak tiang a ringhlelaw thei. A nun khal zumlotu thawn danglamnak a um nawn lo, a lut thuk vivo.

9. Taksa thihnak.

Zumtu mipiangthar soal ih a luh vivo asile, a netnak ah cun taksa thihnak a tawng ding. A thlarau cu van ah a kai ding nân, a cût hlanah a lei nunnak Pathian in a la ding. Tisa mi zumtu a si ruangah van ah lawmman a co lo ding.

1Kor 11:30, *“Himi ruangah nan lakah mi tampi cak lo le dam loin an um ih, mi tampi an thi.”*

1Joh 5:16, *“Mi pakhat khat in thihnak ih mi hruaitu si lo soal a unaupa in a tuah rero lai a hmuh asile, a hrangah thlacam seh. Cule Pathian in thihnak ih mi hruaitu soal si lo a tuahtu hnenah cun nunnak a pe ding. Thihnak ih mi hruaitu soal a um. Cumi hrangah thlacam seh ka ti lo.”*

Hi tawkih thihnak hi taksa thihnak a si. Zumtu in soal a tuah man a phu tawk a tuar ding mi thu a si.

10. Van ah Lawmman a co lo ding.

Khrih tokham thuṭhennak hmaiah zumtu cu thuṭhen a si leh ding. Cuih thuṭhennak cu hell meisa sungih feh ding maw, feh lo ding ti si nawn loin, zumtu in leilun a um lai ih Bawipa a rēnnak, a nundan, a lungput, a ṭawngkam tipawl cekfel thluh a si ding. A rahsua cu lawmman co le co lo a si ding. Rundamnak a congah pei maw, congah lo ti lam a si nawn lo. A

pianthar hlanih a nun thuthensak a si lo ding ih, a pianthar hnu
ihsin zumtu a thih tiang, van a kai tiang cekfel a si ding.

2Kor 5:10, *“Ziangahtile kan zaten Khrih thuthennak
tokham hmaiah kan lang leh tengteng ding, mi kip in an
taksaruangpum ih an rak tuah mi a sia siseh, a tha siseh an
tuah mi vekin an co ding.”*

Himi Khrih tokham thuthennak ah ziang thuthen a si
ding tile:

Zumtuh: (1) rawngbawlnak..1Kor 3:13

(2) tawngkam..Mat 12:36,37

(3) khawruahnak..Mat 15:19,20

(4) thuthup hmuahhmuah..Rom 2:16

(5) lungput...1Kor 3:21

*“..Meisa in mi kip hnatuan cu ziang vek a si ti a hniksak
ding,”* 1Kor 3:13 ti a si. *“Zokhal a hnatuan, cuih lungphum
parih a sak mi a tan asile, lawmman a ngah ding. Zokhal a
hnatuan mi a kang asile, a hloh ding, asinan amah cu meisa
sung ihsi luat vekin rundam a si ding,”* 1Kor 3:14-15) ti a si.

11. A Tuh vekin a Atsal ding.

Sual tuah zumtu Pathian hnenih kirsal duh lo cu a leitlun
nunnak Pathian in a laksak ding. Vanram ah lawmman ngah ve
loin a um ding. Cuihtlunah Pathian fate thilsual tuahnak in a
tesinfa tiang camsiatnak a thleng thei, Suah 20:5, 6,
*“..Ziangahtile keimah, Jehovah na Pathian cu thikthusia
Pathian, keimah huatupawl cu an palepawlih mawhsualnak kha
an tefa parah san thum san li tiang lehrul theutu, keimah i
duhdawtupawl le ka thupekpawl thluntu thawng tampi hnenih
zahngainak langtertu ka si.”*

David in Uriah nupi a sualpi ruangih a rahsua tla cu:

(1) A fapa a thi, 2Sam 12:15-19.

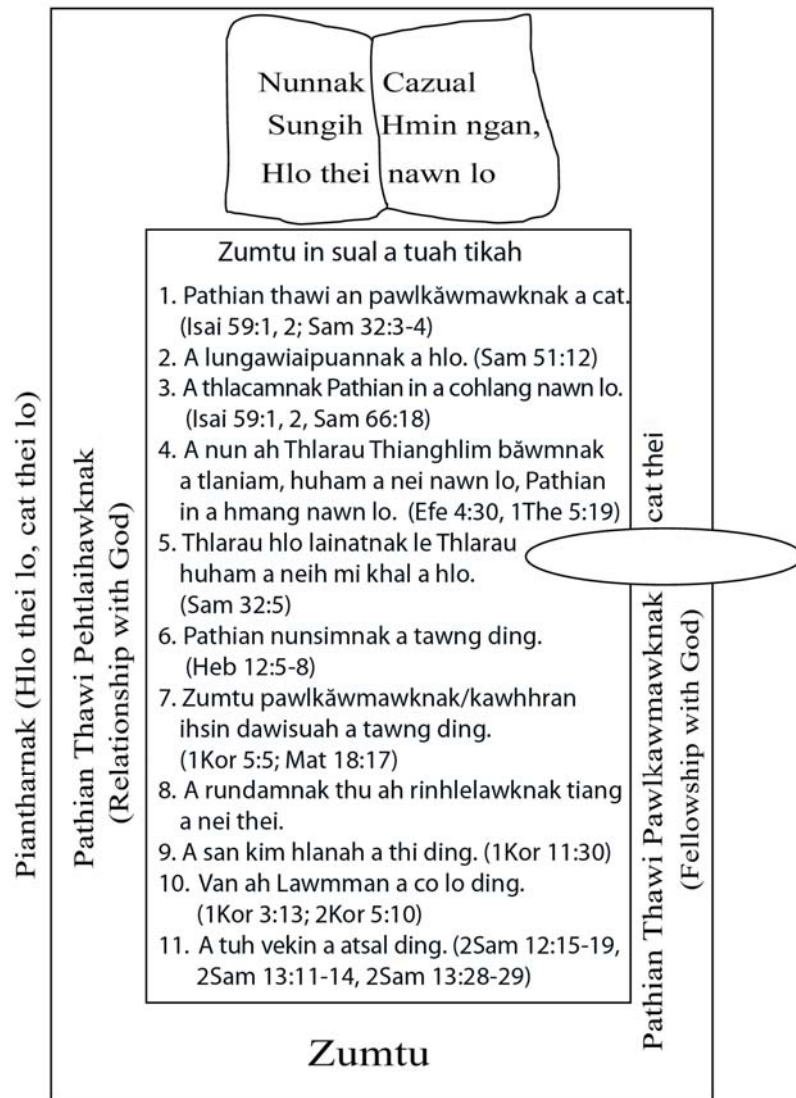
(2) David-ih fanu Tarmar kha David-ih fapa Amnon in a
Sualpi, 2Sam 13:11-14.

(3) David-ih fapa Absolom in David fapa Amnon a that,
2Sam 13:28-29.

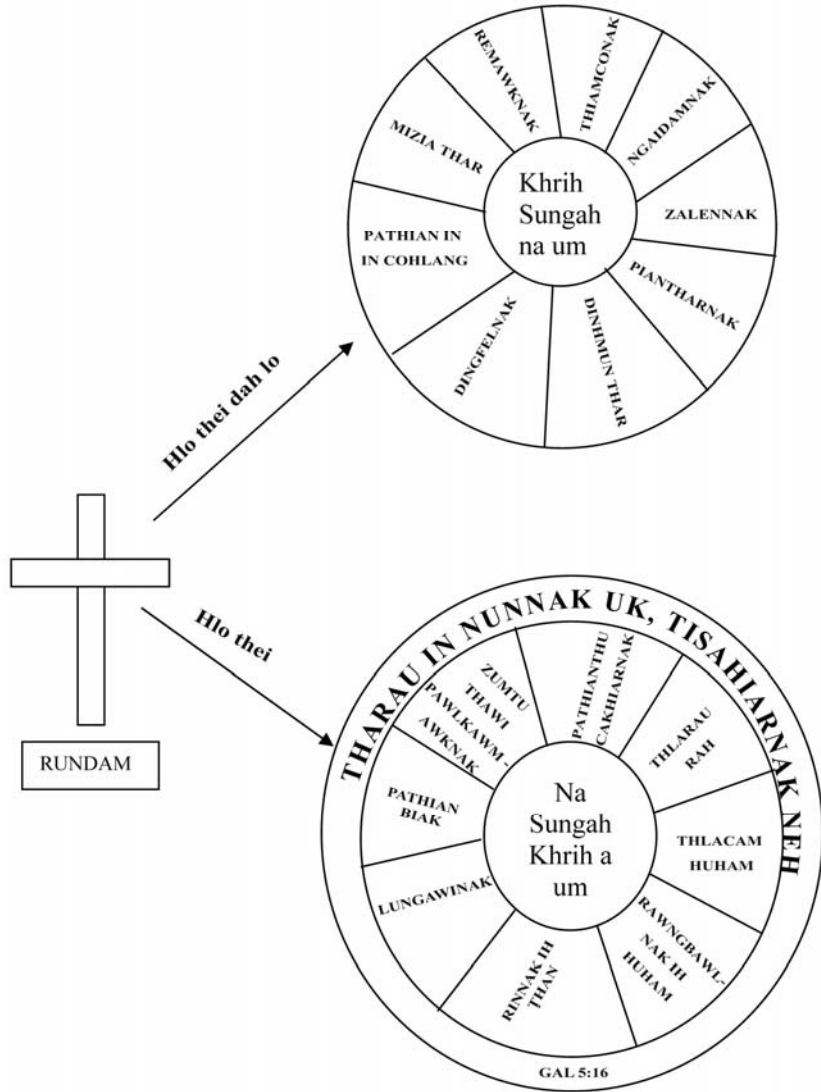
(4) Absalom in a pa David thah tumin a dawi, 2Sam 15:1-37.

David in a soal rah cu amah lawngin a seng lo. Sungkua ah zumtu pakhat soalnak ruangah buainak a thleng thei. Pastor-ih soalnak cun kawhhran ah tuarnak a thlen thei.

Siangpahrang Jehoshafat-ih soalnak cun a tefa tiangin an tuar. A fapa le a tuupa, an pahnih in zumlotu, Pathian huat zawng tuahtu ah an cang. Zumtu unau na nun ah Pathian duh lo zawng soal um in na theih asile a rang theibik in Pathian hnenah na soal phuang in ngaidam dil lohli aw, culole zumtuh thilsual a tuahnak ih rahsuah hi òh a nung tuk. Rundamnak hlosal thei lam cu a si hrimhrim lo nân!

ZUMTU IH KUMKHAW DINHMUN LE NEIH MI

BUNG – 3

RUNDAMNAK CU HLOSAL THEI A SI TI ZUMTUPAWL IH AN ҢANSAN MI BIBLE BUNG LE CÂNG PAWL SIMFIANGNAK

Rundamnak a hlosal thei ti simfiangnak Bible bung le câng fiang fukfi in a um lo lawlaw. Zumtu piangthar tisa mi, an nundan khal zumlotu vek an si hmanah rundam an si thotho ih, Khrih Thuṭhennak Tokham hmaiah lawmman ngah le ngah lo thuṭhennak ah lawmman ngah loin an um ding hi a si men. A thlarau rundam a sinak cu a hlosal thei nawn lo. Rundamnak hi hlosal thei a si lo, rundamnak cu a hnget a si ti eltupawl hi *Dutch theologian Jacob (James) Arminius (1560-1609)* thih hnuah cun Arminian tiih kawh an si. Arminius ih zirhnak pawmtupawl in rundamnak kan co mi hi kan hlotersal thei tiah an zum ih an zirh. Rundamnak cu hlosal thei a si ti zumtupawl in an zumnak nemhnghehnak ah Bible bung le câng Ңanfung an nei hnuaihni, cupawl cu ngunngaih zet in kan zoh vivo ding. Zumtu in ziang sual a tuah tikah, ziangvek sual a tuah tikah a rundamnak a hlosal ti sirhsan ding Bible bung le câng ti fukfi in an nei lo.

Asinan Bible bung le câng hrekkhat siarhsan ah lain rundamnak hi hlosal thei a si tiah an zirh. Cutiih an sirhsan mi Bible bung le câng pawl cu ngunngaih zet le nai zetih kan zingzawi asile, rundamnak hlo thei lam thu an si lo. A thuhlawm tete in kan ҥhen hnik pei:

1. Ni neta cān ih Kawhhran tlusia relnak Bible câng hrekkhat:

(a) ITim 4:1, 2

1Tim 4:1, 2, “*Can neta lamah cun mi hrekkhat in zumnak an tlansan ding ih, bumnak thlaraupawl le*

khawsepawl ih zirhnak an ngaihven sawn ding ti atu ah Thlarau cun fiang zetin a sim a si. Cuvek mipawl cu depde zetih thuphan per, an sia le tha theihnak cu thirling ih dehpit mi vek a si.”

2Pet 2:1-22 le Judas 4-19 pawl khal hi piangthar zumtu (rundam mi) an si lo. Pathian thu simtu diktak vekin an umawter nân, rundam an si lo. “...*Bawipa Pathian umsün le kan Bawipa Jesu Khrih cu an hnâwng fawn..*” tiah Judas 4 in a ti. 2Pet 2:1 khalah hitin kan siar, “...*anmah leitu Bawipa rori hman an hnâwng,*” tiin. Khrih in anmah tlennak man a pe famkim ko nân, cuih tlennak cu an hnâwng. Cupawl cu rundam co lo mi an si ti a fiang.

(b) 1John 2:19

John in zumtu pawlkawmnak ih si suak Pathian kamsuakthu zirhtu diklopawlih thuhla hitin a ngan: “*Annih cu kan hnen ihsin an fehsuak, asinan annih cu kanmai mi an si lo. Ziangah cutin ka ti tile, kanmai mi rak si hai sehla cu, kanmai hnenah an rak tang ding. An rak fehsuak zo ruangah an zaten kanmai mi an si lo ti a fiang, (1John 2:19).*”

Hipawl cu rundamnak co taktak lo an si. John in ‘kanmai mi an si lo’ tiah a ti.

2. Cān then Bible Bung le Cāng Hrekkhat:

- a. **Ezk 33:12,13**, “*Curuangah nang, Maw minung fapa, na mipawlih tefapawl hnenah, ‘A dānpahbāl ni ah midingfel dingfelnak in amah cu a runsuak lo ding; misualrāl sualralnak thu ah cun, a sualralnak ihsin a lamlet tikah a sualralnak in a tluter lo ding ih, midingfel khal a sual ni ah a dingfelnak ruangah a nung thei fawn lo ding,’ tiah sim aw. Midingfel hnenah na nung tengteng ding tiah ka sim na cingin, amai*

dingfelnak rinsanin mawhsualnak a tuah asile, thil dik a rak tuah mipawl lakih pakhat hman cinken a si lo ding; mawhsualnak a tuah mipawl ruangah a thi sawn ding.”

Ezk 33:18, *“Midingfel cu a dingfelnak ihsin a lamlet ih mawhsualnak a tuah tikah, cumi ruangah cun a thi ding.”*

Ezk18:4, *“Ngai hnik uh, nunnak hmuahhmuah ka ta a si; Paih nunnak ka ta a si ih, fapa-ih nunnak khal; Sual tuahtu cu a thi ding.”*

Sual ruangih thihnak thu Ezekiel ih ralrinnak a pek mi hi taksa thihnak a si (18:20 ih a sim mi vekin soal man taksa thihnak thu a si, asilole raldonak ih thih thu a si). Doawknak asilole siatnak a thlen tik khalah dingfel zetih nungtu runsuah an si ding thu le soalral zetih nungpawl thih ding ralrinnak pek thu a si. Kumkhaw rundamnak thu thawn a pehparaw lo. Ezekiel cabu sung tapawl hi Dān san lai a si hleiah, kumkhaw rundamnak thu a rel lo, faktlak hnaṭuan thu a rel. Hi tawkih dingfelnak thu a rel mi tla hi pumpak dingfelnak a si (*“amai dingfelnak a rinsan asile”* ti a si kha). Ziangti lam hmanin tuihsan vekih Khrih-ih dingfelnak kha misual-zumtu dingfelnak ih siarsak dingfelnak a si lo. [Ezk 33:22-20; 3:20; 18:20 khal kha vek lam thu tho tho an si]

b. **Mat 24:13** (Mat 10:22; Mar 13:13; Luk 21:19 khal)

Mat 24:13, *“Asinan a cemnet tiangih a tuarsuaktu cu rundam a si ding.”*

Mar 13:13, *“Asinan a cemnet tiangih a tuarsuaktu cu rundam a si ding.”*

Luk 21:19, *“Tuarfainak in nan nunnak nan kilhim ding.”*

A tlunih Bible bung le câng pathum hin kum 7 harsatnak sung thu an rel. Rundamnak a ti mi khal kha thlarau rundamnak

si loin, taksa rundamnak a si. Thlarau rundamnak a si hmanah, kum 7 harsatnak sungih rundamnak a si. Kum 7 harsatnak ih Israel mipawl taksa thihnak sung ih si rundamnak a simnak siin a lang bik. Mat 24:2, 22 siar awla kum 7 harsatnak a sizia a fiang. Taksa in rundam an si ding ih, Jesu Khrih a ra cih ding, cule kum 1000 uknak sungah an pumsa in an lut ding

Mat 24:2, *“Cule Jesu in an hnenah, ‘Hi thil hmuahhmuah hi nan hmu a si lo maw? Thungai thu ka lo sim, lungto pakhat parih lungto a suangaw mi pakhat hman tang loin hlăwn ðeh an si leh ding,’ tiah a ti.”*

Mat 24:22, *“Cuih cān cu tawiter a si lo ahcun, zohman a tang an um lo ding. Asinan hril mipawl ruangah cuih cān cu tawiter a si ding.”*

Kum 7 harsat cān ih hrem tuar ding mi Israel mipawl an si. Jesu in a cem tiang nan tuar ðento asile, ka ra ding ih Anti-Christ (Khrih dodaltu) kut ihsin ka lo run ding a tinak a si. Cule kum 1000 uknak ah an lut cih ding. Mathai 24, Mar 13 le Luk 21 pawl hi mithiang lawr hnuih thil thleng ding mi a si.

Mat 10:22, *“Keimai hmin ruangah mi hmuahhmuah in an lo hua ding. Asinan a cemnet tiangih a tuarsuaktu cu rundam a si ding.”*

Hih Bible câng pakhat te lawng zoh cun rundamnak hi ðanlak ðento, tuar ðento ih ngah ding a bang. Asinan rundamnak cu milai ðannak le thilti le ðanlaknak ih ngah a si lo ti Bible pumpi ah hmuh ding a tam tuk. Cun hih Bible câng hin Khrih ih rinum teih a umtu cu taksa thihnak in run a si ding tinak khal a si lo ding, ziangah tile a tlunte câng 21 ah Khrih parih rinumnak ruangih zumtu thah tawng an um thu a sim. Simfiangnak tluangtlambik cu tuarfainak hi, thih tiangih tuar hi rundam taktak a si mipawlih hmingsinnak a si ti hi a si. Pathian fāte taktak cun kawhhran thuanthu khalah thih tiang an tuar. Zumtu a cemnet tiangih dinhgeh thu a si. Hih Jesu in

dungthluntupawl hnenih a sim mi cu a si nân, mithianglim lawr hnu kum 7 harsat cãn laifangih thil thleng ding mi a simsungnak a si.

(c) Mat 25:1-13

“Vancung uknak cu mo neitupa hmuak dingin an meito la ih a fehsuaktu fala him pahra thawn an bangaw ding. Cuih lakih panga cu an fim ih, panga an â. Fala âpawl cun an meito an keng ih, meiti an keng lo. Asinan fala fimpawl cun meiti cu an thâwlpawl in an meitopawl thawn an kengtlang. Mo neitupa a rat tlai ruangah, an zaten an ih a hmu ih, an itthat theh. Cule zantim ah mi pakhat a au ih, ‘Ngai hnik uh, mo neitupa a ra, amah hmuak dingah va feh uh!’ tiah a ti. Cutikah cuih fala himpawl cu an zaten an thang ih an meito an timtuah. Cule a âpawl cun a fimpawl hnenah, ‘Kan meito an mih cuahco ruangah, nan meiti ziangmaw zât tal in pe ve uh,’ tiah an ti. Asinan a fimpawl cun an sang ih, ‘Kan lo pe lo ding, nanmah le kanmah hrangah in daih lo pang ding. Cuhnakin meiti zuarpawl hnenah va feh sawn uhla, nanmai hrangah va lei uh,’ tiah an ti. Cule meiti lei dingin lamzin ih an feh laiah, mo neitupa cu a ra thleng. A rak tiar mi fala himpawl cu amah thawn mo puai ah an lut, cule sângka an khar. Cuihhnu ah a dang fala himpawl khal cu an rak thlengsal ih, ‘Bawipa, Bawipa, sângka in rak awn aw!’ tiah an ti. Asinan anih in a sawn hai ih, ‘Thungai thu ka lo sim, ka lo thei hai lo,’ tiah a ti. Curuangah minung Fapa rat ding ni le tikcucan nan theih lo ruangah ralringten um uh.”

Himi Bible thu hi Israel mipawl hrang a si, Jesu vawi hnihnak a rat tum ah a si ding. Mathai bung 24 le bung 25 hi mithiang lawr hnuh thil cang ding mi a simnak a si. Kawhhran hrangih kan lak a si khalle fala â 5-pawl khan hriak (Thiang Thlarau hmuhsaknak) an nei lo. Curuangah kê lawng ih zumtu a hmuhsak thocho. Rundamnak hlo thei ti hrilhfiahnak ih hman theih a si lo.

3. Remþhatsal menmennak Bible Bung le Câng:

Mat 12:43-45 “*Mi pakhat sung ihsin thlarau bawrhhlawh a suah tikah, cuih khawsia cu cawlhna hawl in ramcar hmunpawl ah a vâk rero ih, a hmu lo. Cun anih in, ‘Ka suahsan mi inn ah ka kirsal ding,’ tiah a ti. Cule a va feh ih cuih inn cu kawlawng le phiahfai le ceimawi in a hmu. Cun a feh ih, amah hnaki sualrâlsawn a dang khawsia pasarih a va hruai, cule cuih hmun ah cun an lut ih an cêng. Cu paih dinhmun neta cu a hmais hnakin a siasawn. Cuvekin tuih san minung sualrâlpawl hnen khalah a si ve ding,’ tiah a ti.*”

Hih Bible câng hin rundamnak thu a sim lo, thlarau sual tlansuahnak thu a relnak men a si; thlarau sual kha mahteih suak mi a si. “*Ka inn ah ka kirsal ding,*” tiah a ti a si kha! Khaih inn cu thlarau sual paih ta a sizia a langfiang, khaih khawse pawlpha kha rundam co lo pa a si. Cuih thlarau sual a kirsal tikah a inn cu kawlawngin a hmu, Khrih a um lo tinak a si. Khaih milai sungah Jesu a um lo. Siarbet aw [Luk 11:24-46]. Mat 12:38 kan siar asile Jesu in Farasipawl a sãwn hainak a si ih, zumlotu, Khrih nei lotu an si. Hih Bible câng hin thlarau sual a suah thu a sim menmen mi a si, rundamnak thu a si lo.

4. A hmin in Khristian sisi, Pathian fâte taktak si si lo, zumtu vekih lang relnak Bible Bung le Câng Hrekkhat:

Mat 7:21-23, “*‘Bawipa, Bawipa,’ tiih i kotu kip in vancung uknak sungah an lut lo ding, vancung ih a um mi ka Paih duhnak a tuahtu lawng an lut ding a si. Cuih ni ah mi tampi in, ‘Bawipa, Bawipa, na hmin in thu kan sim, na hmin in khawsiapawl kan dawisuak ih, huham ih tuah mi mangbangza tampi na hmin in kan tuah a si lo maw?’ tiah in ti ding. Cule kei in an hnenah, ‘Ka lo thei dah hai lo, nannih dãn lo ih nungpawl ka hnen ihsin tlânsuak uh,’ tiah ka thãn ding.*”

A hmin menmen ih zumtu Khristian an si. Sung lam nun ih piantharnak, Pathian fa sinak nei lo an si.

5. Zentel Thu Relnak Bible Bung le Câng Hrekkhat:

Rom 11:17-24, “Cule a hngetêk hrekkhat cu khiah an si ih, nang cu Olif thing sungah peh na si. Nang cu hramlak Olif thing men na si nân, atu ah cun, Olif thing ih hram le thau na tawm ve. Hnawn mi hngetêkpawl thuhla ah tuangkawng hlah. Asinan na tuangkawng asile, nang cun a hram na câwm lo ih, a hram in a lo câwm sawn ti mi hi cing ringring aw. Cutin nang in, ‘A sungih peh ka si theinak dingah a hngetêkpawl cu khiah an si,’ tiah na ti ding. Cumi cu a dik a si. An zum lo ruangah annih cu khiah an si, asinan nang cu zumnak in na ding. Nangmah le nangmah sang tukah ruat aw hlah aw, cuhnakin Pathian tihzah sawn aw. Ziangatile Pathian in a hngetêk taktakpawl a zuah lo asile, nang khal a lo zuah ve ce lo ding. Curuangah Pathian thatnak le a hrohrannak ruat aw. A tlu mipawl parah cun a hrohrang, asinan a thatnak ih na umpeh vivo asile, anih cu na hrangah a tha a si. Culole nang khal a lo sattân ding. Cule zumlonak ah an umpeh vivo lo asile, annih cu peh an si leh ding, ziangatile Pathian cun anmah cu a pehsal thei. Ziangatile nang cu hramlak ih mah te kho mi Olif kung ihsin tan mi na si ih, dãn kalhah cîn mi Olif kung tha sungih peh mi na si. Cumi cu a dik ruangah, ziang tluk nasa sinsinin têt ngai a si mipawl kha anmai Olif kung ah peh si hai pei maw?”

A hleicein câng 21, 22 hi hmingsin aw. Hih Bible câng hin pumpak thu si loin, Zentel mi zate huap in a rel. Tuih cãn Zentelpawl cun cãn remcang an nei, Israel cu hnawnin an um. Zentelpawl khal hngal ding an si ve ce lo, an dinhmun cu Khrih a ratsal tikah a thlengaw leh ding. Kawhhran hi Israel khal a si lo, Zentel khal a si lo, Khrih rundamtu ih cohlangtu: Israel le Zentel kãwm, pumkhat cu a si:

Gal 3:28, “Nan zaten Khrih Jesu ah pumkhat nan si ruangah, Jew-mi ti le Grik-mi ti a um lo, sál ti le miluat ti khal a um lo ih, mipa ti le nunau ti khal a um lo.”

IKor 10:32, “*Jew-pawl hnenah siseh, Grikpawl hnenah siseh, Pathian kawhhran hnenah siseh tluknak ding zianghman tuah hlah uh.*”

6. Khristian Lawmman Relnak Bible Bung le Câng Hrekkhat:

(a) IKor 9:27

“*Cuhnakin mi dang hnenih thu ka phuan hnuah Pathian in tling lo i tilonak dingah, ka taksaruangpum cu nasa zetin ka thunun ih ka thu hnuaiah ka ret sawn a si.*”

Hitawk ah Paul in lawmman (reward) thu a rel. A tih mi kha a rundamnak hloh ding a si lo, lawmman a si, a tling lo pang ding ti a phang. “Hnawn” (cast away) ti kha Greek tawng ih a umdan ah cun ‘pawmpi lo, nemhnggeh lo’ (not approved) tinak a si. Pathian pawmpi lo mi rawngbawlnak a si pang ding ti a phang. Pathian in nasa zetin Paul kha thuthangtha phuangtu ah a hmang, Pathian in a rawngbawlnak a pawmpitzia, a nemhnggehzia khal a rawngbawlnak ah Thlarau Thianghlim huham a lăngnak in a fiang; cuti a si ko nân, Paul cun Thlarau Thianghlim ih a hmamnak kha tisa ih a nun ah cun a hloh thei tho tho ti a theifiang. Pathian theihpi lo mi rawngbawltu a si pang ding ti Paul cun a phang, cutiasile lawmman a ngah lo ding. IKor 3:15 khal kha pumpak rundam a si ko nân, lawmman a ngah lo thu kan hmu.

(b) 2Tim 2:12b

2Tim 2:12b, “*..Amah kan phatsan asile, anih khalin in phatsan ve ding.*” Hih Bible thu a tlun le a hnuai kan zoh asile, Paul in Timothy hnenah “*cak zetin um aw,*” (câng 1), “*retheihzăwnzaihna tuar aw,*” (câng 3) tiah a sim. Thununawknak nun nei zohthim dingah “*ralkap*” (câng 4), “*zuamawknak ih tel*” (câng 5) le “*lo tuantu*” (câng 6) thu a rel.

2Tim 2:12b ih “kan” ti mi hi “rundamnak co” an si. “Anih khalin in phatsan ve ding,” ti hi rundamnak a co lo ding ti lam si loin, lawmman, lallukhum hloh lam thu a si.

(c) Thup 2:10b

“Thih tiang rinumin um aw, cule nunnak lallukhum ka lo pe ding.”

Khristian si ruangih hniksaknak le hremnak lak khalih rinum teih dinghnet, thih tiang khalih rinum zumtu lawmman ah nunnak lallukhum pek ding Jesu in a tiam. Hihi rundamnak lallukhum a si lo, martar lawmman lallukhum a si. Lallukhum ti ruangah lukhum vekih ruah ding a si lo. Lawmman hmin a si.

7. Zumtu Pathian thawi an pawlkăwmawknak cat, zumtu nunsimnak Bible Bung le Câng Hrekkhat:

IKor 11: 29-32; John 15:2,6; IJohn 5:16; IKor 5:1-5. Hih Bible bung le câng pawl hi rundamnak hlo si loin, zumtu sual tuah Pathian thawi an pawlkăwmawknak hlo le zumtu nunsimnak tawng thu relnak an si. (“Zumtu in sual a tuah tikah” ti thupi ah zih aw)

8. Zangfahnak Tluksan Thu Relnak Bible Bung le Câng:

Gal 5:4, “*Dăn in thiam a lo coter asile, Khrih cu nan hrangah thathnemnak nei lo ah a cang; zangfahnak cu nan rak tluksan a si.*”

Hih Bible câng hi tha ten siar hnik hman, rundam si zo mi a hlosal ti relnak a si hrimhrim lo. Galatia zumtupawl hi zangfahnak ruangih zumnak ih rundamnak rak co an si. Asinan neta lamah rundamnak cu serh zim tannak le Mosi dăn thlun ih rundamnak ti mi zirhawk an thawk. An thurin hmais a ah an ding nawn lo. “*Zangfahnak cu nan rak tluksan a si,*” a ti mi cu Pathian ih khawkhandan rundamnak cu zangfahnak in a si ti mi cu nan tluksan a si, zirhawknak diklo lamah nan tlu a si a tinak a

si.

Zangfahnak ih si tluk cu rundamnak hloh tinak a si lo. Zangfahnak dān vekih cangvai lo tinak a si. Galatia Khristianpawl in rundamnak cu serh zim tannak le Mosi dān thlunnak in a si tin an zirh. Zumnak ruangin tin an zirh nawn lo. ‘Zangfahnak ihsin nan pial. Doctrine sual ah zangfahnak ruangih zumnak ih rundam ti mi ihsin nan pial. Zirhnak (Doctrine) sual ah nan peng a tinak a si.

9. Ralrin peknak (warning) Bible Bung le Cāng Pawl:

(Mat 18:23-35; Mat 25:1-13; Heb 10:26; Heb 6:4-6)

(a) Mat 18:23-34

“Ziangahtile vancung uknak cu siangpahrang pakhat a siahhlawhpawl thawi sum tiawfel thluh dingih cazin zohfel a duhtu thawn an bangaw. Sum cazin zohfel a thăwk tikah tangka talent 10000 a bâktupa pakhat a hnenah an rak hrui. Asinan a sam thei lo ruangah amah le a nupi le a fatepawl le a neih mi hmuahhmuah tla zuar theh ih a leiba sam dingin an pu in thu a pe hai. Curuangah siangpahrang hmaiah cuih siahhlawh cu a khuk a bil, ‘Ka pu, i rak hngak hrih hram awla, a zaten ka lo sam theh ding,’ tiah a ti. Cun cuih siahhlawhpa-ih pu cun a lainat ih, a suah ih a leiba cu a rak ngaidam. Asinan cuih sâlpa cu a fehsuak ih, amah dinari 100 a rak bâktu a hnatuanpi siahhlawh pakhat a tawng. Cu pa cu a kai ih, a hngawngin a rek, cule, ‘I bâk mi i pe aw,’ tiah a ti. Cuih a hnatuanpi siahhlawhpa cun a ke hramah băwk tahratin, ‘I rak hngak hrih hram awla, a zaten ka lo sam theh ding,’ tiah a dil. Cule anih in a duh cuang lo, a feh ih, a bâk mi zaten a sam thluh lai hlanlo thawng ah a thlak riangri sawn. A hnatuanpi siahhlawh dangpawl in cutiuh a tuah an hmuh tikah, an thin a na zet. Cule an feh ih, thil cang mi hmuahhmuah kha an pu hnenah an sim. Cun cuih siahhlawhpa cu a pu in a ko ih, ‘Nang siahhlawh

sualrál! I rak dil tikah khan na leiba hmuahhmuah ka lo ngaidam thluh. Na parih zah ka ngai vekin, na hnatuanpi siahhlawhpa parah zah na ngai ve a mawi lo maw?’ tiah a ti. Cule a pu cu a parah a thin a heng tuk ih, a leiba hmuahhmuah a sam thluh lai hlanlo cu pa cu amah sawisatu dingpawl kut ah a pek.”

Hi Bible thu hi ngaidamnak le dāntatnak hremhmun (Hell) thawn a pehparaw lo. Hi leitlun minungpawl hi Pathian uknak hnuaiih an um thu lam a si. Sual cawhkuan dan phun thum a um: kumkhua, sungkua, cuzah thawn pehparaw mi (eternal, family, governmental) tiin. A pakhatnak hi cu hremhmun (Hell) a si, a luat theidan cu Khrih pumpak rundamtu ih cohlanak in a si. Sungkua cawhkuan cu zumtu leitlun a um laiah Pathian thawi pawlkāwmawknak cat a si. A tundinsalnak cu soal phuannak in a si- IJohn 1:9, “*Kan soalpawl kan phuan asile, kan soalpawl in ngaidam ding le kan dingfellowak hmuahhmuah in khawlhfaisak dingah anih cu a rinum in a dik a si.*” Cuzah thawi pehparaw mi soal cawhkuan cu leitlun milai hmuahhmuah hnenah (zumtu-zumlotu) a thleng. Gal 6:7 ih sim mi cituh rah seng vek kha a si. Thimnak ah, soal a phunphun tuah zo mi kha rundam a si ahcun a soal hmuahhmuah cu ngaithiam theh a si ko nân, a soal man cu a taksa in a tuar thocho. David kha a soal ngaithiam a si, Pathian thawi an pawlkawmawknak khal a thasal ko nân, 2Sam 12:13, 14, ah fiangteih kan hmuh mi cu a soal man a tuar thocho.

(b) Heb 6:4-6

Hihi rundamnak a hlosal thei ti zumtupawl ih an tansan bik mi pakhat a si. Rundamnak a hlohsal theizia cu hih Bible bung le câng ah a langfiang an ti. Hih Bible câng hin rundamnak cotupawl a sawhkhah asiahcun, cupawl cu tundinsalnak an hrangah a um nawn lo ding, ziangahtile hih Bible câng in sualsirnak ah an kir thei nawn lo a ti (6:4,6).

Heb 6:4-6, “Ziangahtile vei khat tleunak rak pek zo mi, van lam thilpek tep zotu, Thlarau Thianghlim *ṭawmpi zotu*, Pathian kamsuakthu *ṭha le a thleng lai ding mi san* ih thiltitheinakpawl a tep zotupawl cu, an *tlúk asile*, sualsirnak ih titharsal ding cu an hrangah a cang thei lo mi a si. Ziangahtile Pathian Fapa cu an khengbet tharsal ih ningzakzain an tuah a si.”

Hrilhfiah pakhat cun hipawl hi soal theihawknak cu nei, Khrih thu khal thei naih, Khrih rundamtu ih pawm taktak lo an si tiah a ti. Mat 12:31,32, ih ngaidam thei lo soal kha a si an ti. (Chafer’s Theology, Vol. III, pp. 302,303, John. R. Rice ih cabu Twelve Tremendous Themes, pp. 100-101.)

Ṭhathen hmnsin hnik: ‘*an tlúk asile..*’ ti hi. Hi pa/nu hi rundam mi a si maw? *Vei khat tleunak rak pek zo mi, van lam thilpek tep zo, Pathian kamsuakthu ṭha le a thleng lai ding mi san ih thiltitheinakpawl a tep zo.* Thlarau Thianghlim parah ti ding mi khal a nei, ‘*Thlarau Thianghlim ṭawmpi zotu*’ ti a si. ‘Thlarau Thianghlim thawn an fehtlang’ ti lam a sawhkhik thei. Asinan hi pa/nu hi rundam si zo ih a rundamnak hlohsal a si lozia thu tampi kan hmu thei. Rundam si lo mi khal tleunak pek a si thei, cucu Khrih thu a zir thei tinak a si. Van lam thilpek Pathian kamsuakthu a tep thei. Theih ding mi pakhat cu a ei a ti lo ih, a tep ti a si. Cun Thlarau Thianghlim khal zumlotu/piangthar zawngah a feh, an soal a theihter, rundam cu si cuang si loin. Khristian mi hrekkhat in, “Hih Bible bung le câng hi keimai nun vek cekci a si, Khristian zumtu ka rak si ih, Pathian thawn kan fehtlang, asinan hih Bible câng ih sim mi vek hin ka tlu,” tiah an ti tla a si men thei. Cutivekih a dik asiahcun, hih Bible bung le câng vekih a umtu hrangah cun kumkhaw ruahsan ding nei lo ah a cang tinak a si, “*..an tlúk asile, sualsirnak ih titharsal ding cu an hrangah a cang thei lo mi a si. Ziangahtile Pathian Fapa cu an khengbet tharsal ih ningzakzain an tuah a si,*”ti a si. Hi pa/nu hi zumtu rundamnak co ih tlusal a si lo, cuhnakin hi pa/nu hi cu mihlo ngaidam theih lo soal ih tâng a si; tleunak pek zo a si, amai duhhrilnak in

Khrih a hnawng ih, Thlarau Thianghlim a thangsiat (Mat 12:31).

Mat 12:31 ah Jesu in, “*Curuangah ka lo sim a si, mi ih an tuah mi sual phunzakip le Pathian an thangsiatnak cu ngaidam a si ding. Asinan zokhal Thlarau Thianghlim a thangsiattu cu ngaidam a si lo ding,*” tiah a ti. Ngaidam thei lo sual pakhat lawng a um, a dang sual hmuahhmuah ngaidam theih theh a si. Hitawk Heb 6:4-6 ih tarläng mi sual hi cu ngaidam theih lo a si, ziangruangahtile Bible in, “*sualsirnak ih titharsal ding cu an hrangah a cang thei lo mi a si,*” ti a si. Curuangah Heb 6:4-6 hi rundam co dah lo, mihlo ngaidam thei lo sual ih um pa a si. Rundam co zo hloh sal thu a si lo.

Hrilhfiah dang pakhat cun Khristianpawl hnenih sim mi a si ko, asinan thil si thei lo ÷awng uarnak hmangih ralrin peknak a si. Zumtu a tluk asile, ruahsan ding nei loin a hlo, cuvek cu a thleng dah lo ding mi a si. Hih Bible thu hi Jew-pawl ralrin peknak a si, Jew-pawl Thukham Hlun thawiwknak lamih kir lo dingih ralrin peknak a si, tiah a ti.

Ziang ti lam a va si khalle hih Bible bung le câng hin rundamnak hloh thei thu a sim hrimrhim lo.

(c) Heb 10:26, 27

“*Ziangahtile thutak theihnak kan co hnuah, kan sual hrim vivo asile, sualpawl hrangah thawinak a um nawn lo ih, thuthennak ÷ihnung zet rung thleng ding mi le dodaltupawl kangráltu ding aithawknak mei lawng beisei ding a tang sawn a si.*”

Hih Bible câng hin Israel zumtu Khristiannak thei zo naih, rannung raithawinak (Thukham Hlum tidan) ÷ihnungza ih kirsalpawl a sawhkhiah. Atu ah cun Khrih ih thawiwknak siarlo, raithawinak dang a ÷ul nawn lo. Mat. 8:12 khal kha hmingsin aw-*‘Lalram fāte’* kha rundam mi si a ÷ul kher lo. [Luke 13:23-30 zoh aw.]

10. Bible Bung le Câng Dangpawl:

(a) Suah 32:31-33

“Cun Mosi cu Jehovah hnenah a kirsal ih, ‘Hi misenpi hin sual rapthlak an rak tuah ih, anmai hrangah sui pathianpawl an rak tuah hi aw! Sikhalsehla atu ah, an sual na ngaidam pei maw, na ngaidam lo a si ahcun, na rak ngan zo mi na cazual ihsin i thaihlo dingin ka lo ngen a si,’ tiah a ti. Cule Jehovah in Mosi hnenah, ‘Keimah dokalhih a rak sualtu pauhpauh cu ka cazual ihsin ka thaihlo ding.’”

Pathian in Pathian fa si zo, zumtu Kristianpawl in thilsual an tuah tikah nunnak cazual sung ihsin an hmin a phiat maw?

Hih Bible câng ih a sim mi cazual hi nunnak cabu a si lo. Hih cazual hi ziang cazual ciah a si ti Bible in tuihsun ni tiang in sim nawn lo. Asinan Pathian in fiang zetin Abraham, Isak, Jakob pawl hnenah le Israel miphun zate hnenah Mosi hmangin Kanaan ram luah ding a tiam. Hi tawkih Mosi ih thlacamnak hi ram tiam ah lut loin tâng ko ning, Israel mipawl sual ngaithiam an si theinak dingah cun a tinak a si. Pathian in thilsual tuah pauhpauh ka cazual sung ihsin an hmin ka phiat ding,” tiah a ti. Ram tiam ah an lut lo ding a tinak a si. Hi tawkih cazual hi cu ram tiam ih lut ding le lut lo ding khumnak cazual a si ding zum a um. Kha tawkih Israel mipitlingpawl kha ram tiam ah an lut lo ngaingai. Amah Mosi rori khal kha a lutngah lo taktak. Pathian in rundamnak a rel lo, Dăn hnuaiih Thukham fâte Israel mipawl a relnak a si. Hi tawkih a simbik mi cu “Van ram” maw “hremhmun” ti si loin, ‘taksa nun’ maw ‘taksa thih’ ti lam a si. Ramthing ah an thi. Thup 3:5 kha cu nunnak cazual a si. Thu 3:5, *“A nehtu cu sinfen var hruhter a si ding ih, Nunnak Cazual sung ihsin a hmin ka phiathlo hrimhrim lo ding; cuhnakin a hmin cu ka Paih hmaika-ah le a vancungmipawlih hmaika-ah ka tan sawn ding.”*

Ka phiat lo ding tin a nemhnget.

(b) John 15:6

“Zokhal keimah ih a um ringring lo asile, hnge bangtukin hlawn a si dingih a ro ding; cule mi in an khawm ding ih meisa sungah an hlawn ding, cule an kang ding.”

Mi pakhat cu hlawnin a um thei ih a ro thei ti thu kan hmu. Meisa sungih hlawn ti mi thil tihnungza khal kan hmu. Asile hih Bible câng ih sim duhsan hi Pathian in a fâte a si zo mi hell meisa sungah a hlawn ding tinak a si pei maw? Si lamlam hlah, thaten siar hnik hman: mi pakhat cu rundam a si hnuah Khrih thawn pehtlaiaw loin a um ih rah a rah thei lo. A aipuannak cu a hloh thei, rundam a si mi Khristian mi tampi cutivekin an um. Hitawk Bible câng hi thaten siarsal hnik: meisa sungih hlawn mi kha sabit hri ih si sahtan mi a hnge an si, milai an si lo. Hi khal hi hmnsin hrih: khaih hngepawl khawmtu kha milai an si, Mat 13:41, 42 cun mihlo hell sungih thlaktu ding cu vancungmi an si tiah a ti. John 15 hi Rundamtu in a dungthluntupawl hnenah rah rah ding thu a sim mi a si. A bung pumpi siar vivo awla atu le atu Jesu in Khrih ih kawp lo cun, Khrih thawih pawlkawmawknak nei lo cun rah rah a theih lo ti thu a zirh mi na hmu vivo ding. A ro mi hnge cu milai hrangah thatnemnak a nei lo, zianguangahtile rah a rah thei lo; curuangah mei ah urkhâng an si ti mi cun zumtu Pathian fâte Khrih ih kawp lo cu (Khirh thawih pawlkawmawknak nei lo) Pathian rawngbawlnak hrangih hmantlak lo, thatnemnak nei lo a sizia a langfiangter. Hi Bible câng in rundam a si zo mi a hlo thei ti lam thu a sim hrimhrim lo, zirh a tum mi a si lo.

Bible thu hi a sullam bet ding a si lo. Hih Bible câng ah hin meisa kha meisa a si mai ih, hell a simnak a si lo. Sabit hnge ti khal sabit hnge a simnak a si mai; mailai in a hnge cu meisa sungah an hlawn ih an kang ti khal kha a sim vekin a si mai. Zumtu Pathian fa kha hell ah an hlawn ih an kang ti sullam a neihnak a um lo.

(c) Thup 22:19

“Cule zokhal in hi simsungnak casual sungih kamsuakthupawl a lakhlo asile, nunnak casual ih a co ding mi a covo siseh, khawpi thianghlim ih a co ding mi a covo siseh, hi casual sungih ngan mi thilpawl a co ding mi a covo siseh, Pathian in a lahlo ve ding.”

Hi tawkih Bible câng in mi hrekkhat ih covo cu nunnak casual ihsin Pathian in a lahlo ding tiah a ti. Asinan nunnak casual sungih an hmin ngan zo mi Pathian in a phiatsal ding a ti lo. Asile hi tawkih a sim duh mi hi ziang a si? Rundamnak cu mi kip hrangah a man pek zo le lei zo a si. 1John 2:2 ah, *“Cule anih cu kan sualpawl hrangih tlâwnlungawithawinak a si, cule kanmai sualpawl hrang lawngah si loin, leitlun mi hmuahhmuah hrang khalah a si,”* tiin fiang zetin in sim. Misual zokhal in ‘nunnak casual’ sungah le ‘khawpi thianghlim’ sungah covo an nei, cuih covo cu Khrih thisen ih lei mi a si, cumi cu misual in rundamtu kha a pumpak rundamtu ih a cohlan asile a luah ding mi le a covo cu a co ding, a lakih pek mi kumkhaw nunnak khal. Cuih covo cu mi kip hrangih timtuahsak an si, cucu a duhduh ih co thei mi a si. Asinan Bible hnawngtu le Pathian ih thuphuansuah dungtuntu cun Bible sungih simfiang mi le ngankhum mi rundamnak lamzin cu a ðhelh ding, curuangah vanram a ðhelh ding tinak a si. Hih Bible câng ih a sim duh mi cu Bible hnawngtupawl cun rundamnak le an hrangih Khrih ih a lei mi thil ðha zaten an ðhelh ding a tinak a si. Nunnak casual sungih hmin ngan zo mi Pathian fâte hrekkhat an hloral leh ding a tinak a si hrimhrim lo.

(d) 2Pet 2:20-22

“Cupawl cun kan Bawipa le Rundamtu Jesu Khrih theihnak ruangah khawvel bawrhhlawhnaq ihsin an tlânsuak hnuah, cumi thocho ah lutsal in, neh ih an um a si ahcun, an nundan netasawn cemnetnak cu a hmaisâ hnakin a sesawn ding. Ziangahtile dingfelnaq zin theih hnuih an hnenih pek mi thupek thianghlim an tlansan hnakin, dingfelnaq zin kha rak thei lo

lawlaw hai sehla an hrangah a ṭhasawn. Asinan, ‘Uico cu amai luak lamah a kirsal,’ ih, ‘A khawlhaw zo mi vǎwkpi cu ciarbêk lakah tâl dingin a kirsal,’ tiah a dik mi thufim ih a ti vekin an parah a thlengkim a si.”

Hih Bible câng hin zo a sawhkhîh a si khalle a nun neta lam cu hmaisâ hnakin a sia-sawn ti kan hmu. Hi Bible câng hi mi tãmpi in rundam a rak si zo mi sual sungah an feh vivo ih netabik ah an hlo, an rundamnak a hlo tiah an zum.

A Bible thu hi ṭhaten siar hnik uhsi: tlansuahnak kha ‘Bawipa le Rundamtu Jesu theihnâk in a si,’ ti a si kha. Bible in khapawl khan Jesu an zum a ti hrimhrim lo. Rundam si lo mi tãmpi in thuthangtha an thei ih, Jesuîh thu khal an thei. Câng 21 ah dingfelnâk zin an thei a ti. Asinan Bible in dingfelnâk zin an zawh a ti hrimhrim lo. Câng 22 ah uico cu uico kêl a si ih, vǎwkpi khal vǎwkpi kêl a si. Uico in amai luak a eisalnâk cun misual amai sualnâk kel ih kirsal a hmuhsak. ‘A khawlhaw zo mi vǎwkpi cu ciarbêk lakah tâl dingin a kirsal,’ cucu vǎwkpi nunphung hrimhrim a si. Pathian in Bible khuitawk hmanah zumtu hi uico le vǎwkpi tiah a ko dah lo. Uico le vǎwkpi cu zumlotu hmuhsaknak an si. Pathian in khaih vǎwkpi kha tuu ah tuah sehla, zumtu mipiangthar vekin a ziâza/a sinâk kha tuu ah a câng ding ih, tuu cun vǎwkpi vekin ciarbêk lakih um nuam a ti hrimhrim lo ding. A ralrin lo ruangah tuu taksa ih ciarbêk a kai can cu a um thei ko! Mi tãmpi cu vǎwkpi an si lai, an khawlhawk cu leng lam lawng a si ih, sung lam thlengawknâk zianghman a um lo. Hih Bible thu hi a tlun le a hnuai kan zoh asile, câng 1 le 2 ah khan rundam a si lo mi thu a simnak a sizia a lang. Pathian thu theihnâk cu an nei, an sualnâk ah an kirsal, Jesu cohlang lotu an si. Rundam a si lo mipawl an si.

(e) Fil 2:12

“Curuangah ka duhdawt mitla, thu nan rak lun ṭheu vek khan, ka um lai lawngah si loin, atu ka um nawn lo hnu khalah nasa sinin, ṭih le khūr pahin nan rundamnak cu ṭuansuak uh.”

Rundamnak hrangah ÷uannak a ÷ul maw? Bible sungah ÷uannak thu rel uarnak a um hnuaihni. Cumi cu mi hrekkhat in ÷uannak a um lo ah cun rundamnak ngah taktak a theih lo tiah an hrilhfiah. “Nan rundamnak cu ÷uansuak uh” ti hi ÷uannak lawngin rundamnak ngah a theih ti zawngin a hrilhfiahtu an um. Hi tawkih Paul ih a sim mi cu ‘nan rak neih zo mi kha ÷uansuak uh, nunpi uh, nan nun in langter uh’ a tinak a si. Rundamnak ngah dingah, co dingah ÷uan uh a tinak a si lo.

(f) 2Pet 1:10

“Curuangah u le nau tla, a lo kawhna le a lo hrilnak fiancter dingin taimak suah sinsin uh, ziangah tile cumi nan tuah asile nan thu dah riai lo ding.”

Hi Bible câng siartu in a thu taw le a lu siar thluh loin, hih Bible câng te lawng siar tahratin, rundam mi khal rundam a sinak dinhmun ihsin a tlu thei, rundam lo a sisal thei tiah a ruat men thei. Rundamnak hrangah taimaksuah a ÷ul ti zawngih ruat tla an um pang thei. Câng 8 kan siar asile, Peter in Pathian thawn pawlkăwmawknak ÷ha neihnak ruangih rah nei zumtu nun thu a rel. Zumtu in Pathian thawi an pawlkăwmawknak thu ah thlahdahawin, a ralrin lo ruangah, Pathian thawi pawlkăwmawknak ÷ha nei nawn loin, a nun rah nei lo ah a tlu thei, asinan a Paih sungkua member a sinak ih si cun tluk le hloh a theih lo.

(g) Mat 22:1-14 khal hi Rundamnak a hlosal thei titupawl in rundamnak a hloh theizia zirhnak hrangih an sirhsan mi pakhat a si. Rundamnak hlo thei ti lam a si lozia zohhlih ka duh:

“Jesu in an hnenah tahthimnak thupawl in a sawn hai ih a simsal hai. Vancung uknak cu a fapa hrangih mo puai a timtuahsaktu siangpahrangpa thawn a bangaw. Cuih mo puai ih ra tel dingih a rak sawm cia zo mipawl ko dingah a siahhlawhpawl a thlah. Asinan an ra tel duh lo. A siahhlawh dangpawl a thlahsal ih, ‘Ka sawm mipawl hnenah, “Ngai hnik

uh, zanriah ka timtuh ðeh zo; ka câwcangpawl le ka ðilva thau zetzet pawl ka that zo ih, thil ziangkim timtuh cia a si. Mo puai ah cun ra thlang uh,” tiah va sim uh, ’ tiah a ti. Asinan annih in an rak pawisa lo, anmai duhnak ah an fehsan men. Pakhat cu a lo ah a rak feh, a dang pakhat cu a thil zuarnak hmun ah a feh. Cule a tãng lai mipawl in a siahhlawhpawl cu an kai, ningzakmualphoin an tuah ih an that. Siangpahrang in cuih thu a theih tikah, a thin a so. Cule a ralkappawl a thlah ih, cuih laithattupawl cu an that ih an khua an ur. Cun a siahhlawhpawl hnenah, ‘Mo puai cu tiar cia a si zo, asinan ka sawm mipawl kha a tlak mi an rak si lo. Curuangah zinpipawl ah va feh uhla, nan hmuh zatzat mo puai ah va sawm uh,’ tiah a ti. Cule cuih siahhlawhpawl cu zinpipawl ah an va feh ih, an tawn mi hmuahhmuah misia siseh, miþha siseh an rak hruaikhawm ih, puai tuahnak hmun cu mikhual an khat. Asinan rawl ei ðingih a to mipawl zoh ðingin siangpahrang a ra luh tikah, cutawk ah mo puai zawhtupawlih hruk ding mi sinfen hruhlotupa pakhat a hmu. Cule a hnenah, ‘Rualpa, ziangtin mo puai sinfen hruh loin hi tawkih na luh?’ tiah a ti. Cu pa cun ðawng ding a thei lo. Cun siangpahrang in a siahhlawhpawl hnenah, ‘A kut le a ke ðawn uh, hruaisuak uhla, khaw leng a thimnak sungah hlãwn uh. Cutawk ah ðap le hacãng rial in a um ding,’ tiah a ti.

A tlunih kan ngan mi Bible thu hi la tahratin pastor pakhat cun, “Mo puai inn khanpi sungah ka thlengngah ti hnu khalah le ka him a si ti hnu khalah hin, “Ziangtin so mo puai hnipuan hruh loin hinah na luh thei?” tiih thusuhnak a um thei lai. Ka hlo thei nawn lo, kan ti hnu khalah hloh theinak a um, ti sawn hi a dik, tiah zumnak a um,” tiah a ngan. Rundamnak hlo thei lam a si lo zia, rundamnak co lo mi a si sawnzia kan zohhhiah ding:

22:1-2 “*Jesu in an hnenah tahtimnak thupawl in a sawn hai ih a simsal hai. Vancung uknak cu a fapa hrangih mo puai a timtuahsaktu siangpahringpa thawn a bangaw.*” Hi tawkih mo puai cu siangpahrang fapa hrangah a si, a sawm mipawl in an ngaihsak lo

(câng 5), a sawmnak khal an hnáwng (câng 6), cuihtlunah siangpahrang ih thuphurtupawl cu an tuahsia ih an that.

22:4. *“A siahlawh dangpawl a thlahsal..”* Pathian in thinsau zetin amah hnawngtupawl le eltupawl a sawm rero haizia a lang.

22:7 *“Siangpahrang in cuih thu a theih tikah, a thin a so. Cule a ralkappawl a thlah ih, cuih laithattupawl cu an that ih an khua an ur.”* Thinsau zetih a zawi hainak cu a cem, Pa Pathian in thu a then thlang hai. Hi tawkih thuthennak Jesu ih a sim mi hi A.D 70 ih Jerusalem siatnak a si. Jerusalem Temple Pi khal tisiat a si.

22:9 *“Curuangah zinpipawl ah va feh uhla, nan hmuh zatzat mo puai ah va sawm uh.”* Hihi thuthangtha a lakih phuansuahnak, peksuahnak a si.

22:11 *“mo puai sinfen.”* Mo puai ih rapawl hi sinfen tha an neih mi an hruh ta man lo ding, ziangah tile zinpi ih mi an va tawn mi hmuahhmuah an rak hruaikhawm men. Hmanhmawh zetih sawm mi ra tel ve mai an si ruangah zohman sinfen mawi le tha thawi an rat ding cu beisei an si lo. Mo puai ra zawhtupawl ih hruh ding mo puai sinfen cu siangpahrang in a pe hai. .. *“Rawl ei dingih a to mipawl zoh dingin siangpahrang a ra luh tikah, cutawk ah mo puai zawhtupawlih hruk ding mi sinfen hruhlotupa pakhat a hmu.”* Mo puai sinfen hruh lo tupa hi siangpahrang ih a pek mi mo puai sinfen cu a cohlang duh lo ti a fiang. Mo puai ih sawmnak ah feh ve siin, siangpahrang ih pek mi mo puai sinfen a cohlan duhlonak cun siangpahrang a hmuhsuam, ziangah a siar lo ti a langter. Hipaih umdan in ziang a hmuhsak tile tuihni ah a hmin cun Khristian si siin, biakinn ah cun feh, thlacam, Khristianpawl ih tuah mi hmuahhmuah tuah ve naih, Khrih in amai dingfelnak sinfen a pek mi (Isa 61:10 cohlang duh lo ih, mai dingfelnak sinfel tuah

tumpawl an si (Rom 10:3; Fil 3:8,9). Cucu rundamnac co lo an si.

22:12 “**Cu pa cun ɬawng ding a thei lo.**” Siangpahrang in mo puai sinfen a pe nân, a cohlan duh lo ruangah suanlam ding zianghman a nei lo.

22:13 “**Cun siangpahrang in a siahhlawhpawl hnenah, ‘A kut le a ke ɬawn uh, hruaisuak uhla, khaw leng a thimnak sungah hlăwn uh. Cutawk ah ɬap le hacâng rial in a um ding,’ tiah a ti. Hihi hell ah thlak uh a tinak a si.**”

Siangpahrang in alakih a pek hai mi mo puai sinfen a cohlan duh lo ruangah [Khrih-ih dingfelnak alakih in pek mi cohlang duh lo ih, mai dingfelnak rinsantupawl an si) hell ah a feh tinak a si. Mo puai sinfen hruh lo pa hi rundamnac co lo, piangthar lo a si.

(h) 1Kor 1:18,

*“Zianghatile khraws thucah cu a hlorál **rero** mipawl hrangah cun atthlak a si, asinan kannih **rundam lai rero mipawl** hrangah cun cumi cu Pathian huham a si.”*

*‘**VOI KHAT RUNDAM HNU HLOH A THEIH MAW?**’* ti mi ngan ca cahmai 4-nak ah hi tawkih ‘**rundam lai rero mipawl**’ ti thu ah hitin ngan a si: “*Rundam zo mi hrang khalah rundamnac hi “rero lai mi” ti dingin a um hrih thotho. “Zo” ti lawngin rundamnac thu a net lo; ‘rero lai mi’ a um lai hrih a si. Pakhat lawng khaisang ih a dang hlonhlota a ngah lo,*” tiah rundamnac a hlo thei ti ɬannak ih a ngan mi ka rak siarngah tikah, mi dang khal amah vekih hih thu theifiang lo an um pang ding ti ka phang zet. Kan run hliakhlai hnik pei: Cuti vekih zumtu cun rundamnac hi: ‘rundam zo’ (*past tense*), ‘rundam lai rero’ (*present tense*), ‘rundam famkim leh ding,’ (*future tense*) tiin a um ngai. Cuih thu theihfeng lo ahcun rundamnac cu rundam zo kan si ko nân, rundam rero lai khal kan si. Taimak

kan suah lo cun, ÷an kan lak lo ahcun rundam si loin kan um leh thei a si, ti zawngin an hrilhfiah.

A taktak ahcun hitin a si, Jesu Khrih in misual rundamnak hrangih a ÷ul mi zaten a tuahfel ÷eh zo, “*Theh a si zo,*” (John 19:30) a ti mi ah khin ÷eh thluh zo a si. Misual in cuih rundamnak Khrih ih a ÷uan ÷ehfel zo mi parih a ÷umawk tikah rundamnak cu a taktak in a co. A suah ihsin a zum ni tikcucān tiangih a sualnak hmuahhmuah khal ngaidam thluh le khawlhfaï thluh a si. Kol 2:13, “*..nan mawhsualnak hmuahhmuah a lo ngaidam a si,*” a si a ti mi cu a dik, sual hmuahhmuah a si. Rundamnak hrangah zumtuh a liam cia mi sual, a tuah lai rero mi sual, hmai lamih a sual lai ding mi tiangin, vei khat ah ngaidam thluh a si. Kumkhaw nunnak hrangih ngaidamnak a si ih, vei khat ah kumkhaw daih ih ngaidamnak a si. Cucu rundam zo a si.

Asinan ‘rundam lai rero mipawl’ ti mi thu ah cun: misual zumtu cu sual cawhkuan (the penalty of sin), sual man thihnak ihsin rundam a si zo. Jesu a aiawhin a thih zo ruangah a thih a ÷ul nawn lo. Cuih rundamnak hna cu Jesu ih ÷uan ÷eh mi a si. Asinan zumtu cu atu kan umnak leilung ih um hrilhfiah a si tikah sual huham thiltitheinak (the power of sin) sung ihsin, tisa câkhiarnak (flesh desire) le Setan huham thiltitheinak sung ihsin run rero lai a si. Rundam rero lai thu ah cun rundamtu, runsuaktu cu ‘Thlarau Thianghlim’ a si. Zumtu cu a sungah Thlarau Thianghlim a um ih, cuih Thlarau Thianghlim cun sual huham thiltitheinak le tisa câkhiarnak a neh. Paul in zumtu rundam rero lai thu hi fiang zetin a rel, Rom 8:2, “*..Ziangahtile Khrih Jesu thawngin Khrih Jesu ah nunnak Thlarau dān cun sual le thihnak dān ihsin i luatter zo.*” Hihi Thlarau Thianghlim ih zumtu sual huham thiltitheinak sung ih si a run rero nak thu a si. Paul in Thlarau Thianghlim hmang lawngin tisa câkhiarnak neh a theihzia Rom 8:13 ah, “*..Thlarau in cuih taksa thiltipawl nan thah asile, nan nung ding,*” tiah a ti. Tisa câkhiarnak zulhih zumtu a nun asile, Thlarau Thianghlim Pathian thawi an pehzāwmawknak a siat thei, cucu ‘thi’ tiin Paul in Rom 8:13a

ah a sim. Tisa câkhiarnak cu a supaw zawng menih neh theih a si lo, rundamnak ah Jesu Khrih parih kan ðumawk vekin, tisa câkhiarnak neh le soal neh dingah Thlarau Thianghlim parih kan ðumawk a ðul, cucu zumnak a si, “*Hihi ka sim a si: Thlarau ah feh uh, cule tisa câkhiarnak cu nan tuahsuak hrimhrim lo ding,*” (Gal 5:16) tiah tisa câkhiarnak neh dan Paul in fiang tukin a sim. Tawng dangih kan sim asile, soal neh lo zumtu cu tisa mi zumtu a si ih [Korin zumtupawl vek], Thlarau khat lo zumtu a si. Rundamnak co zo tu cun rundamnak thu ih “zo’ ti mi cu a co zo. Asinan ‘rundam rero lai’ ti mi cu Thlarau Thianghlim in soal huham thiltitheinak sung ihsin, tisa câkhiarnak sung ihsin le Setan huham thiltitheinak lak ihsin a rundam rero lai a si. Cuih zumtu cu Thlarau Thianghlim parih a ðumawk pumhlum asile thlarau mi, nehnak nun neitu a si ih, a ðumawk lo le tisa mi zumtu a si. Cuih zumtu cu rundam famkim a si leh ding. Cucu taksa thawhsalnak, vanram thlen, mithiang lawr ih ropi zetih thlengawk ding cān a sawhkhieh, “*Cule Pathian Thlarau Thianghlim thinnater hlah uh, tlënnak ni hrangah nannih cu cuih Pathian Thlarau Thianghlim-ih tacik khěh nan si,*” (Efe 3:40) a ti mi hi hmai lam can ih rundamnak famkim, tlënnak famkim a simnak a si. Rom 8:23, “*Culawng si loin, rah hmaisabik a si mi Thlarau a neitu kanmah rori khal kan sung lam ihsin fa sinak a si mi, kan taksaruangpum tlënnak cu hlawptlo zetih hngakin kan hrûm rero.*” Atu ah cun kan taksaruangpum tlënnak hi a famkim hrih lo, damlo ih um thei, tawih thei, thu thei, thi thei a si lai hrih. Hmai lam cān ih rundam famkim leh ding cān tlënnak famkim cu kan hngak lai hrih a si.

Rundam ‘lai rero mipawl’ ti ruangih rundamnak a hlo theisal ti lam a si hrimhrim lo.

(i) 1Tim 6:12

“*Zumnak doawknak ðha cu do aw, kumkhaw nunnak cu pâwk ringring aw, cumi hrangah kawh khal na si. Theihpitu tampi hmaika-ah phuansuahnak ðha na*

phuang zo,” ti mi Bible cāng lain “*VOI KHAT RUNDAM HNU HLOH A THEIH MAW?*” ti mi ngan ca cahmai 10-nak ah ‘*Kumkhaw nunnak cu kaihngget a tul hrih,*’ tiah ngan a si. Kaihngget lo le hlohsal thei phun ih a simnak a si. Cuih thu cu mal lai zohhliah ka duh.

Paul ih cakuat dangdang khalah siseh, cun 1Timothy kuat khat sung thotho khalah rundamnak a hloh thei lo zia, a hngehzia a sim mi hmun tam nawn ah a um. Himi 1Timothy 6:12 khal hi a ca kuat pumpi ih a tum mi zoh tikah siseh, 1Timothy bung 6 ih a tum mi zoh tikah siseh, cun 1Timothy 6:12 cāng te rori zohhliah tik khalah siseh, rundamnak cu kan kaihngget lo le hlosal ding phun ih simnak a si lozia cu a fiang zet ko. Paul in Timothy hnenah 1Timothy 6:12 “...**kumkhaw nunnak cu pāwk ringring aw...**” a ti mi hi ‘kumkhaw nunnak congah dingin kaihngget aw,’ a tinak lam si loin, kumkhaw nunnak cu a rak neih zo mi, a rak neih cia mi a si. Asinan hi tawkih a sim mi cu na rak neih zo mi na kumkhaw nunnak (na rundamnak) kha na ni tin nun ah nunpi aw, hmangsuak aw a tinak a si. Timothy in kumkhaw nunnak cu amai taimaknak le tanlaknak in a congah ding ti lamih a fawrhnak le tha a peknak a si lo. 1Timothy 6:11 le 12 kan zoh asile, Timothy kha Pathian fāte a si zo ruangah va tuah ding, nunpi ding lam hlir in tha a pe: **tlansan awla**, **dawi aw**, **do aw**, **pāwk ringring aw...**; tlansan ding le dawid ding a sim. Zumtu cun himi tuah ding mipawl hi a dam sung tuah ding a si. Khristian mi hrekkhat in Khristian cu dawngsawngtu lam lawng kan si ih, Pathian ih tuah ding le ti ding lawng hngak men ding kan si an ti. Cuti si loin Paul in zumtu cu a cangvai mi zumnak nei ding kan si, a dik tiih kan theih mi nunpi ding kan si.

BUNG - 4

BIBLE SUNGAH SUAL IH TLU HMUH DING AN UM

Bible sungah milar zetzet soal ih tlu hmuh ding an um hnuaihni. Rundamnak hi hlosal thei a si titupawl in sirhsan ah an hmang. Bible sung mi soal ih tlu, soal ih feh mi mal lai kan zoh hnik pei:

1. Adam le Evi.

Adam cu amai duhhrilnak in Pathian ih a kham mi dān a pahbāl ih misual a si. Cutikah Pathian in Adam le Evi cu Eden hmuan ihsin a dawihlo hai. *“Curuangah Jehovah Pathian in amah a laksuahnak lei let dingin Eden hmuan ihsin a suakter. Cutin Jehovah Pathian in milaipa cu a dawisuak. Cule Eden hmuan nisuahnak lamah nunnak thingkung lamzin kilveng dingin cherub-pawl le a heraw zohzoh mi meialh ralnām a ret,”* (Sem 3:23, 24). A tluk hnuah a soal sirin Pathian hnenah a kirsal tinak Bible sung khi hmanah a um lo. Curuangah a rundamnak cu a hlo lan ta a si tiih titu an um.

Adam le Evi vanram ah kan hmu pei maw? ti thusuhnak hi a sannak a har zet. Van kan thlen tik lawngih theihfiang ding mi a si. Asinan hell ah a feh rori a si ti theinak khal a hnget cuang lo. A soal sirin Pathian hnenih a kirsalnak cu a lang lo ngai ko nân, duhdawtnak le zangfahnak ih khat Pathian in soal ih an tluk hnu, an taklawngnak khuhnak hrangih thing hnah an ðitkhawm mi cu a hlihsak hai ih, *“Jehovah Pathian in Adam le a nupi hrangah savun kâwrfual a tuahsak hai ih, a hruhter,”* (Sem 3:21) ti thu kan hmu. Anmahte ih an taklawngnak khuhnak thing hnah an ðit mi cu milai in amahte ih a thil ti le thil ða a tuah mi ih tuamawknak a hmuhsak thei ih, cucu Pathian in tling a ti lo, *‘savun kâwrfual a tuahsak hai ih, a hruhter’* ti mi cun Khrih-ih dingfelnak le Khrih thisen ih

misual-zumtu a tuamnak a hmuhsak. Cutiasile Pathian in a ngaidam hainak a langter a si ti sehla el theinak a um pei maw? Isai 61:10b, “*..Anih in runsuahnak sinfen i hruhter, dingfelnak kâwrfual in i tuam,*” ti khal hi Khrih-ih dingfelnak ih misual zumtu tuam a sizia a lang ahcun, Adam le Evi Pathian in *savun kâwrfual* a tuahsak hai ih, a hruhternak khalin soal ngaidam an sinak a langter thei lo ding maw? Cun thisen suak loin savun lak thei a si lo, thisen a suah tengteng a ʔul ih, Thukham Hlun ih rannung thisen an thawi mi khan Jesu-ih thisen a hmuhsak si khawh. Cuihtlunah Thukham Thar ah Bible ngantu Thlarau Thianghlim in Luke hmangin Luke 3:37 ah Adam kha **Pathian fapa** tiih kawh a si ta ri ai fawn. Curuangah Adam hell ah a feh rori ti dingin a tlunih thupawl hi el har zet an si.

2. Lucifer le a hopawl: Isa 14:12 ah Lucifer cu vancungmi hotu hmin a sizia le Pathian a do ruangah van ihsin lei ah thlak a si ih, hell ih feh ding a si thu kan hmu. “*Ziangtin so van ihsin na tlak, Maw deirel arsi, vartian fapa! Ziangtin so lei ih sahthlak ih na um, Nang mipunpawl cak lotertu!*” (Isa 14:12).

Lucifer dungthluntupawl kha Pathian in van ih um a siang hai nawn lo ih, hell meisa ih paih ding an si – “*Cun a keh lamih um mipawl hnenah, ‘Nannih camsiat mipawl, Diabol le a vancungmipawl hrangih rak timtuh mi kumkhaw meisa sungah ka hnen ihsin feh uh,*” (Mat 25:41).

Pator pakhat cun, “*Vanram ih rak um zo Lucifer le vancungmi hrekhat pawl hman van ihsi hlawnthlak an si ahcun, rundam a si zo mipawl khal an rundamnak a hlosal thei lo ding maw?*” tiah a ti.

Lucifer le a soal mi vancungmipawlih thu le leitlun milai misual thu hi khaikhin theih a si lo. Lucifer le a soal mi vancungmipawl ih bumnak le thlemnak ruangah Adam le Evi kha soal ah an tlu. Asinan Pathian in misual tlentu ding khua a khâng. Lucifer le vancungmipawl hrangah Pathian in tlennak a

tuahsak thu le rundamnak lamzin a tuahsak thu Bible sungah kan hmu lo lawlaw.

3. Izip ih si suak Israel mi ramthing ih thipawl kha:

Milai thawng 20 hnakih tam Izip ram ih si suak, Israel mipawl kha Joshua le Kaleb siarlo Kanaan ram lut loin ramthing ah an thi theh. Mosi khal a thi ve. Khaih ramthing ih thipawl kha Pathian rundamnak an ngahsal a si ti theinak Bible Cathiang sungah kan hmu lo tiah “VOI KHAT RUNDAM HNU HLOH A THEIH MAW?” ti mi ngan ca cahmai 15-nakah cun ngan a si. Hell ah an feh tin a zum ti a fiang.

Zohhliahnak: Israel mipawl kha an zaten rundamnak co an si maw si lo ti hi elawknak ih hman theu mi pakhat a si.

Khaih Israel mipawl kha Izip ram ih an um laiah Lanta zan ah khan tuu sa an ei ih, an inn sangkâ tlun le a kap veve ah tuu thisen an tât, zan ah vancungmi a rung tum ih sangka tlun le kap ih thisen a hmuh mi inn kip cu a lan ta, cule thisen a hmuh lo mi Izip innpawl ah lutin an fatir a that theh ti Bible ah kan siar. Cuih lantanak cu Jesu Khrih khraws hmuhsaknak a sizia Paul in, *“..Ziangah tile kan Lanta Puai tuufano a si mi Khrih cu kan hrangih hlân a si zo,”* (1Kor 5:7) tiah a ti. Khrih thisen ih tuam mi a hmuhsak asiahcun, rundam mi an si lo ding maw?

Asinan Pathian thu an lun lo ruangah le zumnak an neih lo ruangah Kanaan ram lut thei loin ramthing ah tampi an thi. Cucu taksa thihnak a si, tisa mi zumtu cun Pathian nunsimnak an tawng, taksa thihnak tiang an tawn thu Thukham Thar zumtu nun khalah kan hmuh kha. Kanaan ram khan vanram a hmuhsak lo, nehnak nun, nun duhdim a hmuhsak. Mosi rori khal a thi, asinan Thukham Thar ah Jesu ih hmel danglamnak tlang ah khan van ihsin Elijah thawng Jesu an rung kawm thu kan hmu.

“Ni ruk hnuah Jesu in Peter, James le a naupa John cu a hnenah a hruai hai ih, anmah vial tlang sang parah a kaisohpi. Cule Jesu cu an hmaiah a hmu ihmel a thleng. A hmai cu ni vekin a eng ih, a hnipuan cu tleu vekin a var. Cule ngai

hnik, an hnenah Mosi le Elijah an rung lang ih, Jesu thawn an beaw rero,” Mat 17:1-3). Kanaan ram khan vanram hmuhsak sehla, Mosi khal Kanaan ram lut thei loin ramthing ah a thi, asinan vanram a kai ti a fiang tuk lawmmam fawn. Curuanga Israel mi tam zet ramthing ih thipawl kha zumtu tisa mi an si ih, Khristian nehnak nun Kanaan ram thleng loih thi an si ti zum a um. Mosi kha vanram ah a um ih, mi dangpawl khal vanram ah an um ko ding. Asinan zumnak nei lo, rundam si lo an siahcun, hell ah an um ti a fiang. Ziangahtile Pathian fa sinak nei lo pauhpauh hell ih feh ding a si kha!

4. Lot:

Lot hin soal rapthlak zet a tuah. Miṭhalopawl lakah a va um. A va umnak khawmipawl runsuak loin Hell ah a fehter hai. Zu a ri, a fanu pahnih in amah an ihpi riangri [*amai mumal lo ruangah a si*]. A nupi dunglet a hawi ih, ci ṭhuam ah a cang. Rundamnak hi hlosal thei si sehla, Lot cun a hloter tengteng si mai. Asinan a rundamnak a hlo lo ti cu Thukham Thar ah fiangten a lang.

2Pet 2:7, 8, *“Cule misualrálpawlih nundan bawrhhlawh ruangih thinna zettu, midingfel Lot cu a runsuak a si ahcun, (ziangahtile cuih midingfelpa cu an lakih a cen laiah, ni tin dān nei loih an nundanpawl a mit in a hmu ih, a hna in a theih tikah a dingfel mi a thinlung cu a nâ zet ṭheu a si).*

Lot cu soalralnak khawpi Sodom ah a um ko nân, *midingfel Lot* tiih kawh a si thotho. Lot-ih dingfelnak hi tuihsun ih zumtu Khristianpawlih dingfelnak thawn a bangaw, Khrih-ih dingfelnak zumtu dingfelnak ih siarsak/pawmsak dingfelnak a si. Lot cu soal ah rapthlak zet in a tlu nân, *midingfel* tiih kawh thotho a si, rundam a si thotho.

5. David:

David cu mithat le uire a si. A sualzia hi a rapthlak tuk. Asinan David ih thlacam kan zoh tikah a rundamnak a hloh lozia a fiang tuk.

Sam 51:11, 12, “*Na umnak ihsin i hlāwnhlo hlah awla, ka hnen ihsin na Thlarau Thianghlim lahlo hlah aw. Na runsuahnak aipuannak ka hrangah thartersal aw, Cule thahnemngainak thinlung thawn in tungding aw.*”

David in a hlohter mi a rundamnak/runsuahnak ngahsal dingin a dil lo, a rundamnak/runsuahnak lungawiaipuannak kha ngahsal dingin a dil a si [Zumtu in soal a tuah tikah” ti thupi ah khan tam deuh ih simfiang a si].

6. Judas Iskariot:

Rundamnak hlo thei thu ih zohthim dingah Judas Iskariot hi lak a si theu. Hipa hin Rundamtu Jesu a phiarsawm.

Apo 1:24-25, “*Cule annih in, ‘Mi hmuahhmuah thinlung theitu Bawipa, amai hmun ih a feh theinak dingah Judas in a tluksan mi hi rawngbawlnak le Apostol hna luah dingin hi mi pahnih lakah zo deuh na hril ti in hmuh aw,’ tiah thla an cam.*”

Judas Iskariot hi hell ah a feh ti a fiang. John 6:64-71 kan siar asile, Bawipa Jesu in Judas Iskariot hi zumtu a si lozia le rundamnak co a si lozia a rel. A tir ihsin Bawipa Jesu cun Judas in a phiarsawm ding ih, anih cu Diabol a si ti a thei. Jesu in hipaih thu a sim mi hi siar hnik:

John 6:64-71, “*Asinan nanmah lakah mi hrekkhat cun nan zum lo, tiah a ti. Jesu in a tir ihsin a zum lo tu cu zo an si ti le zo in a phiarsawm ding ti a theih ruangah cutiuh a tinak a si. Cule anih in lo ah cun, zohman ka hnenah an ra thei lo ding, tiah a ti. Cuih cān thāwkin, a dungthluntu tampi cu an kir ih, amah an thlun nawn lo. Cun Jesu in a dungthluntu hleihnih pawl hnenah,*

'Nannih teh fehlo nan duh maw?' tiah a ti hai. Cule Simon Peter in a hnenah, 'Bawipa, zo hnenah so kan feh ding? Nang in kumkhaw nunnak kamsuakthupawl na nei. Nangmah cu Khrih, a nung mi Pathian Fapa na si ti kan lo zum zo ih, kan lo thei zo,' tiah a sawn. Jesu in an hnenah, 'Nannih dungthluntu hleihnih pawl hi ka lo hril mi nan si lo maw? Asinan nan lakih pakhat cu Diabol a si,' tiah a sawn hai. Simon-ih fapa, Judas Iskariot thuhla a simnak a si, ziangah tile anih cu dungthluntu hleihnih lakih pakhat amah phiarsawmtu ding pa a si.'

Judas Iskariot hi zumtu/rundam mi a si dah lo. Jesu in **Diabol** a si a ti kha. **Diabol** cu Setan hmin pakhat a si. A hnuaiih Bible thu kan siar asile Judas Iskariot cu rûkru a si thu kan hmu lala. Jesu dung a thlun ko nân, rundam si lopi in a thlun ti a fiang.

Jesu in a dungthluntu mi 70 pawl a hei thlah hai, cule dungthluntu 70 pawl cu lungawiten an ra tlungsal ih, *"Bawipa, na hmin in khawsepawl khal kan thuthu in an um," tiah an ti....Sikhalsehla nan thuthu ih thlarau sualpawl an um ruangah lungawiaipuangin um hlah uh, cuhnakin nan hmin van ih ngan a si zo ruangah lungawiaipuangin um sawn uh," tiah a ti hai,"*(Luk 10:17, 20). Hi tawkih Jesuih tawngkam khan khaih dungthluntu 70 pawl kha vanram ih an hmin ngan zo a sizia a fiang. Dungthluntu 70 pawl ti a si ih, Apostol 12 pawl khal kha an tel ah ruat phawt sehla, cutiasile Judas Iskariot khal a tel tinak a si ding. Curuangah Judas Iskariot khal van ah a hmin ngan zo a si nân, hell ah a tlasal tiih titu an um. Dungthluntupawl lakah Judas Iskariot cu Pathian fâte si lopi ih a tel ve vivo zia cu atu ih kan sim rero mi hi a si. Anih cu **Diabol** a si ruangah van ah a hmin ngan a si hrimhrim lo ding.

John 12:4-6, *"Cun Jesu dungthluntupawl lakih pakhat amah phiarsawm cingtu ding, Simon fapa, Judas Iskariot in, 'Ziangah so hi hriak rimhmui cu dinari 300 ah zuar in, a tangka cu mifarahpawl an pek lo?' tiah a ti. Cutiuh a ti cu mifarahpawl zawn a ruah ruangah a si lo, amah cu rûkru a si ih, paisa kuang*

kiltu a si; cule paisa kuang sungih ret mipawl a lâk ðheu ruangah a si sawn.”

A hnuaiih Bible thu kan siar asile, Jesu in a dungthluntupawl cu nan thiang a si, pakhat siarlo cu a ti mipa kha Judas Iskariot a tinak a si. Curuangah hipa hi rundamnak co a rak si dah hrimhrim lo ti a fiang.

John 13:10-11, *“Jesu in a hnenah, ‘Ti a khawlhaw zotu cu a ke siarlo khawlh a ðul lo, anih cu a fai ðheh a si; nannih cu nan fai, asinan nan zate cun nan fai thluh lo,’ tiah a ti. Ziangah tile Jesu in zo in i phiarsawm ding ti a thei; curuangah, ‘Nan zaten nan fai thluh lo,’ tiah a ti.”*

Bawipa Jesu in a phiarsawmtu ding pa cu a hmakhua a pih ruangah suak lo lawlaw sehla a hrangah a ðha sawn nân, tiah a ti. Hell ram ih a feh ruangah suak lo lawlaw sehla a hrangah a ðhasawn a tinak a si.

Mat 26:24, *“...Minung Fapa a phiarsawmtupa cu a hmakhua a pit. Cu pa cu rak suak lo lawlaw sehla a hrangah a ðhasawn ding nân!”*

BUNG – 5

THUTLANGKAWMNAK

Rundamnak a hlohsal thei lozia Pathian țang sungih a cawl zotu Rev. Nung Kam ih simfiangdān pakhat te in tarlāng ka duh.

Vawi khat cu Rev. Nung Kam hi Rangoon ah in rung tlawng. Pathian mi rori a si bangin a duhdawtu tetepawl ih sumpai laksawng an pek mi cu ting riat (Ks. 800000.00) a kim. Cucu kan nu (Rebekah nu) hnenah a ap. Mandalay ka so ding, Saya Bawi Ceu hnenah in hun thlah ta uh a ti ih, kan Bible tlawng saya pakhat in Manadalay Saya Ceu hnenah cun a hun thlah. Saya Ceu hnen a thlen tikah an biakinn ih an khawmawknak ah thu an simter ih, rundamnak a hngehzia, a hlohsal thei lozia cu thatho zetin a sim. Tahțhimnak a lak mi cu, “Atu ah Rangoon ih in duhdawtupawl ih laksawng sumpai in pek mi ting riat ka nei. Asinan ka kut ah a um lo, Rebekah nu hnenah a um, Rebekah nuh kut sung khalah a um lo, Rebekah nu in Kalemio Taungzalat Bank ah ka hminin a hun kuat zo. Mandalay ah hin tlu le bah in um khal ningla, ka paisa ting riat cu a hlo thei lo, rukru khalin in ru thei lo, ziangahțile cuih paisa cu ka kut ah a um lo; Rebekah nu in Kalemio Taungzalat bank ah a hun kuat zo, bank ah ka hminin a um. Kalemio ka hung thlen tikah ka suah leh ding. Rundamnak a hngehzia cu cuvek phun a si. Ka rundamnak, ka kumkhaw nunnak co mi cu Jesu kut sungah a um, Jesu in a Paih kut ah a kăwlter lai hrih. Kei hi leilung tlunih a tlangleng rero mi hin van ih a um zo mi ka rundamnak, ka kumkhaw nunnak cu ka hlohter theinak ding lamzin a um lo. Kan rundamnak, kan kumkhaw nunnak, van ih kan hmin ngan zo a sinak hi kannih ih hlohter theih men a si nawn lo. Kanmai kut sungah a um lo, Khrih hnenah, Pathian kut sungah thuh ih um mi a si. Paul in Kol 3:3 ah, ‘*Ziangahțile*

nannih cu nan thi zo ih, nan nunnak cu Khrih hnenah Pathian ah thuh in a um,” tiah a sim, tiin Saya Bawi Ceu in in ruah.

Thusuhnak kan theih theu mi cu: “Khristian kum reipi si zo rinum zet, soal ih tlusal, zumlotu vekih nung ka thei. Rundamnak a hlohsal theizia nemhngettu a si lo ding maw?”

A pakhatnak ah, *doctrine* hi kanmai ruahdan le hmuhtawn mi hmangih tuah ding a si lo. Pathian kamsuakthu Bible parah thumaw ih tuah ding a si.

A pahnihnak ah, kha pa/nu kha a piangthar taktak maw kan thei lo. Khristian vekih um le nun theih a si, rundamnak co riai loin thusimtu hman si a theih. Cule, kha pa/nu kha soal lakah a um ko nân, rundam a si maw si lo ti cu kannih in kan thei thei lo. Rundam a si mi soal sungih um Bible ah hmuh ding an um. Thimnak ah, Lot le IKor 5:1-5 ih zumtu tisa mi.

Rundamnak a co taktak maw co taktak lo ti cu Pathian lawngin a thei. Kannih in thu hei thensak ding kan si lo. Rundam na si ti khalin mi va ti ding kan si lo. Pathian lawngin a thei. Rundamnak cu hnget lo hnik sehla, a then a zar cu kanmah ah a thumaw tinak a si ding.

Rundamnak hi hlosal thei si sehla, rundamnak hi ziangmawzat cu kanmah parih thumaw a si tinak a si ding. Cutiasile tuangkhawn ding kan nei tinak a si ding. Bible in, “Ziangahtile Abraham cu a tuannak in thiam coter asile, Abraham in tuangkhawn ding a nei tinak a si ding, asinan Pathian hmaiah cun a nei lo,” (Rom 4:2).

Rundamnak a hlo thei lo asiahcun, duhtawkin soal kan tuah men pei cu! Rundam mi cu vekin a um thei lo, zianghtile Thlarau Thianghlim a sungah a um (Efe 1:13;4:40; 1Kor 6:19).

Rundamnak a hlo theisal tiih zumtu cun a rundamnak thu ah cawlhahdamnak nun le hnangamdaihnak nun a nei thei dah lo ding. Vanram ka kai lo pang ding tiin a thla a phang ringring ding. Rundamnak a hlo thei a si ti zum cu:

-Jesu in rundamnak hrangih thil tul mi hmuahhmuah a theh zo mi zum lo, rinsan lo a si.

-Lei le van hnakih hnget sawn Pathian kamsuakthu

Bible zum lo a si.

-Pathian in thuphan a per tinak a si fawn.

Pathian kamsuakthu Bible in soal cawhkuan cu Jesu in a rul theh zo a ti mi parih thumawk cu zumnak a si. Pathian kamsuakthu Bible ih a sim mi parih na thumawk lo le, ziang parah na thumaw nawn ding? Pathian in thuphan a per thei lo. Paul in Pathian cu thuphan a per thei lo a ti, Tita 1:2, "*thuphan per thei lo Pathian..*" Hebru cakuat ngantu khalin, "*Pathian cu thuphan per thei a si lo..*" Heb 6:17 tiah a ti. Bible in miluat nan si, na soal ngaidam a si zo, kumkhaw nunnak pek na si a ti tikah thudik a si ih, thuphan a si lo.

Vei khat rundam co hnu, rundam si lanta (once saved, always saved) ti kan zum lo asile, "Vei khat hlo, hlo lan ta" (*once lost, always lost*) kan pawm tinak maw a si ding. A umzia cu zumtu a tluk pang asile, a hlo lan ta, hell ram a feh tinak a si ding.

Rundamnak a hlo thei a si ti na zum asile, ziangvek cin ah a hlo thei ti teh na rel thei maw? Rundamnak a hlosal thei ti na zum asiahcun, rundamnak na fiang taktak lo tinak a si. Pathian kamsuakthu Bible in rundamnak cu kumkhaw daih a si, a hlo thei lo a ti mi hi a tawk a si.

CABU RĀWN MIPAWL

1. RICE, JOHN R. **TWELVE TREMENDOUS THEMES;**
(The Sword of the Lord Publishers, Wheaton, Illinois, 1943)
2. WAGNER, PAUL. **LECTURE NOTES ON SOTERIOLOGY;**
(Bharat Bible College, Secunderabad, India, 1987)
3. WATERHOUSE, STEVEN W. **NOT BY BREADALONE, An
Outlined Guide To Bible Doctrine;**
(Westcliff Press, Amarillo, TEXAS, 2007)
4. Jr, S. Lewis Johnson. **ONCE SAVED, ALWAYS SAVED;**
(Believers Bible Bulletin, 6420 Churchill Way, Dallas,
Texas 75230)
5. MacDonald, William. **BELIEVERS' BIBLE COMMENTARY;**
(Thomas Nelson Publishers, Nashville, Tennessee, 1990)
6. MacArthur, John. **THE MACARTHUR BIBLE COMMENTARY;**
(Thomas Nelson, Nashville, Tennessee, 2005)
7. Wiersbe, Warren W. **THE BIBLE EXPOSITION
COMMENTARY;**
(Victor Books, Wheaton, Illinois 60187, 1989)
8. Walvoord, John F. and Zuck, Roy B. **THE BIBLE
KNOWLEDGE COMMENTAR;**
(Victor Books, USA, 1988)
9. **THE MACARTHUR STUDY BIBLE;**
(Thomas Nelson Bibles, 1997)
10. **THE RYRIE STUDY BIBLE**
(Moody Publishers, Chicago, 1994)
11. **THUTHLUNG THAR (Chin-Falam)**
(Bibles International, Grand Rapids, Michigan, 2009)
12. **LIFE APPLICATION STUDY BIBLE**
(Tyndale House Publishers, Inc. Wheaton, Illinois, USA,
1996)

13. **THE JEREMIAH STUDY BIBLE**
(Worthy Publishing, 2013)
14. **ESV STUDY BIBLE**
(Crossway Bibles, Wheaton, Illinois, 2001)
15. Rev. Stephen Hre Kio, Ph.D. **VOI KHAT RUNDAM HNU
HLOH A THEIH MAW?**
(November 12, 2004, Guam.
Revised: February 11, 2004, Guam.)

**RUNDAMNAK COTU RUN MI
A HLOH THEILONAK SĂN
THU 5**

By
Evangelist Rualuk

A SUNG THUPAWL

Cahmai

THUHMAIHRUAI	75
I. ZUMNAK IH CO MI A SI RUANGAH	76
II. THLARAU THIANGHLIM IH HMINSIN LE ÂMAHKHÂN A SI RUANGAH	81
III. ZUMTUIH HMIN VAN AH NGAN A SI RUANGAH	88
IV. RUNDAMNAK SI LOIN LUNGAWINAK A HLO THEI	92
V. VAWK LE TUU THAWIH TAHTHIMNAK	97
VI. THUBET	104

THUHMAIHRUAI

A dik lo zet mi thusuhnak ka tawn theu mi cu *'Rundamnak a hlo thei maw?'* ti hi a si. Rundamnak cu Pathian in Fapa Jesu Khrih Khraws hmangih a tuah mi a si ih, a hloh le hloh lo thu kannih ih rel bǎn a si lo. A ngaingai ti ah cun suh an tum sawn mi cu zumnak in rundamnak a co ngahtu 'run mi' a hlo thei maw? ti hi a si. Mi hrekkhat in rundamnak cu a hlo thei lo nain milai in kan hloter thei tiah an ti. Cu khal cu a dik cuang lo. Ziangah tile Pathian ih tuah mi rundamnak a hloter theitu cu a tuahtu Pathian lawnglawng a si.

Cutin hih cabu sungah thupibik ih kan ruah ding mi cu Pathian ih a tuah mi rundamnak zumnak ih a congah tu 'Run mi a hloh theilonak sǎn panga' Bible ih in zirhdǎn thu a si. Run mi a hlo thei a titu khalin Cathianghlim thotho ah ʈansǎn an nei khal a si thei men. Asinan kum 47 sungih ka hmuhtǎwn mi ah run mi a hlo thei a titupawl in an ʈansǎn Cathianghlim hrekkhat cu Cathianghlim in zirh a tum mi ngaingai an theifiang lo ruangah a si. Cun a hrek cu Bible lehnak ih an hman mi ʈawngkam le thu a dik lo ruangah tla a si.

Hi cabu sungih kan zir ding mi cu run mi a hloh theih nawn lonak sǎn panga-pawl an si ih, a karlahak run mi a hlo thei a titupawl ih an sim theu mi le an ʈansǎn mi Bible bung le câng pawl tla kan zoh phahphah ding. Casiartu hnenah saduh ka thah mi le ka thlacamnak cu run mi rundamnak co zo a hloh theih nawn lonak Pathian thutak ah thlangam tein nan cawlh theihnak ding hi a si.

Evangelist Rual Uk
Hakha
August 2018

BUNG - 1

ZUMNAK IH CO MI A SI RUANGAH

Misial rundamnak cu Pathian in leilung sem hlan ihsin a timtuh mi lole a ruah mi a si (1Kor 2:7; Efe 1:4; 1Pet 1:20). Cucu Adam sual ih a tluk ni ah thu in phuansuah a si (Sem 3:15). Tikucan a kim tikah Fapa Jesu Khrih-ih khraws hmangih tuahsuak a si (Gal 4:4; 1Pet 1:20), curuangah rundamnak cu thihnak neh ih a thosal mi Fapa Jesu Khrih siarlo zohnen hmanah a um lo (Apo 4:12). Cuih rundamnak thuthangtha cu mi hmuahhmuah hnenah phuangsuaq dingin thosal Jesu in thu a pe (Mar 16:15). Ziangahatile cuih rundamnak man loih pek mi thuthangtha cu mi hmuahhmuah ih an congah theinak dingah an hna in an theih tengteng a tul. Ziangahatile cuih a maksak ih a sunglawi mi rundamnak milai in a congah theinak ding lamzin umsün cu ‘ZUMNAK’ lawng hi a si ih, cuih zumnak cu hna ih theihnak (hearing) ihsi a ra mi a si (Rom 10:17).

“Ziangahatile, zângfahnak in zumnak thawngih rundamnan si,” (Efe 2:8). Mi hmuahhmuah hnenah thleidannak um lo teih pek mi Fapa Jesu Khrih in khraws hmangih a tuah mi Pathian rundamnak thuthangtha cu mi pakhat khat in a hna in a thei ih a thinlung in a zumngah tikah ‘rundam’ a si (Rom 10:9-10). Cucu Cathianglim in kumkhaw nunnak neitu a ti mi cu a si (Joh 3:16; 5:24). Sual man kumkhaw thihnak hell mei sung ihsin rundam a si ih kumkhaw nunnak lole rundamnak a congah zo mi cu a hlosal thei nawn lo. Ziangahatile kumkhaw nunnak lole rundamnak a congahnak cu ‘zumnak’ in a si.

1970 kum ihsin tuih kum 2018 (hmai lam cu rel bän a si lo, Pathian thu si seh) tiang Lairam (Tedim unaupawl ram siarlo) ka fehnak tinkim ah rundamnak lole run mi a hlo thei a titupawl thu ka sut hai ih, *‘Ziang ti vekih an um laiah so an congah mi rundamnak cu a hloh?’* ka ti hai tikah mi za ah sawmkua hrawngin bangrepin an sân mi cu *‘Sual an tuah tikah*

a hlo,’ tiah an ti. Ka suh hai sal mi cu, ‘*Sual an tuah ruangih an congah mi rundamnak a hloh ah cun, an hloh mi rundamnak an ngahsal theinak cu ziang a si pei?*’ ka ti hai tikah thungaithlak in a sângtu ka tawngngah nawn lo. Curuangah keimah in an aiawhin ka sânsak theu ih ‘*Sual tuah ruangih rundamnak a hloh ah cun thatnak tuah ruangih ngahsal a si pei cu!*’ ka ti tikah an duh khal le duh lo khal le an lung a kim a tul theu.

Curuangah Lairam ah mi za ah sawmkua hrawngin rundamnak lole run mi a hlo thei an ti mi hi a hrampi ngaingai cu man loih Pathian pek mi rundamnak congahnak kha zumnak si loin, thatnak tuahnak ih congah an tum ruangah a si ti cu za ah za a fiang mi a si. Curuangah rundamnak lole run mi a hlo thei an ti mi hi an hrangah cun a dik mi a si, ziangah tile rundamnak congah an tumdân lole run mi si an tumdân kha zumnak si loin zumnak le thil tha tuahnak ih congah an tum ruang sawn ah a si. Asinan Cathianghlim zirhdân cu a si lo. Ziangah tile Cathianghlim cun rundamnak cu zumnak lawngih congah a si, tiin a zirh.

Curuangah rundamnak hlo le hlo lo hi a hrampi ngaingai cu rundamnak congah kan tumdân a bangaw lo ruang menmen ah a si. Zumnak le tuahnak kăwpih rundamnak congah a tumtu hrangah cun a hlo thei ringring ih, rundamnak cu zumnak lawngih congah a si a titu hrangah cun a hlo thei dah lo. Ziangah tile rundamnak congahnak lamzin umsün cu zumnak in a si, (Apo 16:31; Efe 2:8).

‘Zumnak cu hna ih theihnak in a ra,’ Rom 10:17. Cathianghlim ah zumnak hi ziang a si ti hrilhfiahnak vei khat lawng hmuh a si ih, cucu Hebru bung hleikhat câng khat ah a si. “*Cule, zumnak cu ruahsan mi thilpawl a um rori a si ti theihnak, thil hmuh lo mipawl theihfengnak cu a si,*” (Heb 11:1). Zum ti hi theihfeng ti thawn a bangaw. Paul in, ‘...ziangah tile ka zum mi cu zo a si ti ka thei,’ tiah a ti. Kan zum mi Jesu Khrih in khraws ah ziang in tuahsak ti mi thu fiangten hna ih kan theihngah hnuah kan zum a si. Cuticun fiangteih theingah hnuah zumnak in rundamnak cu kan congah

ih run mi ah kan cang. Hihi Cathianglim ih zirh mi thutak cu a si. Sual man kumkhaw hell mei thihnak kan aiawhin Jesu Khrih in khraws ah a nunnak pe in thihnak nehah a thawhsalnak rundamnak thuthangtha fiang teih theihnak ih a suahti mi zumnak thawngin rundam a si zo mi hi a hlohsal theinak ding zin a um nawn lo.

‘Theihnak cu Pathian kamsuakthu ihsin a ra,’Rom 10:17. Rundamnak congah ih run mi sinak hrampi a si mi zumnak a suaktetu ‘theihnak’ a suaktetu cu ‘Pathian kamsuakthu’ a si, tiah Bible in a ti. Pathian kamsuakthu cu lei le van a hlohral khal le hlohral loin a hmun ringring ding (Mat 24:35). Curuangah Apostol Peter in, *‘A siat thei mi ci hmangin si loin, kumkhua ih a nung mi le a hmun mi, a siat thei lo mi, Pathian kamsuakthu hmangin hrinsal mi nan si sawn’* tiah a ti (1Pet 1:23). Hihi Thukham Thar ah hrinsal ti mi a wawi hnihnak le a cemnak khal a si. A vei khatnak cu Jesu in Nikodemas hnenih a rel mi kha a si (John 3:3). Ti le Thlarau ih hrin ti mi Jesu ih rel mi a rak ngaingah ih a rak theingaktu Peter in a siat thei lo mi le kumkhua ih a hmun mi Pathian kamsuakthu ah hrinsal mi nan si tiah a ti. Ziangahtile Jesu Khrih in khraws ah a nunnak misual kan hrangih a peknak thuthangtha Pathian thutak theingah loin ti le Thlarau ih hrinsal a theih lo.

Cutin Thlarau ih hrinsal mi sinak dingih karbak hmaisabik cu kumkhua ih a hmun mi rundamnak thuthangtha Pathian kamsuakthu theihfengnak a si. Curuangah rundamnak congaktu run mi a hloh thei nawn lonak san cu a congah mi rundamnak kha zumnak ih congah mi a si ruangah a si. Cuih zumnak cu theihfengnak ih si ra a si ih, cuih theifengnak cu Pathian kamsuakthu ih ra a si, cuih Pathian kamsuakthu cu lei le van a hlohral khal le kumkhuaiah a hmun ringring ding mi a si. Pathian kamsuakthu a hloh thei lo vekin, Pathian kamsuakthu in a theihteer mi theihfengnak a hloh thei lo. Pathian kamsuakthu in a theihteer mi theihfengnak a hloh thei lo vekin, theifengnak ih a suahteer mi zumnak a hloh thei lo. Theihfengnak in a suahteer mi zumnak a hloh thei lo vekin, zumnak ih congah mi rundamnak

cu hloh theinak lamzin a um lo. Zumnak ih congah mi rundamnak a hloh thei lo vekin, zumnak ih rundamnak congahthu run mi khal a hlo thei lo. Ziangahtile run mi a sinak cu rundamnak thuthangtha fiang teih a theihngah mi kumkhaw daih Pathian kamsuakthu a zum ruangah a si.

Curuangah run mi a hlo thei ti mi umzia cu run mi kha run lo mi ah a cangsai tinak a si. Run mi run lo mi ah a can ding asiahcun, run mi ih a cannak zumnak kha zumlonak ah a cang tinak a si. Tawng dangih kan sim asile, zumtu kha zumlotu ah a cangsai tinak a si. Cutiasile zumtu ih a cangtertu theihfengnak khal cu theihfengsal lo tinak ah a cang ding. Cucu thil si thei a si lo. Ziangahtile fiang teih theih zo mi theihsal lo ti hi thil si thei a si lo.

Amahlawngte run mi Pathian fa zumtu kan si hnuah kan zum mi Pathian duhdan vekih kan nun theih lo cân cu a um rori ko. Pathian duh lo mi kan buah tikah Pathian kan zum mi kha kan zumsal lo tinak a si lo. Kan zum mi Pathian duhdan in kan nung thluh thei lo tinak a si. A duhdan ih kan nun thei lo ruangah a fa, rocotu kan sinak cu a hlo lo. Thungaiih sim ah cun a duhnak kan buah mi in a fa kan sinak kha a tumter lo ih, a duhlonak kan buah mi khalin a fa kan sinak a fateter cuang lo. [Hihi bung hnihnak ah kan zoh leh ding.]

Curuangah kumkhuaiah a hmun mi Pathian kamsuakthu theihnak ih a suahter mi zumnak ih kan congah mi rundamnak hi sual kan buah mi ruangah a hlo lo ih, thil tha kan buah ruangah hlo loin a um dah kel lo. Kanmah ih kan buah mi thatnak le thatlonak parah run mi, Pathian fa, rocotu kan sinak hi a thumaw dah lo. Ziangahtile Thukham Hlun Dān thlunnak hnuaiih si loin, Thukham Thar zāngfahnak zumnak hnuaiih a um mi kan a si (Rom 6:14).

Zumnak tlansan: Paul in Timothy hnenah mi hrekkhat in zumnak an tlansan ding (1Tim 4:1) a ti mi hi zumtu a si mi in a zumnak a tlansan thei tiin rundamnak hlo thei ti mi bawmtu ah an hmanng theu. Cucu hi Bible câng ih zirh a tum mi a si lo.

Simfiang zawngih leh mi (TEV) cun, ‘*Khristian thurin hi an tân ding,*’ tiah a ti. Khristian thurin cu, ‘*Zumnak in zângfahnak ih rundam,*’ ti hi a si. Hihi phun hnih in an tlansan thei ih phun khatnak cu Dān thlunnak (thil tha tuahnak) in rundamnak ngah ti mi Judah biaknak kha a si. Neta ah Judaizer an ti mi Zângfahnak le Dān cemcihtupawl (Apos 15 ah Jerusalem Church Council an kawhnak sǎn) ruangah mi in zumnak hi a tlansan thei.

Phun hnihnak cu Gnostic ti mi Grik fimnak hmangih khawruahnak, zumnak si loin theihnak (knowledge) in rundamnak ngah ti mi ruangah mi in Khristian zumnak hi a tlansan thei. Hite pahnih hi Apostolpawl san laiah kawhhran sung lam ral an ti mi zirhnak diklo an si. Tuihni khalah a cang rero mi pakhat cu zumnak in zângfahnak ih rundam ti mi Khristian thurin hi tanta/tlansan in zumnak le tuahnak hmangih rundamnak ngah a tumtu tampi an um. Cupawl cu rundamnak lole run mi a hlo thei a titu hi an si.

Cun riahsiatza ngaingai a si mi pakhat cu a thufang tete ih leh mi (literal translation) si loin a simfiang zawngih leh mi (paraphrase translation) *Today’s English Version* (TEV) ti mi ruangah zumtu a si zo mi in a zumnak a tlansan lole a hnawng lole fehsan tivekih a hman mi hi a si. Mat 18:7-nak ih “*zumnak pialtertu*” ti mi khi ‘*tluknak*’ ti a si. Hebru 6:4 ah “*Zumnak a tlansantupawl*’ ti mi khal khi ‘*annah cu an thu*’ ti mi a si. Câng 6-nak ah ‘*Cucingin an zumnak cu an tlansan*’ ti mi khi zumtu a si zo mi in a zumnak a tlansan tiah ruah a awl te. Asinain ‘*Cucingin annih cu an thu*’ tiah ti ding a si.

Curuangah Khristian thurin ‘zumnak in zângfahnak ih rundam’ ti mi pawm duh loin zumnak le thil tha tuahnak cêm ih rundamnak ngah a tumtupawl in bawmtu dingah Liberal-pawl ih suah mi Bible TEV hmang tahratin rundamnak lole run mi a hlo thei an ti mi hi bumnak phun khat a si. Hi Hebru cakuat hi a netnak ih THUBET ti mi ah famkim deuhin kan zoh leh ding. . . .

BUNG - 2

THLARAU THIANGHLIM IH HMINSIN LE ÂMAHKHÂN A SI RUANGAH

Zumnak in rundamnak a congah tu run mi a hloh thei lonak sãn pahnihnak cu Thlarau Thianghlim hna tuannak ruangah a si. Run mi Pathian fa, rocotu ih kan cannak ah hin Pathian pakhat ah Mi pathum Pa Pathian, Fapa Pathian le Thlarau Thianghlim Pathian cu a thawk ihsin a cem tiang hna an tuantlang ringring ti cu Cathianghlim ih zirh mi a si. Amahlawngte tuavo an zemawkdãn cu hitin a si. Rundamnak cu Pa Pathian in a **'tawlrel'** ih Fapa Pathian in a **'tlinte'** ih, Thlarau Thianghlim Pathian in a **'fekter.'** Kawhhran cu 'Inn' vekih thim a si (Efe 2:20-22) ruangah 'Sak' lole 'Dĩn' ti mi tuwngkam a hmang. Sak mi lole dĩn mi inn cu Engineering in pungsan a suai ih lettama in a sak ih, inn neitu in a hngak. Cuvekin Pa Pathian cu Engineering a si ih, Fapa Pathian cu Lettama a si, Thlarau Thianghlim Pathian cu inn neitu le luahtu a si.

Rundamnak cu Pa Pathian in a fimnak le a theihtheinak hmangin leilung sem hlanin a tawlrel ih cucu Fapa Pathian Jesu Khrih in a nunnak sunglawi pe in, khraws ah a famkimter, cuih thuthangtha hna ih a thei ih a zumtuh thlarau ah Thlarau Thianghlim Pathian in a luhcilh ih, a cencilh, cutin a rundamnak cu a fekter. *"Nannih khal in thutak thu nan rundamnak thuthangtha nan hna ih nan rak theih tikah Khrih cu nan zum. Amah nan zum hnuah Pathian in tiamkam mi Thlarau Thianghlim in tacik a lo khẽn (hminsinsin),"* (Efe 1:13 KJV). Pa Pathian in a tawlrel ih Fapa Pathian in a nunnak pe in a famkimter mi rundamnak thuthangtha hna in a thei ih a zumtu cu Thlarau Thianghlim Pathian in tacik a khẽn (sealed), asilole a hminsinsin ti hi thu menmen si loin, Thlarau Thianghlim ah hrainsal a si mi cun a taktakin an nunnak in an theingah.

Curuangah rundamnak lole run mi a hlo thei titupawl thawn thu kan ruahtlangnak ih ka rel theu mi pakhat cu, ‘*Ka pianthar zan ih ka thlarau hnenih Pathian fa, rocotu ka sinak in simtu Thlarau Thianghlim in atu tiang run mi Pathian fa ka sinak a hlohsal theinak thu in sim dah hrih lo, curuangah nannih nan co mi thlarau in a hlo thei a lo ti asiahcun, nan co mi le ka co mi Thlarau hi a bangaw lo tla a si pei maw?*’ ti hi a si. Cun Lairam ah thuthangtha ruangih ka tawihvahnak kum 48 sungih ka hmuhtawn mi ah a fiang zet mi pakhat cu rundamnak lole run mi a hlo thei a titupawl hi mi za ah sawmkua cu a piangthar lo mi an si ti a fiang. Za ah mi pahra cu an piangthar ko nân, Thlarau Thianghlim hnaṭuan theihnak le Bible zirh mi theihnak ah mipitling an si lo ruangah a hlo thei hmang tiah a ruattu khal um theih a si. Mi za ah sawmkua cu run mi Pathian fa, rocotu an si le si lo tla an theiaw lo ih, cucu thih hnuih theih thei dingah an ruat. Run mi Pathian fa, rocotu si dingin an zuum rero lai a si. Cupawl cu an si rundamnak lole run mi a hlo thei titupawl cu. Sual man kumkhaw thihnak hell mei ihsin ka luat theinak dingah Khrih in ka ai a aw h zo ih, a thisen thawngin sual ngaidamnak ka congah zo ti mi hi Thlarau Thianghlim in an nun ih a sim lo asiahcun, Thlarau ah an piangthar hrih lo tinak a si. Ṭawng dangin kan sim asile, Thlarau Thianghlim tacik khënnak (hminsinnak) an co hrih lo tinak a si.

Thlarau Thianghlim cu Pathian pakhat ah Mi (person) pathum lakih Mi pakhat a si ih, Mi pakhat a si vekin mi a si mi ka thlarau thawn an tawnawkw tikah, Pathian rocotu Pathian fa ka sizia in theihter. “*Pathian fāte kan si ti cu Thlarau rori in kan thlarau a theihfiangter,*” (Rom 8:16, KJV). Pathian rocotu Pathian fa kan sinak lole kan sizia Thlarau Thianghlim in kan thlarau theihter loin kanmah ih tuahnak parah run mi sinak le silonak kha a ṭhumawkw asiahcun, rundamnak lole run mi a hlo thei ti mi cu za ah za a dik ding ih, el ding le sim ding tla a um thei lo ding. Ziangahtile kan ṭhat lo cān ah a hlo ding ih, kan ṭhat cān ah kan hmu leh ding. Nun sungah vanram ka thleng tengteng ding ti tla sim theih a si lo ding ih, run mi ka si zo, ka

thih tikah vanram ka thleng tengteng ding a titupawl kha thuphan per ah an cang tinak a si ding.

Asinan Jesu Khrih cu ka aiawhin khraws ah soal man thihnak in tuarsak ih, a thisen zarah siar cawk lo ka soal ngaidam a si zo ti mi thutak kha Thlarau Thianghlim in ka thlarau hnenah a theihter ih atu cu Pathian fa, Pathian rocotu ka si zo ti mi fiangteih Thlarau Thianghlim theihternak a congahthu hrangah cun run mi lole rundamnak a hlo thei ti mi cu umzia nei lo thulolak men vek a si. Ziangahtile Pathian fa, Pathian rocotu ih kan cannak hi kan tuah mi parah si loin, Khrih in kan hrangih a tuah mi parah a thumaw, cucu Thlarau Thianghlim in kan thlarau hnenah a fekter.

TEV Bible ihsin leh mi BAIBAL THIANGHLIM ti mi ah cun, “...*Khrih nan zum ih Pathian in amah ihta nan sinak langternak ah hmingsinnak cu nan parah a khēn; cuih hmingsinnak cu pe dingin a lo tiam cia mi Thlarau Thianghlim kha a si,*” (Efe 1:13b) tin a um. Pathian in amah ta a si mi hmingsinnak ih a hman mi cu Thlarau Thianghlim tacik khēnnak a si. Milai cu Pathian ih sersiam mi a si, asinain milai hi Pathian ta a si lo ti hi Cathianghlim ih zirh mi a si (John 8:44). Curuangah Pathian sersiam mi milai hi sersiamtu Pathian-ih ta a si theinak cu Jesu Khrih thawng lawnglawng in a si (John 1:12) Cuih thu cu Thlarau Thianghlim in zumtu thlarau ah a tak rori in a cangter. “...*Fa sinak Thlarau nan co sawn. Cuih Thlarau in, “Abba, ka Pa” tiin kan ausuak*” (Rom 8:15b; Gal 4:5-6 KJV).

Vanram cotu tile Pathian rocotu ti mi hi a bangaw mi a si. Vanram a cotu ding cu Pathian fāte a si ih, Pathian ro a cotu khal cu Pathian fāte a si. Pathian fāte ih cannak cu Jesu Khrih zumtu thlarau ah Thlarau Thianghlim in a hmingsin lole tacik a khēn mi (sealed) lawnglawng an si. Biaknak minung sinak in a si lo. Thil tha kan tuah mi ruang khalah a si lo. Thlarau Thianghlim hmingsinnak lawnglawng in a si. Ziangahtile Cathianghlim in “...*zokhal Khrih Thlarau neilotu cu Khrih-ih ta a si lo,*” (Rom 8:9 KJV). Khrih Thlarau neitu lole hmingsin mi

lole tacik khěn mi zumtu in rundamnak lole run mi a hlo thei an ti dah lo. Khrih Thlarau nei lotu sakhawbiaknak miṭha sinak le thil ṭha tuahnak ih vanram co a tumtu le rundamnak co a tumtu lawnglawng in rundamnak lole run mi a hlo thei tiah an ti theu.

Curuangah ‘rundamnak cu a hlo thei lo, asinan milai in kan hloter thei lole run mi a hlo thei’ ti mi hi Khrih Thlarau nei lotu, Thlarau Thianghlim ah piantharnak nei lo an sizia phuansuahnak diktak a si. Ṭawng dangih sim ah cun ‘rundamnak kan hloter thei ti le ka piangthar lo ti cu bangrep a si.

Thlarau Thianghlim cu zumtu ‘ÂMAHKHÂNTU’ a si. “Pathian in a mipawl hnenih a kam cia mi (vanram) kan ngah tengteng ding ti langternak ah cuih Thlarau Thianghlim cu âmahkhân a si ih a minung hnenah cun luatnak tlamtling in a pe ding ti kan theih fiangnak tla a si fawn...” (Efe 1:14, TEV). TEV cu a simfiang zawngih leh mi (paraphrase translation) a si vekin a fiannak tla a um ve. ‘Ngah tengteng ding’ ti mi umzia cu ‘a hlo thei lo’ tinak a si. A hlo thei asiahcun, ngah tengteng ding ti thu a um thei lo. A hlo thei ngaingai asiahcun, ‘ngah tengteng ding’ ti mi thu hi ‘a ngah thei men’ tiih thleng a ṭul ding.

‘Âmahkhân’ ti mi hi Lai ṭawng si loin, Kawl ṭawng a si ih a umzia cu tengteng ti mi kha a si. Âmahkhân tawh ih hrěn mi cu a him tengteng tinak a si. Âmahkhân thingkuang sungih ret mi cu a him tengteng tinak a si. Zumtu in a zum mi Pathian in thu in kam mi vanram kan hmu tengteng ding a ti theinak cu Thlarau Thianghlim âmahkhântu a neih ruangah a si. Ka pianthar zan (October 15, 1969 zan) ihsin atu 2018 (hi ca ngan lai August 2018) ihsin atu tiang vanram khi ka congah tengteng ding ka ti tikah ka thlarau hi keimahtein vanram cotu dingah âmah ka khân ruangah a si hrimhrim lo. Ka thlarau hi keimahte âmahkhân ding si bang sehla, ‘run mi a hlo thei’ a titu ka si ve ding. Asinan atu tiang ah run mi a hlo thei lo ka tinak hi ka thlarau âmahkhântu Thlarau Thianghlim rinumnak ruangah a si. Pathian in a minungpawl (Thlarau Thianghlim ih hminsin mi)

hnenih a tiamkam mi (vanram) kan congah tengteng ding tiih âmahkhântu cu Thlarau Thianghlim Pathian a si.

Curuangah vanram congah tengteng dingih âmah in khântu Thlarau Thianghlim cu riahseter lo dingih zirh kan si. *“Cun, Pathian Thlarau Thianghlim cu riahseter hlah uh, tlensalnak ni hrangah nannih cu cui Thlarau Thianghlim ih tacikkhen nan si,”* (Efe 4:30 KJV). A thu fang tete si loin a simfiang zawng ih leh mi ah *“Pathian Thlarau Thianghlim kha riahsiater hlah uh: ziangatile Thlarau Thianghlim cu Pathian ih ta nan si ti hminsinnak a si ih Pathian in a lo luatternak Ni a ra thleng ding ti theihnak âmahkhân a si,”* (Efe 4:30 TEV). Pathian in a lo luatternak Ni tiah capital ‘N’ a hman mi hi Bawi Jesu a ratnak Ni simnak a si ih, cuih Ni ah cun a famkim mi luatnak, leitlun riahsiatmangbangnak le zawnzaihnik a phunphun lak ihsin kan luat ding Ni cu a si. Cumi hrangih âmah in khântu cu Thlarau Thianghlim a si.

A tlun lamih kan zoh zo vekin Thlarau Thianghlim hminsinnak hi fa sinak thawn cēmcih mi a si. Fa in pa lung a awiter thei vekin, fa in pa riah a siatter thei ti cu leitlun ah pa le fa karlakah thudik a si. Fa cu a pa lung a awiter cān lawng ah fa a si lo ih, a riah a siatter lai khalah fa a si ringring ko. Ka riah a siatter ringring ruangah ka fa a sinak in ka hnawng ding lole ka phiat ding a titu teh leilung tlunah an um pei maw? Hnih khat an rak um pang a si khal le a thisen ih hrin a sinak ih fa sinak ngaingai kha hloh le phiat teh a ngah ngaingai pei maw? Johan bung khat câng 13 ah, *“Annih cu thisen ih hrin an si lo, tisa duhnak ih hrin khal an si lo, mipa duhnak ih hrin khal an si lo, Pathian ih hrin mi an si sawn,”* (Joh 1:13 KJV) tiah a ti. Thisen le tisa le mipa duhnak ih hrin mi fa sinak hman hloh le phiat a ngah lo ah cun Pathian ih hrin mi, Thlarau Thianghlim ih hminsinnak le âmahkhân a si mi thlarau lam fa sinak hi a hlo thei in phiat a si thei ngaingai pei maw? Pa riah a siatter theitu cu innhnen fa le fasawn si loin fa ngaingai an si. Curuangah Thlarau Thianghlim riah kan siatter theinak hi fa ngaingai kan si ruangah a si.

Âmah in khântu Thlarau Thianghlim riah kan siatter theihnak a phunphun a um ding. Cu hmuahhmuah tlangkawmnak cu hruai in tumnak lamzin thlun loin taksa le thisa duhnak lamzin kan thlun tikah âmah in khântu Thlarau Thianghlim riah kan siatter theu. Curuangah a duhnak lamzin kan thlun theinak dingah a phunphun in nunsimnak kan tuar theunak hi a si. Hih thu hi bung dang ah kan zohsal leh ding.

Thlarau Thianghlim hmingsin le âmahkhân ti mi tawngfång hi hamnak ti khalin Cathianghlim in a hmang. Tlangval pakhat in fala thianghlim a nupi dingih a hamnak thu thawn pehawin Paul in, *“Zingahtile Pathian thiknak thawn ka lo thik hai a si. Zingahtile, nannih cu Khrih hnenah a thinghlim mi fala him vekih ka lo hlan theihnak dingah pasal pakhat hrangah ka lo ham zo,”* (2Kor 11:2, KJV) tiah a ti. Thlarau lamih Khrih mo thianghlim dingah ham mi kan si ih in hamtu cu Thlarau Thianghlim a si. Curuangah thlarau lam mo dingah in hamtu Thlarau Thianghlim riah kan siatter theinak cu a si. Thlarau Thianghlim cu Mi a si vekin a thikthu a sia theu ih leilung taksa hiarnak le duhnak a phunphun ih kan nun kan hman pang asiahcun, in hamtu Thlarau Thianghlim a riah kan siatter theu ti hi Cathianghlim zirh mi a si.

Lei taksa hiarnak le duhnak in in hipsal ih kan nun kan hman tikah Khrih mo dingah in hamtu Thlarau Thianghlim in in hamnak kha siatsuah in in tan ta mai lo ih, thlarau lamih kan Pasal a si ding mi duhnak vekih thianghlimsal dingah nun in sim theu. *“...asinan anih cun kan hlawknak dingah le a thianghlimnak tawmpitu kan si theinak dingah nun in sim sawn a si,”* (Heb12:10b KJV).

Curuangah zumnak in rundamnak a congah zo tu run mi a hloh thei nawn lonak hi zumtu milai rinumnak parah si loin in hmingsintu lole tacik in khëntu le in hamtu Thlarau Thianghlim rinumnak parih a hngataw mi a si. Hlo le hlo lo kha zumtu milai rinumnak parah a hngataw mi si sehla, kan rinumlo cãn ah tu le tu kan hloter cingcing ding ih, rinum cãn ah tu le tu kan hmu leuhleuh ding. Asinan rinumlo cãn a nei lotu, in hmingsintu le in

hamtu Thlarau Thianghlim rinumnak parih a hngataw mi asiahcun, kumkhua hrangah a si, kumkhua a daih.

A simfiang zawng ih leh mi Baibal Thianghlim (TEV) ve in kan sim asiahcun, “*Pathian in amah ih ta nan sinak langternak ah hmingsinnak cu nan parah a khěn...*” (Efe 1:13, TEV) ti a si. “Amah ih ta” ti mi umzia kan zoh ta hrih pei: Pa Pathian in Fapa Jesu Khrih khraws hmangih a tuah mi rundamnak thuthangtha thutak kan hna in a thei ih kan thinlung ih kan zum (Rom 10:9-10) tikah, tiamkam mi Thlarau Thianghlim hmangin hmingsin kan si leveten ‘Amah (Pathian) ta’ kan si. “Ta” ti mi cu ‘neih mi’ tinak a si. Zumtu cu ‘neih mi’ a si ih a neitu cu Pathian a si. Milai khalin neih mi thil kan nei ve. Kan neih mi cu ‘thil’ a si ih a neitu cu ‘milai’ kan si. Kan neih mi thil pakhat khat a hloh asiahcun, a neitu milai rinumlo ruangah a si ih neih mi thil a hlo mi kan mawthluk dah kel lo.

Pathian cu in neitu a si ih zumtu cu neih mi a si. Hlo thei ti hi a dik ngaingai ih kan hlo ngaingai asile, a hlo mi milai si loin a neitu Pathian mawthluk a tul pang pei maw? Zianghatile amahih ta kan si. Jesu in, “...*zohman in ka kut sung ihta in lawng dah lo ding...zohman in ka Pai kut sung ihta an lawngsuak thei lo ding,*” (Joh 10:28-29 KJV) a ti tikah neitu a sinak le Pa khal neitu a sizia a langter. Cuihtlunah neitu rinumnak khal a langter. Câng 28 a laifangah “*An hloral dah hrim hrim lo ding...*” ti mi khal hi neih mi tuu (zumtu) rinumnak lam a si lo, tuu (zumtu) a neitu Fapa Jesu Khrih le Pa Pathian le Thlarau Thianghlim Pathian rinumnak lam simnak a si.

Curuangah rundamnak thuthangtha hna in a thei ih thinlung in a zumtu, Thlarau Thianghlim in hmingsin ih amahkhân mi zumtu cu hmingsintu le amahkhântu Thlarau Thianghlim rinumnak ruangah an hlo thei nawn lo, ti hi Cathianghlim ih zirh mi thutak a si.

BUNG - 3

ZUMTUIH HMIN VAN IH NGAN A SI ZO RUANGAH

Vawi khat cu rundamnak lole run mi a hlo thei titu pastor pakhat, a ɽawng thei zet mi thawn kan tawngaw ngelcel ih kan thu reltlang mi in van ih hmin ngan thu lamah in thlenpi. Cuih pastor pa cun hnihsan phah le ziang siarlonak thawn, *'Sayapa, van ah cahnah le ball pen tla um in zumtu hmin hi an ngan ngaingai dingah na ruat maw si?'* tiah in ti. Anih cun capoh hnihsuak phah nawn ih in suh mi a si nân, kei in, *'Sayapa, van ah cahnah le ball pen a um le um lo, zumtu hmin hi an ngan ngaingai maw ngan ngaingai lo ti hi vei khat te hman ka ruat dah hrimhrim lo, Jesu in, 'Nan hmin vancung ah ngan a si zo ruangah nan lungawi sawn uh,' tiih a ti mi hi a zum in ka zum ih a ruat in ka ruat dah lo. Nangmah sawn in na ruat a bang deuh lo maw? Ziangatile nang cu hlo thei a titu na si ih an zum ve ten an hmin ngan a si, an sual tikah phiahsal a si, an thatsal asile, ngansal a si, ti kha na ruat. Ziangatile nang cu a hlo thei a titu na si ih cucu na ruat ih van cazin kaitu a buai tuk pang ding ti kha na ruat a si lo maw? Nangmah ih na ruah mi riangri kha keimah ruah ah i puh mi a si,'* tiah ka ti ih a hni duh nawn lo.

Jesu cu thutak (the truth) a si ih thuphan a per dah lo. Curuangah zumtuih hmin vancung ah ngan a si zo tiih a sim mi tla thutak a si. Ziang vek cahnah parah, ziang ti vekin an ngan, ti kha kan zingzawi le ruah a ɽul lo. Kan zingzawi khal le kan theingah cuang lo ding. Ziangatile van thuhla le hell meisa thuhla hi zingzawinak ih theih ci a si lo. A tuahtu Pathian ih a sim mi hi kan theih thei tawk a si ih, cucu zumnak in kan cohlan tikah Hebru 11:1 ih in sim vekin kan hmuh dah lo mi kha zumnak in kan theifiang a si sawn. Asinan Pathian kamsuakthu Bible hi zingzawi ding a si hrimhrim lo ka ti duhnak a si lo.

Zingzawi ÷ul loin a sim vek cekci ih pawm le nunpi cih ding a um vekin zingzawi ÷ul mi tla tampi cu a um ko.

Vancung ah zumtu hmin ngan a sinak thu a simtu hi Jesu amah rori a si ih, a dungthluntu mi 70 thuthangtha sim dingih a thlah mipawl lungawisopar teih an rak kirsal tiki a sim mi a si. *“Sikhalsehla, nan thuthu ih thlarau sualpawl an um ruangah nan lungawi hlah uh. Nan hmin vancung ah ngan a si zo ruangah nan lungawi sawn uh,” tiah a ti,* (Luk 10:20).

Rundamnak thuthangtha hna in a theih hnuah thinlung in a zum ih, Thlarau Thianghlim in a hmnsin lole tacik a khñ mi zumtu kan lungawinakbik cu kan thlarau rundam a sinak (1Pet 1:8-9) le vancung ih kan hmin ngan a sinak hi a si. Pathian hnenah thla kan cam tinten a hnenih lungawi thu sim ringring ding kan sinak khal hi mi thu ah hin a si. A Fapa thawn in pek cih mi thil hmuahhmuah ruang khalah lungawi thu sim ding kan si rualrual in, leitlun taksa ih kan ÷ul mipawl catbanglo ih in pek mipawl cu in pek mi Fapa hleiah bet mi lawngte an si. Amah zarah rawngbawlnak kan co mi tla hi zângfahnak ih kan co mi a si ih, Thlarau Thianghlim bāwmnak ih tuah mi thil ropi zetzet tla hi dungthluntu 70 vekin lungawiumza an si rori. Asinan Thlarau Thianghlim ih hmnsin le âmahkhân mi zumtu hrangah lungawinak tumbik, ropibik le sangbik cu van cazin ih kan hmin khum a si hi a si.

Vancung ah zumtu hmin ngan a sinak hi Jesu in a dam laiih a sim mi a si (Luk 10:20) ih, thihnak neh ih a thawhsal hnuah vancung ih Pa hnenih a um hnu (Thu 3:21) ah nunnak cazual sungah ngan a si zo mi zumtu hmin phiat a si lo ding thu kha amah thotho in a sim lala (Thu 3:5). Kum 1000 uknak a cem tikah tokham var thuthennak netabik khalah hi nunnak cazual sungih hmin ngan le ngan lo hmangin thuthen a si leh ding (Thu 20:11-15). Hih nunnak cazual sungih hmin ngan a si lo mi zokhal lei thar le van thar kumkhuaih kan umnak dingih an luh lo ding khal thosal Jesu in a sim lala (Thu 21:27).

Curuangah Jesu in leitlun ih a um laiah vei khat, thihnak in a thawhsal hnuah wawi thum a rak sim mi vancung ah zumtu

hmin ngan a sinak thu hi thinlung thukthun ding zianghman a um lo mi le kumkhua a hmun mi thutak a si. Vancung ah zumtu hmin ngan a sinak thu a simtu Jesu, vancung ah zumtu hmin ngan a si zo mi ka phiatsal nawn lo ding a titu khal Jesu a si ti thei cingin hlosal thei le phiatsal ding vekih ruah le rel rero hi Jesu le a kamsuakthu zumlonak a si sawn lo ding maw?

Rundamnak a hlo thei titupawl in, ‘Ka phiat lo ding a ti mi cu ‘a nehtu’ ti a si lo sawm’ tiah an ti theu. Si e, a nehtu a si ko. Asile nehtu cu zo a si? Rom 8 :37 ah “*Sihmanhsehla, cuih thilpawl hmuahhmuah ah cun in duhdawtuih zarah nehtupawl hnakin nehtu kan si*” tiah a ti, (Rom 8:37 KJV). A simfiang zawngih leh mi TEV Bible ah cun, “...*nehtu hnakin kan uak deuh a si*” tiah a ti. Thupuan ngan a si lai A.D 90 hrawngah zumtupawl in an tuar mi hniksagnak ah khan Thlarau Thianghlim ih hmingsin a si mi le amahkhân a si mipawl cun khaih hniksagnak le tuarnak kha Thlarau Thianghlim bawmnak in nehtu hnakin nehtu an sinak cu a tak rori in an hmangsuak. Asinan tuihni vek Thlarau Thianghlim ih hmingsin le amahkhân ngaingai a si lo mi a hmin menih Khristianpawl cun bawmtu Thlarau Thianghlim an neih lo ruangah taksa him duh ah zumnak kha an tlansan a si thei. Cucu run mi an hlo tinak a si lo. Run mi a si lo hrimhrim ih a hlo cia mi a si sawn. Tuihni khalah Thlarau Thianghlim ah piantharnak co lo mipawl cun biaknak dangpawl thawn bangrep ah an ruat ih, Khristian a si mi biaknak dang Budis, Musilim le Hindu tivek ah tla an thlengaw thei. Cupawl cu run mi a hlo ti ding a si lo. Run lo mi a hmin men ih Khristian, Thlarau Thianghlim ih hmingsin lo mi le vancung ih an hmin ngan a si lo mipawl an si.

Rundamnak a hlo thei titupawl ih an lak mi Bible câng pakhat lala cu Suahlannak 32 :33 hi a si. “*Ka parih a sualtu lawng ka cabu sung ihsin a hmin ka phiat ding*” ti mi kha an tansan mi a si. Asinan hi Suahlannak sung ta tansan in rundamnak a hlo thei a titupawl in an ruah a tul mi cu hi Suahlannak 32 :33 cazual le Thupuan 3:5 ih nunnak cazual ti mi hi a bangaw lo ti hi a si. Zianghantile thuthennak netabik ih an

hman mi casual kha phun hnih a si. “*Cule, casualpawl cu pharh an si ih, cun casual dang pakhat khal pharh a si, cucu nunnak casual a si,*” (Thu 20:12). Hih Leilung san cem thuṭhennak a si ih, thuṭhennak ih an hman mi casual kha phun hnih a si. A hmaisaw kha casualpawl ti a si ih, pakhat hnakih tam relnak (plural form) a hmang ih a dang casual cu nunnak casual ti a si ih pakhat lawng relnak (singular form) hman a si.

Ziangruangah leilung san cem thuṭhennak ah casual phun hnih a ṭul ti le Thukham Hlun le Thukham Thar a um ruangah a si. Thukham Hlun cu Dān hmangih thuṭhennak a si ih, Thukham Thar cu Zāngfahnak hmangih thuṭhennak a si. Curuangah Suahlannak 32:33 kha Dān hmangih thuṭhennak a si ruangah sual tuahtupawlih hmin kha phiat a ṭul ngaingai. Ziangah tile Dān pahbāl ih sual tuahtu cu ngaihdam a um thei lo. A taksa khal lungto ih denthat a si mai, zāngfahnak a um thei lo. Dān pakua a thlun tla a si thei men, asinan pakhat a pahbāl ih thilsual a tuah ah cun a thlun mi pakua khal thlun lo ah a cang thluh (James 2:10; Dnp. 27:26). Curuangah Dān thlunnak cabu sung ta hmin cu Dān an pahbāl ih an sual tikah phiat thei a si. Cucu Suahlannak 32:33 thu umzia cu a si. Zāngfahnak ruangih rundannak thuthangṭha a thei ih a zumtu, Thlarau Thianghlim ih hminsin le âmahkhân a si mi hmin an ngankhumnak, nunnak casual sungah hmin ngan a si mi cu phiat a si nawn lo. Kumkhua hrangih ngankhum mi a si.

BUNG - 4

RUNDAMNAK SI LOIN LUNGAWINAK A HLO THEI

“Na runnak ihsin a ra mi thinnăwmnak cu i pesal awla...” (Sam 51:12 TEV). Hi Sam 51 hi siangpahrang David-ih hla a si ti mi hi a pawm lotu an um lo. Pathian ih hriak thih a si mi David, amah Pathian rori in “Ka thinlung vek a neitu” tiah a ti mi, Pathian mi (man of God) ti mi rori a si mi pa in sual a tuah tikah a congah mi Pathian rundamnak ihsin a ra mi lungawinak lole thinnăwmnak kha a hloh riai a si. Sualsirnak a neih hnuah Pathian hnenih a dil mi cu rundamnak si loin rundamnak ihsin a ra mi lungawinak kha a si. A umzia cu a hlo mi cu rundamnak si loin rundamnak ihsin a ra mi lungawinak kha a si.

Tuihni tiangin a dik ringring mi cu Thlarau Thianghlim ih hmingsin le âmahkhân a si zo mi zumtu in sual a tuah tikah a congah mi rundamnak si loin, rundamnak a co tiki a co cih mi lungawinak kha a hlo thei ti mi hi a si. Kum 48 sungah thuthangtha ruangih ka tawihvahnak ah ka mang a bang zet mi thil pakhat, thlang lam Laitlang ka fehnak khal ah an sim theu mi pakhat cu, *‘Minu pum tlunih ka bawh a si khalle ka rundamnak a hlo cuang lo ding,’* an ti mi hi ziang tin na ruat ti mi thusuhnak ka tawn theu mi hi a si. Hihi Laimi Khristian umnak hmuahhmuah a fangsuah thluhtu thu a si. Laimipawl cun hih thu hi Rev. Nung Kam sim mi vekin an thei. Asinak khal cu a um tengteng ding. Ziangah tile Lairam ah hih thu a aupitu hmaisabik cu amah a si rori ko. Asinan Laimi tam sawn ih an theih lo mi cu Rev. Nung Kam ih a sim mi thu hi Rev. Lalhrima hnen ihsin a theih mi a si ti hi a si. Rev. Lalhrima cu Mizoram Cerhlu khawmi a si ih, Dawn khua ah Tlawng Saya khal a rak tuan dah. Amah hi Independent Church of India (ICI) pastor a si

ih, Kawlram ih Independent Church of Burma (ICB), atu ah Evangelical Free Church of Myanmar ti mi thawn pehzāwmnak an nei ih Ralpel khua ih khawmpi ah Rev. Lalhrima in, “*Minu pum tlunih ka bawh laiah meithal in in kapthat a si khalle run mi ka sinak cu a hlo lo ding,*” tiah a rak rel dah mi kha Rev. Nung Kam in Lairam a fehnak kipih a simsin mi a si.

Cucu a si Lairam ka fehnak tinkip ih suh ka tāwn ðheu mi cu a si. A simtu Rev. Lalhrima cu minu pum tlunah a bāwk ngaingai pei maw? Milai in an thei ban lo nan, a bawh ding cu zum a um lo. Sim a tum sawn mi cu kan co mi rundamnak hi ziangtlukin a hnget, zianghman in a siatsuah thei lo, sual lakah a tumbik ih kan ruah mi mi nupi thawi uiretnak sual khal in zumnak ih kan co mi rundamnak cu a siatsuah thei lo, ti hi a sim duh mi cu a si.

Cule *crusade* kan neihnak ah cān remcang a um ah cun zirhnak le thusimnak ah kei khalin cuih thu cu ka sim ðheu. Zianghatile ka fehnak tinkim ah a thei lotu an rak um dah loih suh ka tāwnn ringring tikah thutak cu sim a ðul a si tiah ka ruat ih ka sim ðheu. Cucu hihi a si: Bible ah Thukham Hlun ah pakhat, Thukham Thar ah pakhat minu pum tlunih a bawk mi thu a um. Thusuhnak ka tāwn ringring mi cu, ‘*Bāwk sehla, lole bāwk khalle,*’ ti a si. Sehla lole khalle si loin a bāwk ngaingai mi pahnih, pakhat cu Thukham Hlun ah David a si. Uriah nupi Bathsheba pum tlunah a bāwk ih an pa Uriah khal a thatbet. Asinan run mi Pathian fa a sinak a hlo lo. Rev. Lahrima le Rev. Nung Kam teih sim mi cu thutak a si tinak a si. Kan theifiang lo nân, an pahnih ten minu pum tlunah an bawh ding cu zum a um lo.

Thlarau Thianghlim ih hmingsin mi le âmahkhân a si zo mi zumtu hrangah cun minu pum tlunih bawh le ziangvek sualnak tuah khal a pawl lo tinak a si lo. David khal cu Uriah nupi pum tlunih a bawhnak ih si a fapa nunnak cu Pathian in a la. Zumtu hrangah sual hi a fatebik khal a pawl thluh, a pawl lo mi sual a um lo. Amah lawngte sual a pawidān sawn kha a bangaw lo. Pawinak an nei thluh nân, a pawinak sawn an

bangaw lo. Sual hi a pawinak zawn ciar ah a pawî theu. A pawinak a si lo mi tiangtiang ih pawiter tum hi sual phun khat a si. Hi thu hi famkim deuhin bung neta lamah kan zoh leh ding.

Thukham Thar khalah minu pum tlunih a bawk mi thu ngannak kan hmu. *“Nan lakah nunau-mipa sualnak a um tiah hmun tampi ah mi in an rel. Cuih nu le pa sualnak cu Zentelpawl lak hmanah a um dah lo. Mi pakhat in a paih nupi a laksak...”*(1Kor 5:1). Zentelpawl ti cu milem bia, zumlotu tinak a si ih cupawl hmanih an tuah lo mi nunau-mipa sualnak kha Korin khua ih zumtu pa pakhat in a tuah tinak a si. Cucu a paih nupi pum tlunah a bawk tinak a si. Himi sual a tuahtupa hi zumtu Thlarau Thianghlim ih hmînsin zo mi le amahkhân ih a hmin vancung ih ngan zo mi a si. Lairam ih zumtu a tiaw mi rundamnak lole run mi a hlo thei titupawl ih zumdân le pawmdân ah cun hi pa cu a hlo tengteng ding tinak a si. Asinan 1Kor 5:5 tiang kan hun siar tikah kan hmuh mi cu, *“...cu pa cu Bawipa Jesu ni ah a thlarau rundam a si theinak dingah a taksa cu siatral dingin Setan hnenah pe uh,”* (1Kor. 5:5, KJV) tiin kan hmu.

Zumlotu khalin an tuah lo mi sual, paih nupi pum tlunih bawktupa kha zumnak ih a congah mi a thlarau rundamnak kha hlo sehla a bang zet a phu zet nain Cathianghlim cun a thlarau kha hell ah a kuat duh riari lo. Amahlawngte a taksa cu a sual man ih phu tawk a si mi siatralnak ah pek a si. A umzia cu thitlak a si tinak a si. Amah lawng si loin Korin khua ih zumtu hrekkhat tla sual man taksa thihnak a tuartu an um thu Bible ah kan hmu. *“Himi ruangah hin nan lak ihsin mi tampi cu cak lo le dam loin an um ih, mi tampi cu an thi,”* (1Kor.11:30, KJV) Hi tawkih ‘thi’ a ti mi hi taksa thihnak a si. Himi thih hi thih kel ih thih si loin, an sual ruangih nunsimnak tuar ih a thi mi an si. *“Asinan Bawipa in thu in then tikah leitlun mipawl (zumlotu) thawi thiamlo in coterlonak dingah nun in sim a si,”* (1Kor. 11:32, KJV). A umzia ih leh mi cun *“Sikhalsehla Pathian thuthennak kan parah a thleng ih Amah ih in simhrin hi*

leikhawvel (zumlotu) thawn siatral tlangta lo dingih in duhsaknak ruangah a si,” (1Kor. 11:32, TEV) tiah a ti.

Kan rel zo vekin soal cu zumtu hrangah a pawl thluh. A pawl lo mi soal a um lo. Asinan Pathian in amah zumtu a fale hrangah soal a pawlterdān le kannih milai ih soal kan pawlterdān a bangaw lo. Kannih cun soal hmuahhmuah hi hell fehpitlak soal ah kan ruat theu. Si e, hell fehpitlak soal khal a um rori ko. Cucu ‘Zumlonak soal’ Thlarau Thianghlim ah piantharnaklonak soal hi a si. Zumtu ah cang in Thlarau Thianghlim ih hmingsin le âmahkhân si hnuah hell fehpitlak soal a um nawn lo. Asinan zumtu hrangah cun a fatebik in taksa thihnak tiang a thlengter theitu soal lawngte an si thluh. [Bung 5-nak ah famkim deuhin kan zoh leh ding.]

Lairam hmuahhmuah a cul thluhtu ‘*Minu pum tlunah bāwk hman ningla*’ ti mi cu ‘*hman ningla*’ ti menmen si loin minu pum tlunih a rak bāwk ngaingai tu mi pahnih thu Bible ah kan hmungah zo. Kanmah milai hmanin kan tuah duh dah lo ding mi kha duhdawtnak le lainatzângfahnak ih a khat mi Pathian kha tuahter kan tum theu. Minu pum tlunih ka bawh laiah meithal in in kapthat ta bang sehla, run mi ka sinak a hlo lo ding tiah a rak simtu Rev. Lalhrima in tahtimnak a lak mi pakhat keimah rori ih ka theih mi cu: “*Nunau pakhat cu mipa thawn nunau-mipa sualnak an tuah ringring. A pa in a thei ih nun a sim theu, asinan a bang thei cuang lo. Ni khat cu mipa thawn an inn sungih an soal laifangah an inn a kāng ih leng lamih a um mi a pa hnenah a kāng rero mi an inn ihsin a luat theinak dingah leng lamih hrěn mi sangkâ awnsak dīngin a pa kha zāngfah a dil. A pa in ka thu na lung duh fawn lo, a kāng mi kan inn ah kāngcih men aw tiin sangkâ áwng loin a um pei maw? Ziangtlukin a paih thu a ngai lo khalle a fa a sinak ruangah sangkâ cu a awnsak tengteng ding,*” tiah a ti.

Duhdawtnak le zāngfahnak ih a khat mi Pathian khalin a thlah mi a Fapa Jesu Khrih in khraws parah a nunnak pe ih a semsua mi rundamnak thuthangtha hna ih a theih hnuih a zumtu, Thlarau Thianghlim in a hmingsin ih âmah a khân zo mi

le vancung ih an hmin a ngan zo mi a falepawl in a duh lo mi thilsual an buah tikah kumkhua a mit lo mi Hell mei sungah a hlawn pei maw? Duhdawtu Pathian in a buah ngaingai dingah kan zum maw? Si e, nu le paih thu a lung ih an lung a awitertu falepawl cun nu le pa ih duat cu an hlawh tengteng ding. Cuvek thothoin nu le paih thu ngai loih a thlun lotu falepawl cun kaww le nunsim, kutthlak tiang an tuar tengteng ding ti hi theih har mi a si lo. Hihi thlarau lam thil khal ah a si thotho.

Curuanga run mi in Runtu ih duh lo mi sual a buah tikah run mi a sinak si loin, Runtu thawn lungawiaipuang zetih an pawlkawmaww theunak kha a hloh mi cu a si. Cuih a hloh mi lungawinak khal cu a dik mi sualsirnak thawn Runtu hnenih a kirsal tikah a ngahsal thei.

BUNG - 5

VAWK LE TUU THAWIH TAHṬHIMNAK

Mathai 7:6 ah Jesu in, ‘*Cun nan keplungpawl cu vǎwk hmaiah thlak hlah uh,*’ (Mat 7:6) a ti tikah amah le a sim mi thuthangṭha a cohlang duh lo tupawl, a hleicein sakhawbiaknak hruaitu, Farasi le Puithiam le Danthiampawl kha vawk ih a ṭhim mi an si. Thuthangṭha a ṭhatzia an thei lo lawng si loin, a simtu Jesu le a dungthluntu tiangin siatsuah a tum ringring tu an si. Kum 2000 sung Khristian kan thuanthu ah hin thuthangṭha a ṭhatzia a thei lotupawl cun thuthangṭha le a zumtupawl siatsuah an tum ringring ti cu a fiang mi a si. Curuangah zumlotu le vǎwk hi Jesu ih hman mi tahṭhimnak a si ih vawk nun phun thum in zoh hnik uhsi.

Phun khatnak cu vǎwk cun ciarbêk a ngaina ti hi a si. Peter in “*A khawlhaw fai zo mi vǎwkpi cu ciarbêk lakah tâl dingin a kirsal,*” (2Pet 2:22) a ti tikah vǎwk sinak diktak a langter tinak a si. Vǎwk in ciarbêk a ngainat vekin misual in sual a ngaina. A thianghlim mi Pathian ih sersiam mi milai, sual ngainatu misual ih a cannak thu hi Bible sungih thupi pawimawhbik pakhat a si. Ziangkhallole hi cabu hi run mi a hlo thei lo ti cabu a si ih, sual thu zingzawinak cabu a si lo. Asinan vǎwk nun kan zirsuah mi ih kan hmuh mi cu vǎwk cu ciarbêk ngainatu dingih vun mi a si ih, ciarbêk ngainatu dingah hrin mi a si, cule ciarbêk ngainatu dingah a ṭhanglian. Cuvek ciahciah in milai cu sual ngainatu dingah sual ih vun mi a si ih, sual ngainatu dingih hrin mi a si, sual ngainatu dingah a ṭhanglian ih sual ngainatu a si cih ti hi Bible ih zirh mi a si.

Phun hnihnak cu vǎwk in ciarbêk a hawl ih a hmuh tikah a bualaw. Vǎwk cu an zuatnak hruangkulh sung ihsi a suah veten ciarbêk a hawl ih a hmuh tikah a bualaw cih mai. Ziangruangah a si cutiuh a um ti thu kan sut asile, a sannak dik bik cu vǎwk a si ruangah ti hi a si. Milai khal hi innsang ah nu

le pa khuahkhirhnak hruangkulh sung ihsi kan suah veten misual kan sinak a lang cih ih soal kan hawl ih kan hmuh tikah kan tuah cih mai. Kawhhran sungah dān le dūn khuahkhirhnak hruangkulh sung ihsin an suah tikah rawngbawltu hrekkhat sung muril ah Thlarau Thianghlim ih piantharnak nei lotu cu Mandalay an thlen cun soal an hawl ih an hmuh leveten an tuah cih. An kawhhran member-pawl ih hmuh theihnak hotel ih to le riah an duh nawn lo, zitatbu le a chuzibu ah an lung a awi thei lo ih, beer le rúm bur palang an zoh thlang. Văwk in a sinak diktak kha hruangkulh sungah a thup thei vek a bang nân, hruangkulh sung ihsin a suah veten a sinak diktak a lăng theu vekin, milai khal hi kan sung muril ih soal hi khuahkhirhnak phun khat khat hnuaiah lang thei lo vekin kan thuh a si khalle, cuih khuahkhirhnak hruangkulh sung ihsi kan suah ni ah cun kan sung muril zia cu a lang theu.

Phun thumnak cu văwk cu ciarbêk ih a bualawk tikah nuam a ti. Profet Jeremiah hmangin Pathian ih sim mi cu, “*Sualnak (thatlonak) nan tuah tikah nan nuamaw*” (When you do evil, then you rejoice) (Jer 11:15 NKJV) a ti tikah, Pathian dān thianghlim a neitu le cuih dān hruangkulh sungih khuahkhirh mi Pathian miphun hnenih sim mi a si. Rairing mi le milem le khawsia bia an si lo. Pathian nung a betu an si nân, Pathian dān thianghlim thatnak tuahnak ah nuamaw loin, soal tuahnak sawn ah an nuamaw. Hihi milai sinak diktak cu a si. Thatnak tuah dingih sersiam mi milai cu soal tuah dingih hrin mi milai ah a cang ti hi soal hrampi (original sin) ti mi cu a si. Sinak ti mi hi zircăwp a si lo. Misual ti mi hi kan sinak a si ruangah soal tuah dingih zirh kan țul lo. Thatnak tuah dingih zirh kan țul ih, theihtawp suahin kan zirhaw rero nân, kan hlawhtling ngaingai thei lo. Ziangruangahtile sinak thleng tum cu thil harbik a si. Văwk cu ciarbêk ah bualaw lo dingin zirh a theih lo. Hruangkulh sungah khumin cān ziangmawzat sung cu na tuah thei nân, hruangkulh sung ihsin a suah veten ciarbêk a pan hngal ding, zianghtaile cucu a sinak diktak a si. Cucu misual kan sinak diktak a si.

Thukham Hlun ah siseh, Thukham Thar ah siseh, Pathian minungpawl ðimnak ih hman ðheu mi cu ‘Tuu’ a si. Jesu in, *“Ka tuupawl cu ka thei ih annih khal in in thei ve,”* (John 10:14) a ti tikah, amah zumtu ngaingai a si mi milai a rel duhnak a si. Văwk nun ih kan zir mi thil phun thum pawl ciahciah kha hmangin tuu nun khalah phun thum in kan zohsal hnik pei:

Phun khatnak cu tuu in ciarbêk a ngaina lo ih a hawl khal a hawl dah lo ti hi a si. Ziangahtile văwk si loin tuu a si. Pa Pathian in Fapa Jesu Khrih khraws hmangih a tuahsuak mi rundamnak thuthangtha hna ih a theih hnuah a thinlung in a zumngahtu cu Thlarau Thianghlim hmangin mithiang (tuu) ah a tharih sersiam mi a si (2Kor 5:17). Misual kha miþha ah tuah (siam), lole canter a si. Sual ngainatu misual kha ðatnak ngainatu miþha ah a cang tinak a si. Curuangah pianthar ti hi milai sung muril ah Thlarau Thianghlim hmangih thlengawknak a si. *“Dingfelnak hnaþuan kan rak tuan mi ruangah si loin, a zângfahnak zulh sawnin hrinsalnak hmangih khawlhfainak le Thlarau Thianghlim hmangih titharsalnak cun in rundam a si,”* (Tita 3:5 KJV). Thlarau Thianghlim hmangih titharsalnak ti mi hi hmainsintlak a si. Thinlung thar, ruahnak thar lole sinak thar in petu ngaingai hi Thlarau Thianghlim hnaþuan a si. Sakhawbiaknak le dān le dūn ih khuahkhirhnak menmen a si lo.

Phun hnihnak cu tuu kha a ralrin lo asiahcun, ciarbêk ah a tlu thei ti hi a si. Laimi Khristianpawl hi thlarau lamah kan mit a vang hrimhrim lo ti fiangtertubik pakhat cu ‘tlu’ ti umzia kan theihfiang lo mi hi a si. Ka mang a bang zet mi thusuhnak ka tăwn ðheu mi pakhat cu; *“Sayapa mipiangthar cu a tlu thei nawn lo an ti mi hi a dik maw?”* an ti ðheu mi hi a si. Hitin hmun tam nawn ah sannak ka tuah ðheu: *“Na suh mi thu hi a lingletih na suh mi a si, ziangahtile mipiangthar lawng an tlu thei ih, mipiangthar lo sawn kha an tlu thei lo,”* tiah ka ti ih an mang a bang zet ðheu. Milai sinak in tahtimnak ka hman tikah cun a thu ah cun an fiang. Milai sinak ah kan ðim asile, a tlu ðheu mi cu a tlan mi, lole a feh mi, lole a ding mi, lole a neta

bikah a to mi tal an si ðheu. A tlu dah lo mi cu a tlan dah lo mi, a feh dah lo mi, a ding dah lo mi, a to khal a to dah lo mi a it ringring mi mithipawl khi vei khat te hman an tlu dah lo.

Cuvek ciahin thlarau lamah a tlan rero mi, lole a feh rero mi, lole a ding mi lole a to mi kha a tlu thei mi an si. Piangthar lo cu vei khat hman a tlu dah lo ih hmai lam cān khalah a tlu dah lo ding. Mipiangthar lawng an tlu thei. Ziangahatile thlarau lamah an nung ih, an to, an ding, an feh ih an tlan rero laiah an ralrin lo ahcun sual (ciarbêk vāwk bualawknak) ah an tlu thei. Jesu in, *“Mi an tlukter ding ruangah leitlun mipawl cu an hmakhua a pit a si. Ziangahatile, cuvek (tluknak) thil cu a thleng ding. Asinan, mi a tlutertu cu a hmakhua a pit tiah ka phuang a si,”* (Mt.18:7, KJV) tiah a ti. Van kan thlen hlanah leitlun ah tluknak a um ti hi Jesu ih zirh mi a si. Asinan a tlutu parah si loin, tluknak a umtertu parah hmakhuapihna kha a um, tiah Jesu in a ti. A tlutu cu zumtu a si ih, a tlutertu cu khawsia, Setan ih hman mi misualpawl kha an si. Zumtu mipiangtharpawl hi an ralrin lo asile, Setan ih hman mi mipiangthar lo an rualpi hlunpawl hmangin tlukter an si ðheu.

Phun thumnak cu ciarbêk lakih a tlu mi tuu cu a thosal ðheu ti hi a si. Feh zir tir mi nauhak cu feh a thiam ngaingai hlanah cun vawi tam nawn a tlu, a tluk zat cu siar caw k hman a si lo ding. Asinan zohman an mang a bang dah lo. Taksa in feh a zir rero tu nauhak a tluk tikah zohman kan mang a bang dah lo nân, thlarau lamah feh a zir mi an tluk tikah kan mang a bang ðheu. Mangbang ding a um lo, ziangahatile tlu thei an si ih an tho leh ko ding. Bible in *“Ziangahatile, mifel cu voi sarih tiang a tluk khal le a tho sal ding,”* (Thuf 24:16, NKJV) tiah a ti. A tam le a mal lam kha Bible ih sim tum mi a si lo. A tlu mi cu a thosal ðheu ti hi sim a tum sawn mi a si.

Ciarbêk lakih a tlu mi tuu thuhla ah a fiang zet mi thil phun thum cu: ciarbêk lakih a tlu mi tuu cu a thosal ti hi phun khatnak a si. Ziangahatile vāwk vekin nuam a ti dah lo. Zumtu mipiangthar cu sual ih a tluk khalle nuam a ti thei lo, ziangahatile sual a duh lotu Thlarau Thianghlim ih hmingsin le âmahkhân mi

a si. Mi hrekkhat in run mi a hlo thei lo kan ti ah cun soal tuah duhna ah an hmang pang ding, tiah an ti theu. Asinan cucu piangthar lopawl ih ruahna a si. Mipiangthar cu soal tuah a paw nawn lo, na rundamna a hlo cuang lo, tuah ko aw, tiah na fial khalle ciarbêk lakih khawlhaw dingah tuu fial vek khi a si. Na fial ngah cuang zik lo. Ziangahtile soal a duh lotu Thlarau Thianghlim a sungah a um zo, tuu a si zo.

Phun hnihnak cu ciarbêk lakih a tlu mi tuu kha ciarbêk lak ihsin a thawh tikah a hmul ih a kai mi ciarbêk kha a thianfai ding. Nasa zetin a thingaw ding ih, a hmul ihsin ciarbêk tam zet an tla ding. Asinan tla thei loin a tang mi ciarbêk khal kha a hmuh hmaisatbik thing le lungpi ah a tat ro ding, ziangahtile a hmul ih a kai mi ciarbêk kha tuu in a rem lo. Ralrin lo ruangih soal ih tlu zumtu cu rang zetin a tho ih Pa Pathian hnenah, in simsaktu kan Puithiam Jesu Khrih hnenah soal thuphacawiin a thianfaiaw ringring. Hihi Thukham Thar Bible ih zirh mi a si. Jesu Khrih hi van ah a um menmen lo, a tuupawl hrangah puithiam hna in tuansak ro. Ziangahtile tluk theinak leilung tlunah kan um ti hi a hngilh dah lo. Jesu lawng hman si loin Thlarau Thianghlim khalin a hmnsin zo mi zumtu thla in camsak ringring (Rom 8:26).

Phun thumna cu a hmul ih ciarbêk thiang teih a faiter hnuah cun ralrinnak a nei thlang. Ciarbêk lakih tluk tih a nunzia le a pawizia a theingah thlang. Curuangah tlu nawn lo dingih ralrinnak a nei. Siangpahrang David khal soal rapthlak zetih a tluk hnuah soal ih tluk a pawizia a theingah ih a nun ah ralrinnak in hmun a luaizia Sam sungah a khat. Zumtu Pathian mihman soal ih an tluk tikah soal ih an tluknak hmangin soal a pawizia an nun rori in an tepngah ih tlu nawn lo dingih ralrinnak an nei.

Curuangah soal ih tluk hi run mi hlohnak si loin, run mi ralrinnak petu ah a cang riangri. Hi thutak hi thlarau lamah mitvannak neitu lawnglawng ih theih thei mi a si. Sung muril ah Thlarau Thianghlim ih piantharnak nei lo biaknak minung, Mizopawl in ‘Sakhua miṭha’ an ti mipawl ih theih bān a si lo.

Sual ih tluknak hi rundamnak hlohnak lole run mi hlohnak ih a ruattupawl ih theih bǎn a si lo lawlaw.

Milai kan duhhamzia cu hih thu ka zirhnak ih an suh ðheu mi ah a lang. Hitin thu an sut ðheu, “*Sayapa, tuu kha ciarbêk lakah khan tho loin thi bang ta sehla, a rundamnak cu a hlo lo ding maw?*” tiin. Thil si thei cu a si ko. Ciarbêk lakih tlu tuu kha tho loin a tluknak ciarbêk lakah a thi thei ngaingai. Ziangahtile thawh a tum ringring nân, a tho thei nawn lo, a tluk zawng ah khan a ke pakhat kiak ko a rak nĕn ruangah a si. Cutin thusuttu hnenah ka suhsal mi cu: “*Ciarbêk lakah a tlu ih a thi mi tuu kha a thih leveten vǎwk ah a cang pei maw?*” tiah ka sut ih, ‘*Cang lo ding,*’ tiah an ti. Si e, a thih hnu khalah tuu a si lai tho tho, vǎwk ah a cang dah lo. Tuu thih in a thi. Vǎwk thih in a thi lo.

Kan zir zo mi Korin kuat khat bung nga le bung hleikhat ah zumtu an soal ruangih taksa thihnak tuarpawl kha zumlotu thih in an thi lo, zumtu thih in an thi (1Kor 5:1-5; 11:29-32 ðhaten siar aw). A ngaingai ti ah cun tuu kha ciarbêk lakih a tluknak thu ah mawh a phurtu cu amah tuu rori kha a si. Ziangahtile a ralrin lo ruangih tlu a si. Asinain a tluknak ciarbêk lak ih sin tho thei loih a thi mi tuu kha amah tuu in a thihnak parah mawh a phur nawn lo. Zo in mawh a phur dingah na ruat? Mawh a phurtu cu ciarbêk lakah tlu ih thawhsal tum rero naih, tho thei nawn loih thi tuu a khǎltu pastor a si. Khaih tuu kha amah ten a tho thei nawn lo, ziangahtile a ke pakhat a kiak. Curuangah bawmtu a tul. A bawmtu ding cu amah khǎltu tuukhǎl pastor pa kha a si. Vansiatnak ah Jesu ih a sim vekin ciarbêk lakih thi tuu a khǎltu (pastor) pa kha piangthar lo a rak si ih a member mipiangthar a tluk tikah va bawm ih thawhter tum loin, “*A si ding ka ti tho lo maw, rei cu an daih taktak lo ding ka ti tho lo maw?*” tiah soal ih a tlu mi va bawm tum loin a diriamtu le hnihsantu riangri ah a cang. Cucu kan ram ah a cang rero mi a si. Va thawh tum khal sehla khaih tuukhǎltu kha a pianthar lo ruangah a tlu mi tuu kaihtawh theinak Pathian

thucah a nei lo, amah ah Thlarau Thianglim a um lo ruangah
huham khal a nei lo, thlarau mitcaw le thlarau lamah mithi a si.

Thutak danglam thei lo cu: tuu cu a ralrin lole ciarbêk
lakah a tlu thei. A tluk tikah a thosal ding. A thawh tikah a
thianfaiaw ding. A thianfaiawk hnuah ralrinnak ah a hmang
ding. Tho thei nawn loin ciarbêk lakih a thih khal le phan ding a
um lo, tuu thihin a thi. Run mi a sinak a hlo lo, ti hi a si.

BUNG - 6

THUBET

Run mi lole rundamnak a hlo thei titupawlih an tansanbik mi Bible cu Hebru 6:4-8 hi a si. Lairam ka fehnak tinkim ah rundamnak a hlo thei a titupawl hnen ihsin hi Bible hi in suh ringring mi a si. Bible tlawng ka kai hlan kum 15 sungah hi Hebru 6:4-8 thu hmangin thusuhnak ka tawn tinten thatein sannak ka pe thei ngaingai lo. Ka ti thei tawkin Mizo hrilhfiahnak cabupawl khal ka zoh thluh nân, ka lung an kim thei lo. Bible tlawng ah cabu retnak (Library) ah hnatuannak cân remcang ka ngah ih Hebru hrilhfiah cabu cu zoh lo mi ka nei lo, asinan theifiang ngaingai loin tlawng ihsin ka suak. Ka suah hnuah cân ka hun peksal ih, Hebru cabu hrilhfiahtu hmuahhmuah ih an tawm thluh mi Hebru cakuat tawh (the key of Hebrews Epistle) ‘SAWN’ ti mi hmangin thungaitlak in ka hun siarsal tikah ka mit a vang riai.

“SAWN” ti mi cu cuaithlainak tawng a si. Pakhat lawng a si mi ah ‘sawn’ ti mi thu hman a si dah lo. Pakhat hnaki tam cuaithlai ding a um lawnglawng ah hman mi a si. Thimnak ah, a thasawn, a ritsawn, a famkimsawn, tivekah hman a si. Keimah bulpak rori in Hebru ah ‘sawn’ ti mi ziangzat a um ti theih duh ah ka zingzawi ih ‘sawn’ ti mi tawngfang hi vawi 46 ka hmu. Ka siar mi hi RSV (Revised Standard Version) ihsin leh mi Mizo Bible a si. Curuangah Hebru cakuat cu a thawk ihsin a cem tiang cuaithlainak cakuat a si. Cuai ih a thlai mi cu Hebru sakhawbiaknak (Hebrew Religion) le Khristiansinak (Christiannity) a si. Zianghatile Hebru Khristianpawl hi thlarau lamah an thang thei lo (Heb 5:12-14), thannak a khamtubik cu Khristian an si hlanih rei zet an rak um dah zonak Hebru sakhawbiaknak kha a si ti Hebru cakuat ngantu in Thlarau Thianghlim fimnak in fiangten a theihngah ruangah a thawk ihsin a cem tiang Hebru sakhawbiaknak le Khristiansinak cuai ih a khainak a si.

Hebru sakhawbiaknak hnakin Khristiannak cu a diksawn, a felsawn, a thasawn, a famkimsawn,...tiin ‘*sawn*’ ih a khat mi cakuat a si. Cucu a tawhfung khal a si. Hrën mi thingkuang sungih um thil lak kan duh le a awnnak tawhfung ken a ÷ul vekin, Hebru cakuat sungih um mi thu theih kan duh asile, a awnnak tawhfung a si mi ‘SAWN’ hi ken tengteng a ÷ul ti mi ka hmuhsuah hnuah Heb 6:4-8 ka hun zingzawi tikah rundannak lole run mi an hlo tinak ah hman ding a si lozia ka hmuhsuak. (Hih thu hi a hnan tein cabu ah ka ngan zo). Hebru 6:4-8 ih a hman mi ÷awngfång lole thu hmingsin a si mi cu ‘AN’ Mirang in ‘*they*’ TEV leh mi ah ‘*annih*’ ti mi hi a si. Ziangahatile câng 9-nak kan zoh tikah ‘*annih*’ ti mi aiawhah ‘*nannih*’ ti mi a hmang thlang. ‘*An*’ lole ‘*annih*’ a ti mi cu zo an si ih ‘*nannih*’ a ti mi cu zo an si ti le mibur pahnih Hebru mibur le Khristian mibur cuaithlainak a si. Curuanghai annih ti le nannih ti mi hmangin a thu ah kan lut hnik pei.

Câng 4 le câng 5 ah thuhlawm panga a um ih pakhat teten kan zoh ding.

Heb 6:4-6, “*Ziangahatile vei khat tleunak rak pek zo mi, van lam thilpek tep zotu, Thlarau Thianghlim ÷awmpi zotu, Pathian kamsuakthu tha le a thleng lai ding mi san ih thiltitheinakpawl a tep zotupawl cu, an tlûk asile, sualsirnak ih titharsal ding cu an hrangah a cang thei lo mi a si. Ziangahatile Pathian Fapa cu an khengbet tharsal ih ningzakzain an tuah a si.*”

‘Vei khat tleunak rak pek zo mi’: Tleunak pek a si zo mi cu Izip ram ihsin hruaisuah mipawl kha an si. Ziangahatile Izip an suahsan veten Pathian in zan ah tleunak le sun ah daihnem mero a pe hai ih, kum 40 sung khaih tleu khan a suahsan dah hai lo (Suah 13:21-22). Curuanghai vei khat tleunak rak pek zo mipawl cu Mosi in ramthing ih kum 40 sung a hruai mi Hebru-mi kha an si. Curuanghai ‘**annih**’ a tinak a si.

‘Van lam thilpek tep zotu’: Izip ihsin an ken mi riahcaw a cem veten van lamin mana pek an si cih ih, Kanaan ram an luh ih kanaan thlai thar an ei lai hlanlo van lam thilpek mana in kum 40 sung cawm an si (Suah 16:35). Cucu Mosi in kum 40 sung ramthing ah a hruai mi kha an si. Curuangah **‘annih’** ti an si.

‘Thlarau Thianghlim tawmpi zotu’: Ramthing ih kum 40 sung an tawihvah laiah khan lei lam hruaitu Mosi lawng si loin, van lam hruaitu an nei ih cucu mero kha a si. Cuih mero a dīn ah cun an duh khal le duh lo khal le cawlh ih riah a tūl. Mero a feh ah cun paih khal le paih lo khal le feh tengteng a tūl. Reipi a dīn le reipi an riak, reipi a feh le reipi an feh (Suah 40:36-37, Mip 9:19-23). Curuangah annih hrangah cun khaih mero kha Thlarau Thianghlim vek ciah a si. *“An zaten mero hnuaiyah an um ih,”* (1Kor 10:1) tiah Paul khalin a ti.

‘Pathian kamsuakthu tha’: Sinai tlangpar ihsin Pathian in miphun ih a hril mipawl hnenah Thupek pahra le Dān 600 lenglo Pathian kamsuakthu thaṭha kha pek an si ih an congah. Hruaitu Mosi hnen lawngah si loin, miburpi khalin thei tengteng ve hai seh ti Pathian in a duh ruangah Sinai Tlang hramah an ding ih, Pathian ih sim mi thu le aw cu anmaih hna rori in an theingah ih an tepngah. Curuangah **‘annih’** cu ti a si.

‘A thleng lai ding mi san ih thiltitheihnak pawl a tep zotu pawl’: Izip ram le ramthing ah an mit rori ih an hmuh mi Pathian thiltitheihnak le maksak lawng si loin, a rei hlanah ram tiam Kanaan an thlen hnuah ziangtlukih a maksak mi le ropi miphun an si leh ding ti mi tla cu Pathian in a theiher thluh hai. Leilung tlun miphun hmuahhmuah lakah thiltitheibik le ropibik miphun ah an cang leh ding ti mi hmuahhmuah khal an tepngah zo. Curuangah **‘annih’** cu ti a si.

Cāng 6a – *‘annih cu an tlu, sualsirnak ih titharsal ding cu an (nih) hrangah a cang thei lomi a si’*: Hruai mi miburpi lawng a si lo, anmah hruaitu Mosi rori khal (Joshua le Kaleb

siar) ramthing ah an thi thluh. Mosi khal kha Kanaan ram a luhlonak sãn cu a tar tuk ruangah a si lo. A hruai mi mipi thinlung khauh tuk ruangah pawrhawknak sual ah a tlu ve a si kha. Amah Mosi rori ih a sim mi a si (Dnp. 1:37). Sualsirnak nei thei nawn loin an tlu ih an thi thluh. Curuangah ‘**annih**’ cu ti a si.

Cãng 6b- *‘Pathian Fapa cu an khengbet tharsal ih an mualphoter’*: Hi thu ka zirh laiah pa pakhat in, *‘Sayapa a dang cu pawm a nuam zet nân, ramthing ah Pathian Fapa le a ra hrih fawn lo, an khengbêt fawn lo, an mualphoter fawn lo,’* tiah i ti. Kei in, *“Kuat khat Korin bung hra hun siar hnik aw,”* ka ti ih a siar tikah, *“Cuih Lungpi cu Khrih a si,”* (1Kor 10:4) ti mi a siarngah cun, *“Kha an rak khengbêtsal a si kha. Ramthing ih an um laiah an tũbik mi tidai a suahnak Lungpi kha Khrih a si a ti. Lungpi kha a vei khatnak ah Mosi in kianghrol in a sawh ih tidai a suak. A vawi hnihnak ah Pathian in thu sim men awla tidai a suak ding a ti nain, a kianghrăwl in a sawh lala (Mip 20:11). Cuih Lungpi cu Khrih a si a ti ruangah Pathian Fapa cu vawi hnih an khengbêt ih an mualphoter a si lo maw? Cumi cekci ruangah a si lo sawm Mosi khal Kanaan ram thleng loih a thihnak kha (Dnp 3:26-27),”* tiah ka ti. Curuangah ‘**annih**’ cu ti a si.

Heb 6:7-9, *“Ziangahtile leilung, a parih tla t̄heu mi ruahti a intu le a t̄uantupawl hrangih a t̄hahnem mi thlai rahsuah t̄heutu cun Pathian hnen ihsin malsawm a dawng a si. Asinan hlingbûr le hrambûr suahtu cu hnawn a si ih camsiat tuar a nâi a si, a netnakah urkăng a si ding. Asinan duhdawt mitla, cutin kan lo sim nân, nannih cu thil t̄hasawn, a si, rundamnak thawn thlurhaw mi thilpawl nan tuah kan beisei.”*

Cãng 7-8 Ló t̄ha le ruahti t̄ha a hmutu in lei thlawsuah a co. Asinan lei t̄halo le ruahti t̄ha lo cu hnawn a si ih, meisa ih ur a tawng tiin tahthimnak hmangin fengter a si. Miphun t̄ha, rah t̄ha suah dingih hrih mi an si nân, Mosi ih hruai mi Hebru mipawl cu hling le hrampi an suahter ruangah hnawn an si ih

ramthing ah hruai mi miburpi le hruaitu Mosi thawn Pathian kut in an thi thluh.

Mosi ih hruai mi ramthing ih thi mipawl kha an thlarau teh van ah a kai pei maw? Hruai mi miburpi thu cu Bible ah fiangteih simnak a um lo nain, hruaitu Mosi cu van ah a kai tiah Bible in in sim (Mat 17:1-4). Hruaitu Mosi ih soal hman ngaidam asiahcun, hruai mi mibur pawlih soal khal cu ngaidam a si ko lo pei maw???

Câng 9- *“Sihmanhsehla, duhdawt mi tla, cutin ka lo sim nân, NANNIH cu cuhnakih tha SAWN, rundamnak thawn thlurhaw mi thilpawl nan tuah kan beisei,”* (Heb.6:9, KJV): A umzia ih leh mi ah, *“Ka duhdawt mi unaupawl, hi bangin kan sim nain NANNIH thuhla ah cun lungmuinak kan nei. Nannih cu Thluasuahnak a thadeuh mi rundamnak nan nei, ti kha kan thei a si,”* (Heb 6:9, TEV) ti a si. Simfiang zawngih ih leh mi nanana cu a feng deuhnak a um cân a um ngaingai. Câng 4 in câng 8 tiang cu ‘ANNIH’ ti mi Mosi ih hruai mi thuhla a si ih, câng 9 ah ‘NANNIH’ a ti mi cu Hebru Khristianpawl an si. Annih cu an hloral thluh nân, nannih cu thlawsuahnak a thasawn mi rundamnak neitu ‘NAN’ si.

Fiangteih sim hi a tha, Hebru 6:4-8 hi Khristian thawn pehtlaihnak samzai tia hman a nei lo. Mosi hmangin ramthing ah kum 40 sung hruai mi Hebru miburpi le hruaitu Mosi thuhla a si. Cucu câng 9-nak ih ‘NANNIH’ ti mi thu in a fiangter. Curuangah Khristian rundamnak lole run mi a hlo thei tinak ah câng 4-8 lak ih hman hi theihfiang lo ruangah kan ralpa ih bumnak a si.

**RUNDAM A SI ZO MI
AN HLO THEISAL NAWN LO**

By

Gordon Za Ṭhio

A SUNG UM THUPAWL

Cahmai

I. REI TUK KA RAK BUAI	111
II. RUNDAMNAK CO, RUNDAMNAK	116
FIANG LE RUNDAMNAK HLO LO.....	
III. RUNDAMNAK A HLO THEI A TITUPAWL IN	
AN DINPI MI LE AN HMAN THEU MI	
BIBLE BUNG LE CÂNG PAWL LE	
AN SULLAM	122
IV. RUNDAM SI ZO HNUAH HLOHSAL	
THEIH A SI NAWN LONAK.....	128
V. THU TLANGKAWMNAK	137
CABU SIRHSĂN MIPAWL	141

BUNG - 1

REI TUK KA RAK BUAI

Thuh le pheh ding a tha lo, rundamnak ka co ih rundam ka si ti ka feng hnuah zirhawknak thu ah ka feng lo mi le ka buaipei mi a rak tam tuk. Cupawl lakih a tel mi pakhat cu: rundam ka si zo si khawh, sual tuahsal ningla rundamnak sung tahratin vanram ka sungsal pei maw ti thu hi a si. Hih thu hi 1976 in 1990 tiang, sau nawn zet ka buaipei. Ziangmaw can ah ka hlosal dah nawn lo ding ka ti, ziangmaw can ah le ka hlosal tla a si men ding tiah ka ti. Ka pianthar pek hrawngah thutak zirhtu tha kan rak nei lo. Kei tla hi cu keimah ten cabu lei tahratih mahte siar le zir ka rak si. Ka siar mi cabupawl lakah rundamnak a hlo thei lo ti an um ih, rundamnak a hlosal thei ti le an um fawn lala. Curuangah dinhmun hnget nei loin ka rak vakvai.

Cabu siarnak in ka feng thei lo tikah, ka rinsan mi le ka uar mipawl hnenah ka feh ih thu ka sut hai. Cutiuh ka suh mipawl lakah ka hlanih piangthar, Pathian hna a rak tquantupawl in duhdawtnak le seherhnak thawn in rak sim mi thupawl hi atu tiangin ka hngilh thei lo. A hmaisabikah Rev. Peter Van Hnuai Sum (evangelist a si laiah) ih i simdan ka vun langter ta hnik ding, hitin a ti: "Pathian in vei khat in rundam hnu cun rundamsal kan tul nawn lo, kumkhaw daihin in rundam. Curuangah rundamnak cu kan sungsal thei nawn lo," tiin. Hihi Thantlang ih crusade a tuah laih i sim mi a si. Ka lungawidan cu a mak lawlaw!

Pa Sum thawih kan tawnawkw hlanah Mandalay ih A.G Pastor a rak tuan mi Rev. Ahone hi a inn ah ka rak leng, cucu 1978 naingnganzi training ni 70 sung ka kai laiah a si. Anih cun tawiten i let, "Kawi Thio, zumnak hi suahsantal theih a si. Hebru zumtupawl khal an thusal ko," tiah a ti. A tik vekin Hebru 6:1-6 kan siar asile, cuvek phun vek rori a bang fawn. Saya

Ahone hi a lar lai tak a si bak ah, ka bulpak in anih hi kan uar tuk mi a si fawn tikah a thu cu el ci ah ka ruat lo.

Cun Rev. Ral Buai thawn kan tawngawsal. Anih cu zokhal ih rak uar zet mi a si. Kannih Hakha le Thantlang peng mipiangtharpawl tla cun amah hi thlarau lam pa ih kan ruah mi a si. A hnenah ka thinlung takin thu ka sut. “Pu Buai, rundamnak hi a hlo thei maw?” tiah ka ti. Anih khal in seherhna le zawnruahna thawn lungtakten in let, “Kannih UPC cun rundamnak a hlo thei lo ti zirh cu Setan in rul hmangin Evi kha, ‘Cucu a hman lo, nan thi lo ding,’ a ti mi thawn a bangaw tiah kan ruat! Tihnung tuk mi zirhawknak a si,” tiah a ti. A ti mi hi Dr. Ral Buai in amai ruahna ih i thihthaihna ih a sim mi a si lo. An kawhhran in kutkaih (Handbook) ih an rak hman mi “Thutak Thu Thenfelna” (Dividing the Word of Truth) ti mi cabu cahmai 219 nak khalih an telh mi a si. Ka duhdawt ih ka upat mi le rawngbawltlang le kan si fawn tikah ka thusuh mi i lehna hi ka nun ah rei zet a rak cam. Mi dang khal i sim vekin ka va zirh vivo hai.

Ka mi uar mipawl le ka upat ih ka rinsan mipawl ih in sim lawng ka ring lo, cabu le mekazin, cun ngan mi ca dangdang khal tam nawn ka siar. Cuti ih cabu ka siarna ih ka kaihgah mi pakhat cu Pentecostal kawhhran le Methodist zirhna (Arminianism) a uar deuh pauhpauh in rundamnak cu sunsal theih a si an ti ih, Evangelical tam deuh le Fundamental (Calvinism or Reform) pauhpauh cun rundamnak a co taktak mi cu an hlosal thei lo tiah an ti ve. Charismatic hruaitu pakhat Kenneth Hagin ih ngan mi ka siar mi cu atu tiang ka hngilh thei lo. A cabu hmin le cahmai nambat cu ka hngilh zo. “Vei khat nu pakhat thlacamsak dingih feh ka tum. Asinan Thlarau Thianghlim in i dawn. Va feh duh hlah, san a tlai nawn lo ding, Jesu hnakin leitlun a duhdawt sawn zo. Jesu a phatsan. Curuangah ka suahsan zo tiah i ti,” tiah a ngan. Cun a vun peh hrih, “Zumtu pakhat in soal a tuah tikah, cuti men cun Thlarau in a suahsan lo. Reipi a tlu ih, siraw loin, Jesu tiang a phatsansal a si ahcun rundamnak cu a sung ko ding,” tiah a ti. Ka siar pek

ah cun thil si ding rori ah ka ruat ih ka pawm zet. Thusimnak khalah ka hmang theu hngehng.

Khat lamah Fundamentalist-pawl ih zirhnak cabupawl khal ka siar phah vivo. A hleicein Humer Duncan cabupawl le John R. Rice ih suah mi THE SWORD OF THE LORD' mekezine hi an si. Cun John R. Rice ih ngan mi "CAN A SAVED PERSON EVER BE LOST" ti mi cabu fate tla hi cu mi ih in hlan mi a si ih, ka duh tuk lawmmam. Hih cabupawl ka siar tikah mipi hnenah aupi ngan si loin, ka thinlung sungtein, 'Rundamnak hi hlo thei ding cu a bang lo e,' tiah ka ti ringring.

Ka pianthar hnu le Pathian hna ka ÷uan hlan karlak hrawngah kannih ram le peng ih kan uarbik mi mi pahnih cu: Saya Rual Uk le Saya Ngun Mang hi an si. Hi te pahnih thuhla hi ka thei ringring. Pu Rual Uk (atu ah cun Dr. Rual Uk kan ti thlang) tla hi cu ka pianthar hlanah ka hmu zo, 1974 hrawngah a si hmang, Sopum khua ah Saya No Chum (atu ih Bishop No Chum hi) in a rak sawm ih, Pathian thu a zirh hai. Vawk khal an rak thah. Sun hnu khawm ah thusim dingin keimah in rak fial. Thlarau lamah mitcaw ka rak si ruangah Pu Rual Uk cu heh tiah ka rak sawisel. Atu ih ka ruahsal tikah ka ningzah a celhin ka celh lo. Ka pianthar hnu cun Saya Rual Uk le Saya Ngun Mang in teh ziangtin an ruat ve pei aw, rundamnak hi a hlo thei an ti pei maw, a hlo thei lo an ti pei ti hi ka ruat theu. Neh hnuh ka theih leh mi cu, "Vei khat rundam mi cu Hell ah an tla nawn lo ding," ti hi an zum ih an zirh veve ti hi a si. Cuih thu ka theih mi te cun ka thinlung sung muril ah tha i pe zet. Hi te pahnih ih zum mi le aupi mi cu a hman ko ding tiah ka ti ko nân, ÷ha te le hnget zetin thutluknak ka rak tuah thei cuang lo.

Vei khat cu ka rual ÷ha Clifford Van Thang, Ph.D in Hakha ih kan umtlang laiah "Thiote, atu tiangtiang rundamnak a hlo thei ti na zum hrih mi hi cu ka bei na dawng phah. Ca na siar zet ko nân, na fiang thei hrih lo hi cu ka khawruah na har," tiah i ti. Cuih a ÷awngkam te cun i ciah zet. Ka thin cu a heng lo, nasa ngaingai in khua i ruatter. Cutiuh i ti hnu rei lo ah ka umnak kawhhran le ka hna in ka suak ih evangelist ÷uanin ka

um. Kum khat hrawng a rei hnuah Philippines ram ih Prebyterian Theological Seminary ah 1992 in 1995 tiang Bible zirih ka um. Cu tawkih Bible tlawng ka kai sungih ka zir mi in siseh, ca ka siar mi in siseh, ka bulpak ih ka tawnteh mi in siseh rundamnak thu ah lungpem tuk mi le feng tuk mi ka nei. Cucu “RUNDAMNAK A CO TAKTAK MI CU RUNDAMNAK A SUNGSAL THEI NAWN LO, ZIANGAHTILE BAWIPA IN A KILVENG ZO” ti hi a si. Praise the Lord!

Rundamnak a hloh lozia ka pawm hnu le ka feng hnuah mi ka zirih hai tikah ka ralring zet. A hnget mi rundamnak ti mi ka zirih hai tik hmanah kan pianthar hnu cun soal nan tuah hmanah hell ah nan tla nawn lo ding tiah ka ti hai dah lo. Nan pianthar hnuih soal nan tuah asile hell ah nan tlasal ding tiah khal ka ti dah fawn lo. A sãn a um. Cutiuh ka ti lonak sãn cu: rundamnak a hlo thei lo ti thu hi mi hrekkhat cu an pianthar pek ih kan sim asile soal ah an ral a tãa pang ding ti ka phang. Vei khat tla cu Thantlang ih khemping kan tuah laiah zirih tu pakhat in “Nan pianthar hnu cun tual nan that ih, nunau-mipa sualnak ih nan tluk a si khalle nan rundamnak a hlo cuang lo, a ti ruangah mi tampi an buai ih, a lung a kim thei lo. Cu lawng a si lo, evangelist hminthang pakhat in ruak lumnak inn ih zan khawm ah thu a sim ih, “Mi nupi parih ka bawh laiah thi hman ningla, ka rundamnak ka sung lo ding,” tiah a ti. Cuih thu nu pakhat in i ra sut ih, “Mi nupi parih bawh phah ih thi pa cu piangthar pek te cu a si lo ding,” tiah ka ti hngehnghe.

Curuangah hi ca ka ngan tik khallah tumtah mi ka nei. Rundamnak a hlo thei ti mi pawmtupawl donak ah ka ngan lo. Cun rundamnak co zo tupawl cu nan soal khalle nan rundamnak thu ah nan thinphang hlah uh, nan zianghman pawh hlah seh tiih fawrhna ah ka fawn lo. Rundamnak a co zo tupawl in a sunglawi tuk mi Rundamnak maksak kan co ruangah Bawipa tih sinsin uhsi la, duhdawt sinsin uhsi tinak hrang le rundamnak thu ah keimah vekih rei tuk a buai mipawl in thutak an thei ih an luatnak dingah le a tãl tiki mi an zirih theinak ding tumtah deuh ih ka ngan mi a si. Cuihtlunah, a pianthar hnuah soal a

tuah ruangah hell ka tla ding ti phang ih thinbangih a um mipawl in an siar pang le fiang ve hai sehla, thosal hai seh ti khal ka tumtah mi a si fawn.

Kum tam nawn Kawlram le Lairam ah hmun kipah ka vak ve thlang. Thusuhnak lakih mi tambik ih in suh mi cu, “Rundamnak hi a hlo thei maw?” asilole “Vei khat a pianthar hnuah Hell ah a tlasal thei maw?” ti hi a si. Pathian thu simtupawl in kan tawng cio ko ding tiah ka zum. Hih thu hi hlan laipi ihsin elawk mi thu a si ih, cǎn cem tiang khalih zumtu zate kan bangrep thei lo ding mi thu pakhat a si. Kanmai san cu sim hlah, kanmai san hlan deuhih hminthang Pathian mihman veve, rualpi tha khal a si mi, John Wesley le George Whitefield khal himi thurin ah an bangaw lo. John Wesley cun rundamnak kan co khalle kan hlotersal thei tiah a ti ih, George Whitefield cun Rundamnak a si mi an hlosal thei nawn lo tiah a ti. Asinan an hua-aw lo, an seherhaw veve. An duhum in an va tha tak em!

Keimah lawng ka rak buai lo, an rak buai cio. Amahbelte keimah vek lawmmam in cǎn rei tuk an buai cu ka zum lo. Eternal Security asilole Once Saved, Always Saved” ti mi hi Lai tawng cun ‘Khukhua a Him mi Rundamnak’ asilole ‘Vei khat Rundam, Rundam Si Lan Ta’ tiin kan let ko ding. Himi thu hi Pathian Kamsuakthu Bible vek teih feng hi cu a nuam tuk, di a riam ih nun thianghlim lam khalah mi a hruai. Tu laifangah Korea ram zumtupawl hi leng lam ihsi zoh cun an nun a thiangbik, Bible an siarbik ih thla khal an cam bik. Zumtu za ah sawm sarih cu Presbyterian an si ih, rundamnak hlo thei lo zumtu an si. Curuangah, “Rundamnak a hlo lo,” ti zirhawknak hi tluknak le sual tuah duhnak ah mi hruaitu a si ti mi cu a hman lo. Pathian zangfahnak a thukzia le a kauhzia theihertu le zumtu nun ah that deuhnak le fel deuhnak ah mi a hruai ti sawn hi ka hmuhdan a si.

BUNG - 2

RUNDAMNAK CO, RUNDAM KA SI TI FENG LE RUNDAMNAK HLO LO

Rundamnak hlo lo ti mi thu buai pi dingah cun a buaipitu in rundamnak a co le rundam ka si ti a feng hmaisai a tul tiah ka ruat. Rundamnak hi Pathian tuah mi lawng maw a si, minung tuahnak (tuannak) teh a tel maw ti fiang lo pi le rundam ka si ti khal theihaw lo le fiang lo pi cun “Rundamnak hlo thei lo” thu hi pawm le feng a har ngaingai. Rundam ka si ti fengnak phehi hi cu rundamnak a hngehzi (security) thawi fehtlang mi a si. “Sin, the Savior and Salvation”: ti mi cabu sungah cun Robert P. Lighter in hitin a ti, “Pathian himternak le minung-ih fengnak” (God’s Security and Man’s Assurance) cu a kawpaw mi thutak zirhnak a si. Paisa pia-ih a hmai khat lam veve vek an si. Himternak cu a zum mi pa kha Pathian in a tuahsak mi a si ih, fengnak cu a zum mi pa in Pathian in a tuahsak mi a cohlan tikah a hnangam pi mi a si,” tiin (Lighter, 1991, cahmai 228).

Curuangah bung 2-nak ah Rundamnak co le Rundamnak feng thu hi a tawinak in ka langter ta hmaisai ding.

“Rundamnak co” ti mi cu hiti zawngih rel theih a si: kumkhaw nunnak neih, Khrih sungih nun asilole kan sungah Khrih a nung, Thlarau Thianghlim kan sungah a um, Khrih Thlarau neih, pianthar, sual ngaidamnak co, Pathian thawi remawk, thiamcoter, thisen ih tlen mi si, Pathian fa si, thihnak ihsin nunnak ih luh...ti vekin rel theih a si. Cuti asile, rundamnak cu minung in ziangtin kan co? A tawinakkik ih kan sim asile hitin kan ti ding: misual ka si, keimah le keimah ka rundamaw thei lo ti kan theihawk hnuah misual ka hrangah Khrih in i thihsak ti mi thuhla kha kan thei ih, amah Jesu Khrih le in tuahsak mi kan vun zum (rinsan) leveten rundamnak cu Pathian in in pe ih kan co. A hnuaiih Pathian Kamsuakthu hi siar hnik hman:

Rom 5:8, “Asinan Pathian in in duhdawtzia cu hitin a langter, misual kan si laiah Khrih cu kan hrangah a thi.”

1Pet 3:18, “Ziangahtile Pathian hnenih in hruai theinak dingah, Khrih khal in sualpawl hrangah vei khat mi hmuahhmuah hrangah a tuar. Midingfel cun midingfel lo hrangah a tuar ih, taksa ah cun thah a si ko nân, Thlarau in a nungter a si.”

1Kor 15:3-4, “Ziangahtile a hmaisabikah keimah khalih ka rak cohlan ve mi cu nan hnenah ka rak lo pesâwnsin. Cumi cu hitin a si, Cathianghlim ih a sim vekin Khrih cu kan sualpawl hrangah a thi. An phum ih, Cathianghlim ih a sim vekin a ni thumnak ah a thosal.”

Rom 10:9, “Na kê in Jesu cu Bawi a si tiah na phuang ih, na thinlung in mithi lak ihsin Pathian in a kaitho ti na zum asile, rundam na si ding.”

Efe 2:8-9, “Ziangahtile zangfahnak in zumnak thawngih rundam nan si, cucu nanmah ihsi suak a si lo, Pathian thilpek a si. Tuannak ruangah a si lo, cuti a si lo ahcun, mi an tluangkhwng pang ding.”

Misual ka si ti na fiang maw? Pathian in i duhdawt ti teh na zum maw? Khrih in a Pa, Pathian hnenih fehpi i duh ruangah ka hrangah a thi ti na zum maw? Cun Khrih cu thihnak ihsin a thosal ti na pawm taktak maw? Rundamnak hi keimai tuah mi a si lo, Pathian laksawng a si ti na fiang in na pawm ngam maw? Hihi na fiang ih Khrih na zum ih, amah na pan ih, “Bawipa” tiin Jesu cu na ti ih, a tho rori tiin na thinlung taktakih na zum a si ahcun rundamnak cu na co rori a si. Pathian Kamsuakthu Bible in thuphan a sim dah lo.

Rundam conak thu thawn pehparin pawmdan phun thum a um: pakhatnak – thil tha tuahnak thawngin rundamnak kan co; pahnihnak- Khrih kan zumnak le thil tha kan tuah mi a kawmawk tikah rundamnak kan co ti mi le pathumnak – Khrih

lawng kan rinsannak in rundamnak cu kan co ti hi a si. A hnuaiih zuk kan suai mi hi zoh hnik:

Himi thu thawn pehparin Amerika ram ih evangelist hminthang R. Larry Moyer cun a cabu YOU CAN TELL IT ti mi sungah, “Thil ti ruangih rundam kan co ahcun, Khrih leitlun ih a rat le a thih a ʔul lo ding. Cun Khrih kan zumnak le kanmai thil ti (ʔuannak) kawm ih rundam kan si ahcun riahsiatza a si ding, ziangahatile Khrih a famkimter thei lo ti lam a bang. Sikhalsehla, Khrih lawng kan rinsan a si ahcun, cucu a tawk a si, ziangahatile Khrih in khraws par ihsin, “ʔheh a si zo” tiah rundamnak hna a ʔuan mi thu ah thu a than zo (John 19:30),” tiah a ngan (Moyer, 1994 cahmai 13).

Thil ti (ʔuannak) ruangih rundamnak co a si ahcun ziang tik hmanah, kan nun sungah rundamnak ka co, ka fiang ti a um thei dah lo ding. Thil ti (ʔuannak) ih hlauh dingah cun rundamnak cu a man a khung tuk. Cun Khrih zumnak le kan thil ti (ʔuannak) kawm lawngih rundamnak kan co thei asile, kan thih hlanah co ding le rundam ka si ti feng theinak lamzin a um fawn lo ruangah, rundam feng ti a um lo ding ih a hlo ding le hlo lo ding ti khal a um fawn lo ding. Cuti asile, kan Bible sungih thutak tam tuk hnawn a ʔul ding.

“Rundam si feng” ti mi thu a tawinak ten zoh hrih hnik uhsi: Rundamnak a co ko nain, a fiang lo mi an um ʔheu. Curuangah John in a cakuat pakhatnak ah hih thu hi a ngan. A

ngan hmaisai mi Thuthangtha John cu rundam conak thu a si (John 20:31). Asinan John cakuat pakhatnak hi cu rundam si fengnak ding tumtah ih a ngan mi a si. 1John 5:13 ah, *“Sankhuk nunnak kan nei ti nan theihnak dingah le Pathian Fapa hmin nan zum theinak dingah, Pathian Fapa hmin a zumtu nan hnenah hi thilpawl hi ka ngan a si,”* tiah kan hmu. Cun hi a cakuat mi le Paul ih ngan mipawl zoh tikah lamzin phun thum ih feng theih a si. Cupawl tla cu:

(1) Thiang Thlarau tettikhannak in:

Rom 8:16, *“Pathian fāte kan si ti cu Thlarau rori in kan thlarau a theihfiangter.”*

1John 4:13, *“Pathian in kan hnenah a Thlarau in rak pek zo ruangah, cumi in kannih cu Pathian ah kan um ti le kanmah ah Pathian a um ti kan thei.”*

(2) Nuncan Ziaza in:

1John 3:9, *“Zokhal Pathian hrin mi cun sual a tuah vivo lo, ziangahatile amah ah Pathian-ih ci a um. Pathian hrin a si ruangah sual a tuahpeh vivo thei lo.”*

1John 3:14, *“Kannih cu unaupawl kan duhdawt ruangah thihnak ihsin nunnak ah kan lan zo ti kan thei. A unaupa a duhdawt lo tu cu thihnak ah a tāng hrih lai tinak a si.”*

Efe 2:10, *“Ziangahatile kannih cu amai kutsuak, hna thapawl tuan dingih Khrih Jesu ih sersiam mi kan si, cuih hna thapawl cu kan tuah dingah Pathian in a hlankhanin a rak timtuah cia.”*

(3) Pathian Kamsuakthu Zumnak in:

John 3:16, *“Ziangahatile Pathian in leitlun mipawl a duhdawtzia cu a Fapa neihsün a pe, cutin zokhal Fapa a*

zumtu cu a siathlorál lo ding ih, kumkhaw nunnak a nei sawn ding.”

John 5:24, *“Thungaiin, thungaiin ka lo sim, ka kamsuakthu a thei ih, i thlahtu a zumtu cun kumkhaw nunnak a nei ih, thuṭhennak a táwng lo ding, thihnak ihsin nunnak ah a lut sawn a si.”*

Thlarau Thianghlim kan co tikah Thlarau in hna ih theih mi aw in rundam na si zo tiah in ti lo. Kan tawn le kan teh dah kel lo mi lungawinak le hñangamnak in pe. Cun Bible siar duhnak le theih duhnak in pe fawn (1Pet 2:2). Cuihtlunah khawm paihnak le Pathian thangṭhat duhnak khal in neiter hrih. Rundamnak cotu cun kan nun khalah a lang hrih. Sual tuah hi kan ziaza ah a um nawn lo. Sual kan tuah tik khalah a hlan vekin nuam kan ti nawn lo. Kan puhruangaw, Zakia vekin leiba sam le mirethei bāwm kan tum. Kan sungih Khrih a nun zo ruangah Pathian duhnak tuah kan duh hleiah kan tuah taktak fawn ding. Amahbelte, Thlarau ih kan khah lo cān le kan nunzia in rualpi a tluk lo tikah Setan in thanau dingin in thlem ṭheu. Curuangah “Rundam Si Fengnak” ah cun Pathian Kamsuakthu Bible ihsi feng hi a ṭhabik ih a nuam bik tiah ka hmu. Ka bulpak nun khalih ka tawnteh mi a si.

“Safety, Certainty and Enjoyment” ti mi cabu fate sungah George Cutting in hitin a ti, “Khrih ih a ṭheh zo mi hñaṭuan in kumkhaw daihin in rundam. Amah zumtu thu ah Pathian ṭawngkam ka hmuh mi in thleng theih nawn loin i fiangter. Khrih le a hñaṭuan mi parah rundamnak lamzin cu ka hmu ih, Pathian Kamsuakthu sungah rundam si fengnak ka hmu,” tiin (Cutting, 1992, cahmai 20-21). Himi thu te hin mi tampi rundam si fengnak a pe.

Rundam co, Rundam si fiang le Rundamnak hlo thei lo an pehtlaihawkdan hi a tlunih ka ngan zo mi

(John 3:16; 5:24 le 1John 5:13) Bible cângpawl kan zohkawp tikah a fiang zet.

John 3:16 hi thaten siar hnik hman! Pathian in leitlun a duhdawt ti mi zawnah ‘nangmah’ khal na tel. A Fapa neihsün a ti mi cu “Jesu Khrih” a si. Cuih Jesu Khrih a zumtu pauhpauh a ti mi hi zoh hrih hnik! Miþha, miding, mithiam a ti lo kha, ‘pauhpauh’ a ti a si. A zumtu a ti mi khal ruat hnik! Baptisma cotu, sum le pai a petu, mifel a ti lo kha. Cun ‘an thi nawn lo ding’ a ti hrih. Himi zawnih ‘thi’ ti mi h sullam cu ‘thenawknak’ tinak a si. Curuangah Jesu Khrih zumtu cu Pathian thawn an thenaw nawn lo ding. A netnak lamah ‘kumkhaw nunnak an co ding’ tiah a ti kha. Bible dangah cun ‘kumkhaw nunnak an nei zo’ tin an let. Cumi cu cutipi in danglamnak a um lem lo. Amah Jesu rori in a zumtu kan hrangah amahkhān thu pahnih a sim: “an thi nawn lo ding” ti le “kumkhaw nunnak an nei ding/an nei zo” ti mi a si. Hih thu pahnih hin rundamnak hi feng theih a si ih, rundamnak a hloh thei lozia khal feng theih a si.

Cun John 5:24 le 1John 5:13 khalah amahkhān thu an tel. Cucu thuthangþha hna in a thei ih, Pathian zumtu le Pathian Fapa zumtu hrangah a si. Cuih amahkhānnak þawngkampawl tla cu:

- (1) Kumkhaw nunnak an nei
- (2) Thuþhennak an tawng nawn lo ding
- (3) Thihnak ihsin nunnak ah an lan zo tipawl hi an si.

Pathian cun thuphan a sim thei lo (Mip 23:19; Heb 6:18; Tita 1:2). Curuangah Pathian Fapa ka zum a si ahcun kumkhaw nunnak cu Pathian in a hlan in i hlan men a si lo, lawnsal ding khalin a ti lo, a net tiangih neih dingah in pek mi a si. Curuangah Khrih zumtu pauhpauh cun rundamnak cu an co, rundam ka si ti an fiang ih, an nei lan ta (a hlosal nawn lo).

BUNG - 3

RUNDAMNAK A HLO THEI TITUPAWL IN AN DINPI MI LE AN HMAN THEU MI BIBLE BUNG LE CÂNG PAWL LE AN SULLAM

Rundamnak co zo pawl khal an rundamnak an sungsal thei ti zumtupawl hin anmai duhduh ih ti an si ve lo. Pathian Kamsuakthu Bible sirhsan an nei ve. An sirhsan mi Bible bung le câng pawl cu himi cabu te sungah cun tarlang cawk a si lo ding ruangah an tansan mi langsar deuhdeuh pawl kan hun tanglang ding. Hih Bible bung le câng pawl hi t̄ateih siar le ngaihtuah lo ahcun rundamnak hlo thei zirhnak an bang zet. Asinan cuih Bible bung le câng pawlih a taw a lu le a fehda t̄ateih zoh tikah cun rundamnak a hlo thei ti zirhnak hrangih ngan mi an rak si lo. Cuih Bible cângpawlih sullam cu hliakhlai hnik uhsi.

Suahlannak 32:31,32: *“Cun Mosi cu Jehovah hnenah a kirsal ih, ‘Hi mi senpi hin sual rapthlak an rak tuah ih, anmai hrangah sui pathianpawl an rak tuah hi aw! Sikhalsehla atu ah, an sual na ngaidam pei maw? Na ngaidam lo a si ahcun, na rak ngan zo mi na cazual ihsin i thaihlo dingin ka lo ngen a si,’ tiah a ti.”*

Hih Bible câng tla hi t̄ateih kan siar asile Pathian in rundamnak thu a sim duh mi a si lo. Vanram kai thu le hell tlak thu khal a si lo. Taksa nunnak le taksa thihnak thawn a pehtlaiaw mi a si. Mosi ih a sim duh mi cu Kanaan ram va luh le va co thu, asilole taksa lam thihnak thu a si. “Tiamkam mi ram co lo khalin um ko ning, a t̄ul asile kan lei taksak nunnak khal la ko aw,” a ti duhna a si. Mi dang sual ruangah si loin, Mosi kha amai sual ruang rori ah Bawipaih thin a henger ih, Kanaan ram ih lut ding mi cazin ah a tel lo kha maw! Asinan,

van ah cun a kai thotho ti a fiang. Jesu a hmel a thlengawknak tlang ah khan Elijah thawn an rung langtlang (Mat 17:3).

Ezekiel 3:20, *“Cuvek thothoin midingfel pakhat cu a dingfelnak ihsin lamlêtin, mawhsualnak a rak tuah ih, a hmaiih harsatnak ka ret tikah, anih cu a thi ding; ralrinnak na rak pek lo ruangah a sualnak ah a thi ding ih, a rak tuah mi a dingfelnak cu cîn a si lo ding; asinan a thisen cu na hnenah ka lo hlâm ding.”*

Pathian in Ezekiel a sim duh mi cu thlarau rundamnak thu a si lo. Hi tawkih dingfelnak a ti mi khal hi Mosi Dān thlunnak thu a si. Dantatnak a thleng ding mi khal kumkhaw thiamlo cohnak si loin, taksa thihnak thu a si. Câng 18-nak ih ‘a nunnak runsuak dingin’ (to save his life) ti khal kha taksa nunnak thu lam a si sawn. Ezekiel 18:14 le 33:12,13 khal hivek thotho a simnak a si. A taktak ti ah cun, kan zia le kan tuahnak in kan taksa nunnak cu a runsuak theu. Asinan thlarau lam rundamnak cu Pathian lawngih tuah thei mi a si (Jonah 2:9; Efe 2:8,9).

Mathai 24:13, *“Asinan a cemnet tiangih a tuarsuaktu cu rundam a si ding.”*

Himi câng pakhat te lawng kan siar ahcun hngeh lo le dinhngeh lo ahcun rundamnak sunsal vek phun in a um. Asinan a bung pumpi kan siar asile Jesu ih a sim duh mi cu a fiang zet. Thlarau rundamnak lam si loin, taksa rundamnak thu lam sawn a si. Mithiang lawr hnuh leilung tlun le Israel ram ah tuar theih loih a tlung ding mi harsatnak maksak (great tribulation) sung ihsin an taksa himnak thu lam tu a si. Hremnak/harsatnak maksak a tlun tikah hngget zetih nan dīn asile, Khrih dodaltu (Anti-Christ) kut sung ihsin ka lo runsuak ding a tinak a si (Scofield, 1967, cahmai 1034).

John 15:6, *“Zokhal keimah ih a um ringring lo asile, hnge bangtukin hlăwn a si ding ih a ro ding; cule mi in an khawm ding ih meisa sungah an hlăwn ding, cule an kâng ding.”*

Hih Bible câng hi mi tampi in rundamnak a hlosal thei ko ti zirhnak ih an hman zet mi pakhat a si. Kum 1978 ah A.G General Council khalin rundamnak a co zo mipawl an hlosal thei nawn lo ti an zum lo le an pawm lonak thu an thannak ah an telh mi Bible câng pakhat a si (An By-law –Article VII, Section 1- sungah).

Himi zawnih ‘meisa’ ti mi hi hell ih ruah ding a si lo. Judah mi hrangah cun ‘meisa’ ti tikah Pathian thinhengnak dantatnak an simnak a si ðeu. Cun mirang Bible dang kan siar asile, ka sungih a um lo tu cu ti hnakin keimah ih a um ringring lo tu cu (remains in me or abides in me) ti a si deuh. Cumi ih a sim duh mi cu ‘Keimah thawi rem thliptlep ih a kawpaw lo mi’ tinak a si. Curuangah kan pianthar hnuah Khrih thawn ðateih kan pehtlaihawk lo asile, asilole dung kan tawlhsan asile in hman thei lo ding ih, rah khal kan rah thei lo ding. Cutin a netnakah cun hman lo mi le hnawn mi, nun ro nei kan si ding. Dr. Ryrie cun, “Kāng (burned) ti a si ruangah zumtu kan ðuan mi meisa ih hniksak a si tiki a kāng mi a um ding thu a si,” tiah a ti. 1Kor 3:11-15 ih rundam si ko naih, a ðuan mi meisa ih a kāng thluh ding mi khi a sawhter (Ryrie, 1994, cahmai 1649).

Cun mi hrekkhat cun ‘Keimah ih a um lo tu’ ti a si ruangah piangthar lo, zumlotupawl an si. Hi vek mipawl cu rah khal an rah lo ding ih, hell ram ih a tla ding mi an si. Rundam mi, zumtu an si lo, tiah an ti.

Galati 5:4, *“Dān in thiam a lo coter asile, Khrih cu nan hrangah ðathnemnak nei lo ah a cang; zangfahnak cu nan rak tluksān a si.”*

Paul in Dān thlunnak thawngin thiamco tum le dingfel tum Galati mipawl a ti hainak ðawngkam a si. Dān in zohman a run thei lo ruangah dān thlun tum cu Pathian zangfahnak ziang siar lo le suahsan a si. Rundamnak hlo le hlo lo lam a sim duh mi a si lo, rundamnak conak thu ah dān thlunnak lam le zangfahnak lam a tahtimnak a si (Morris, 1995, cahmai 1299).

Filipi 2:12, “*Curuangah ka duhdawt mitla, thu nan rak lun theu vek khan, ka um lai lawngah si loin, atu ka um nawn lo hnu khalah nasa sinin, ñih le khūr phahin nan rundamnak cu tuansuak uh.*”

Hitihih vun siar hruak ah cun rundam si zo mi hlosal thei a bang zet. Asinan, câng 13-ah Pathian cu nan sungah a ñuan a si a ti. Curuangah Paul ih sim duh mi cu an sungih a ñuantu kha a leng lamah langsuakin ñuan uh a ti duhnak a si. Mirang ñawng cun, ‘work out’ ti a si ih, leng lamah langsuak ko ñuan uh tinak a si; ‘work for’ rundamnak hrangah ñuan uh, ti a si lo. Kan sung ih cirti nung a put mi kha tihal mi inter uh, cutin leilung tleu le cite si uh, ti khi a sawh. Bible in na rundamnak hrangah nangmah ten ñuan aw, zuam aw, taima aw in ti dah lo.

1Kor 9:27, “*Cuhnakin mi dang hnenih thu ka phuan hnuah Pathian in tling lo i tilonak dingah, ka taksaruangpum cu nasazetin ka thunun ih ka thu hnuaiah ka ret sawn a si.*”

Paul ih a phan mi cu hell tla ko Pathian in tling lo a ti ding lam khi a si naisai lo, hnañuantu (rawngbawltu) ñha sinak ihsin hnawn, tling lo si ding a phan mi lam khi a si sawn. Rundamnak thu ah cun Jesu in John 6:37 ah, “*Ka hnenih ratu cu ka dawisuak hrimhrim lo ding,*” tiah a ti.

Hlanlai ihsin atu tiang khalah Pathian in thlarau hlo rundamtu ah nasa zetih a hman mipawl kha hmang duh nawn loin a hnawn mipawl an um ñheu. Kan taksa ñhateih kan kilven lo le duhtawkih kan tlanlen a si ahcun, Pathian in in hmang nawn lo ding ih, hnawn kan si thei ringring a si. Pathian ih hman mi si nawn cuang si loih dinhmun ñha le mi upat mi sinak ih um ringring khal hi a ñha lem cuang lo. A taltu um lo pi ih se kuang awrh thawn a bangaw.

2Peter 2:20-22, “*Cupawl cun kan Bawipa le Rundamtu Jesu Khrih theihnak ruangah khawvel bawrhhlawnak ihsin an tlânsuak hnuah, cumi thotho ah lutsalin, nehik an um a si ahcun, an nundān netasawn cemnetnak cu a hmaisai hnakin a*

sesawn ding. Ziangahtile dingfelnak zin theih hnuih an hnenih pek mi thupek thianghlim an tlansan hnakin, dingfelnak zin kharak thei lo lawlaw hai sehla an hrangah a thasawn. Asinan, 'Amai luak lamah uico cu a kirsal,' ih, 'A khawlhaw zo mi vawkpi cu ciarbêk lakah tâl dingin a kirsal,' tiah a dik mi thufim ih a ti vekin an parah a thlengkim a si."

A tlunih kan tangläng mi Bible cângpawl hi thateih kan siar asile, Jesu zum taktak ih rundamnak co an si lo. Atu lai khalah thuthangtha sim mi hna in thei ih, Khrih thuhla khal theithiam zet tho si in, dingfelnak lamzin khal thei ko nai, sung lam nun thlengawknak nei lo an um. Uico cu uico a si ringring ko. Vawk khal faiten khawlh khal awla vawk a si thotho. Khrih ah mithar a si mipawl cu uico le vawk thawih tahtim dan a si lo. Pathian in vawk kha tuu ih a thleng asile, ciarbek lakah a tlang nawn lo ding, a rilsual dah ti lo. 2Peter 2: 1- 2 hi thaten kan siar asile, hipawl hi rundam co an rak si lo ti a fiang zet.

Hebru 6:4-6, *"Ziangahtile vei khat tleunak rak pek zo mi, van lam thilpek tep zotu, Thlarau Thianghlim tawmpi zotu, Pathian kamsuakthu tha le a thleng lai ding mi san ih thiltitheinakpawl a tep zotupawl cu, an tluk asile, lungthlengnak ih titharsal ding cu an hrangah a cang thei lo mi a si. Ziangahtile Pathian Fapa cu an khengbêt tharsal ih ningzakzain an tuah a si."*

Himi Bible cângpawl le Hebru 10:26-29 hi rundamnak cu a hlosal thei, sunsal theih a si titupawl ih an tansanbik mi le an dinpi mi a si. Bible thiam sang le hrilhfihtupawl khalin an buaipibik mi a si ih, an hrilhfiahdan khal an bangaw lo cio. A tlangpi thu in phun 4 in an hrilhfiah. A hnuaiyah vun zoh hnik aw:

- (1) A si thei taktak lo nain, si hnik sehla (hypothetical) ti zawnghin zumnak ih a thang thei lo mi Judah Khristianpawl (Hebru Christians) ralrin peknak a si.
- (2) Khristian ka si an tiaw ko nân, leng lam le thluak tiang lawngih zum (professing Christians), thutak khal tep, thlarau huham khal tep nain a ei taktak lo mi le a co

taktak lo mi an si tiah mi hrekkhat cun an ti ve (NIV Study Bible, 1995, cahmai 1863).

- (3) Hih Bible câng ih a taw le a lu (context) kan siar tikah Khristian an si ko nân, hremnak nasa tuk an tuar tikah Judah biaknak lamih a lutsalpawl an si. Curuangah hipawl cu sirawin kawhhran ah an ra lutsal nawn lo ding. An sual man cu an nun sungah an tuar ding. Pathian thinhengnak meisa (hell meisa a si lo) in a kâng hai ding, tiah an ti.

Gene Cunningham cun, *“The Anchor of the Soul”* ti mi a cabu sungah, “Thlarau nun ah kirsal thei nawn loih tlûk hi a um. Cuih dinhmun thlen hnu cun siatnak lam lawng panin, san kim hlanih thihnak le zohsia zetih thihnak an tawng,” tiah a ngan (Cunningham, 1999, cahmai 27).

Hebru 10:26-29 sungih thutak thei ko na cingih sual tuahtupawl, Pathian Fapa kha a ke hnuaiih a palbettu le thisen a bawrbangtertu le Thlarau Thianghlim a zuamtaitu pawl ih an co ding mi thinhengnak meisa le dantatnak thu khal hi rundamnak cotu an si lo, thutak an thei ko nân, Khrih cohlang lotu an si, tiah Dr. John R. Rice cun a ti (Rice, 1934, cahmai 9).

Asinan, The Nelson Study Bible cun Hebru Khristianpawl hi zumtu an si ih, taksa thihnak hnakin a na sawn mi dantatnak nasa zet a tuar ding mipawl thuhla a si, tiah a ti (cahmai 2093). Ziang a va si khalle rundamnak a hlo thei tinak thu a si an ti lo. Hebru cabu a thawkin a cem tiang kan siar asile, rundamnak a hloh lozia thu lam a ngan sawn (Hebru 10:39).

BUNG - 4

RUNDAM SI ZO HNUAH HLOHSAL THEIH A SI NAWN LONAK

Kan zum mi le kan kaih mi Bible sung thu thateih kan zoh tikah a hnget mi rundamnak cotupawl an hlohsal thei nawn lozia fiangten a lang. Bible cu Pathian Kamsuakthu a si ruangah amah le amah a el-aw thei lo, a kalhaw fawn lo. Rundamnak hlo thei khal Bible in in zirh ih, rundamnak hlo thei lo thu khal in zirh thiamthiam ti theih a si lo. Rundamnak a hlo theisal tinak Bible bung le câng tampi a um ih, a hlo theisal nawn lo ti Bible bung le câng khal tampi a um ve ti theih a si lo. Rundamnak hi a hlosal thei, sunsal a theih ti ruahsual mi Bible bung le câng beltu cu an um hnuaihni ko. Ziangah rundam co zo hnuah hlohsal thei a si nawn lo ti le: rundamnak hi Pathian ih in tuahsak mi laksawng a si ih, minung tuah mi a si lo ruangah a si, ti hi a tawinakbik ih simfiangnak cu a si.

Zumtu Himnak Thu (About the Security of the Believer) thu thawn pehparawin Dr. M. H. Tabb ih ti mi hi ka uar zet. "Rundamnak cu Pa Pathian ih tuansuah mi hna a si. Kan hminnak hrampi cu Pathian in kan hrangih rundamnak a tuah mi hi a si. Leilung a sersiam hlanin kannih cu in rak hril zo (Efe 1:4). Cun a ropitnak ih hruailut dingah Jesu cu rundamnak thlenpitu ah a tuah (Hebru 2:10). Curuangah a fate pakhat khal rundamnak a hloh asile Pathian timtuah mi hloh tinak a si ding. Pathian cu rundam dingin a cak ih, rundam zo mipawl kilveng ding khalah a cak a si (John 10:29). A kut sung ihsin lawng dingin amah hnakh caksawn um a tul ding," tiah a ti (Tabb, 1981, Volume 1, cahmai 52).

Curuangah rundamnak a hngehzia le vei khat rundam si zo hnuah cun hlohsal a theih nawn lo, sunsal a si thei nawn lonak sãn hi thumthlak Pathian 'Trinity' (Pa, Fapa, Thlarau Thianghlim) ih tuahsak mi le kilvennak ruangah a si tinak thu hi a tawinak in himi bung ah hin ka tarlang ding. Thlacamnak le

Pathian Kamsuakthu Bible kau pahin thinsau ten zohtlang hnik uhsi.

A. PA PATHIAN LAM IHSIN:

1. Pathian in lianngan tukih a tumtah mi a si. (The Sovereign Purpose of God)

Minung in duhhrilnak kan nei kan ti ko nain, Pathian ih tumtah mi a rak si hmais. Leilung sersiam hlan ihsin Pathian in amai ta si dingin in rak hril (Efe 1:4). Jesu Khrih thawngin a fa ih in cohlang ding khalin a rak tumtah fawn (Efe 1:5). Cun a FAPA ah in rak cohlang. Amai mi si dingin in rak hrilnak cu amai tumtah mi a si ih, a hramthawk ihsin tuah dingah a rak khiah cia mi a si (Efe 1:11).

Rom 8:28-30 sungih Paul ih tawngkam hin a fiangter sinsin. Rundamnak cotupawl cu Pathian in a hril cia hai, a dangten a ret hai, cun a ko hai ih amah thawn a remawter hai. Amah thawi a remawkter mipawl cu a ropitnak khal a coter hai, tiah a ti. Haleluiah. Curuangah Pa Pathian in a rundam zo mipawl cu lamzin hrek ah tansan tahratin a fehsan hai dah lo. Hi thu hi tha zetih ngan ka duh nân, himi cabu te sungah cun a famkim thei lo ih, a rem thei lo ruangah a si.

2. Pathian zangfahnak ruang lawngin a si. (The Grace of God)

Pathian zangfahnak thu ih feng thluh lo ahcun, rundamnak hi a hlosal thei tiih zum a awl te. Bible Cathiang ih simdan vun zoh ta hnik uhsi: *“Pathian in annih cu a zangfahnak in Khrih Jesu ih um mi tlennak hmangin a lakin thiam a coter hai,”* (Rom 3:24). *“Cule zangfahnak in a si ahcun, cuih hrilnak cu thil ti parih thumaw mi a si nawn lo ding, cuti a si lo ahcun, zangfahnak cu zangfahnak a si nawn lo ding. Asinan thil ti parih thumaw a si ahcun, zangfahnak in a si*

nawn lo ding; cutin asilole thil ti cu thil ti a si nawn lo ding,” (Rom 11:6). Mi tampi in kan thei ih hla khalih kan sak theu mi cu Efesa 2:8,9 hi a si. Cucu, *“Ziangahtile zangfahnak in zumnak thawngih rundam nan si, cucu nanmah ih si suak a si lo, Pathian thilpek a si. Tuannak ruangah a si lo, cuti a si lo ahcun, mi an tluangkhwang pang ding,”* ti hi a si. Rundamnak kan co lawng si loin, rundam kan si ringring khal hi Pathian zangfahnak thawng thotho in a si. Kanmai tuahnak le zuamnak a tel lo. Pathian in kei in 50, nang in 50 tuan aw in ti dah lo. Amai tuan thluh ding mi hna ah a ruat.

3. Pathian Duhdawnak Ruangah. (The Love of God)

Kan co mi rundamnak a hngehnak a san pakhat cu kan Pathian in a falepawl in duhdawnak hi a si. Rom 8:35-39 hi siar hnik hman, na lung a awi tuk ding. Paul in Khrih duhdawnak thawi in then theitu zianghman a um lozia a phuan hnuah, kan Bawipa Jesu Khrih thawngih kan ta a si mi Pathian duhdawnak thawn in then theitu ding cu sersiam mi thil hmuahhmuah lakah zianghman a um lo, tiah a ti (Rom 8:39).

Fanu le fapa neitu cun kan thei thluh ko. Kan fate an sual ih, kan lung in tawn lo hmanah kan fate an sinak in kan then thei nawn lo, kan seherh hai sawn riangri. Fale hlawntu an um si nan ti men thei. Pathian cu minung vek a si lo. Khawse fa kan si lai hmanah (John 8:44) in seherh ih, a fa kan si hnu sinsin cun in duhdawnak hi a sang tuk, a kau tuk, a thuk tuk ih tah cawk a si lo (Efe 3:18,19).

4. Pathian Cahnak Ruangah. (The Power of God)

Zumtu zohman tlu lo dingin kanmah ten kan kilvengaw thei lo. Tlu loih in umter theitu le a hmaika-ih sawihnawm ding zianghman um lo le lungawi teih in suaipi theitu cu kan Pathian

ṭhiamṭhiam a si (Judas 24). Peter-ih ṭawngkam hin ka lung i hmuiter thei tuk. 1Peter 1:4-5,... *“a ṭawihral thei lo mi, a bawrhhlawh lo mi le a cuai thei lo mi ro nan co ding mi cu van ah ret cia-in a um. Zumnak ruangih rundamnak, cān neta ah langter dingih timtuh cia mi cu co dingin Pathian huham ih kilven nan si,”* tiah a ti, *“...himi ah nasazetin lungawiaipuangan nan um (cāng 6),”* tiah a vun peh hrih bet. Mi hrekkhat cun kan zumsal lo ah teh an ti men ding. A ngaingai ti ah cun, zumnak lala khal hi Pathian laksawng ṭhiamṭhiam a si (Efe 2:8).

5. Pathian Thutiamkam Ruangah. (The Promises of God)

Kumkhua a hmun mi rundamnak (Eternal Security) thu ah Pathian thutiamkam hi Bible sungah a tam zet. Cupawl lakah kei ka uarbik mi le ka dinpibik mi cu John 10:27-29 hi a si. *“Ka tuupawl cun ka aw an thei ih, kei khal in anmah cu ka thei hai. Cule annih in keimah in thlun. Cule an hnenah kumkhaw nunnak ka pe, an hloral dah hrimhrim lo ding ih, zohman in ka kut sung ihta in lawng dah fawn lo ding. Anmahpawl ka hnenih i petu ka Pa cu ziang hmuahhmuah hnakin a ropisawn; zohman in ka paih kut sung ihta an lawng thei lo ding,”* ti a si kha.

Kumkhaw nunnak (Eternal Life) hi Thukham Thar ah vei 31 a um. A sim duh mi hi phun hnih a rawiaw – a ṭhatzia (quality) le a sauzia (duration) a si. Hihi Khrih a nei zo mipawl cun kumkhua hrangih kan co zo mi le kan neih mi a si (1John 5:12; John 3:16; 5:25; Kol 3:4). Cuih nun a neitu cu Jesu in an thi nawn lo ding, asilole an siathloral nawn lo ding, tiah in ti (John 3:16). David in Sam 37:23-24 ah, *“Miṭhapaih kekarpawl cu Jehovah in a hruai ih, a lamzin ah lungsinak a nei. A tlûk a si khalle, a tlulan ta lo ding, ziangah tile Jehovah in a kut in amah cu a kaihnet ding,”* tiah a ti. Pathian duhnak tuah cu a thlah mi (Jesu Khrih) zum hi a si (John 8:29). Curuanga Jesu zumtu pauhpauh cu kan tluk hmanah kan tlu lan ta lo, amah in in kaithosal ringring. Praise the Lord!

B. PATHIAN FAPA JESU KHRIH LAM IHSIN:

1. Kan hrangih Khrih a thihnak le a thisen thawngin.

(The Death of Christ and His Blood)

Mi hrekkhat cun ka pianthar hnuih soal ka tuah a si ahcun rundamnak cu ka sung ko ding, ka hlosal ko ding tiah an ruahsual theu. Soal tuah tik pauh ah rundamnak hlo si sehla ni khat ah vei tamtuk kan hloter ding. Phun dangih kan sim asile, rundam kan si...soal kan tuah ih kan rundamnak a hlosal, cule Bawipa i ngaidam aw tiah kan soal kan phuang ih in rundamsal lala, reilote ah, kan sualsal lala ih kan rundamnak cu a hlosal lala ding, cun kan soal kan phuang lala ih Bawipa hnenah ngaidam kan dilsal ih, rundam kan si lala tivek phun a si ding. Ruat hnik! Soal tuah ruangih rundamnak a hloh a si ahcun ni khat vei 20, vei 30 lai kan pianthar a tul ding tivek ah a cang. Cucu a si thei lo mi a si. Thutak ih in zirhdan a si hrimhrim lo. Vei khat pianthar hnuah, piantharsal ti a um nawn lo (John 3:3,5; 1Pet 1:23).

“..Khrih cu kan soalpawl hrangah a thi,” (1Ko 15:3); *“..amai taksaruangpum rori in thing parah kan soalpawl cu a phur,”* (1Pet 2:24); *“..Khrih khal in soalpawl hrangah vei khat mi hmuahhmuah hrangah a tuar,”* (1Pet 3:18); *“..Khrih cu mi tampi ih soalpawl phur dingah vei khat hlän a si,”* (Henru 9:28); *“Anih cu in duhdawtu le amai thisen rori ih kan soalpawl in khawlhfaisaktu a si,”* (Thu 1:5). Kan soal hmuahhmuah (leitlun mi hmuahhmuah soal) kha a phur ih a fehpi (John 1:29) ruangah Pa Pathian rori khalin dung a tun ih a fehsan, *“Ka Pathian, ka Pathian, ziangahso i fehsan?”* (Mat 27:46) tiah a ti. Khrih cu kan soal ruangah a thi kan ti tikah – rundamnak kan co can tiang lawng hrangah a si lo. Rundamnak kan co hlan le kan co hnu, kan cän a net tiang (kan thih ni tiang) hrangah tavuan lain a thi a si. A ngaingai ti ahcun, kan suah hlan kum 2000 lai pi ah khan mi hmuahhmuah kan hrangah a thi ih, a thisen

thawngin tlen le thianter kan si. John in, “*..a Fapa, Jesu Khrih thisen in kan sual hmuahhmuah a khawlhfaï a si,*” (1John 1:7) tiah a ti. “Huahhmuah” ti mi cu rundam kan si hlan le rundam kan si hnu (kan dam sung hmuahhmuah) tiang khi a huap. A tam le a mal lam khalah danglamnak a um fawn lo. A huap thluh. Curuangah zumtu diktak cu: vei khat Jesu in a rundam zo a si ahcun a rundam ringring hai a si. Pathian zangfahnak hi a va ropi tak em!

2. Khrih ih a ðheh zo mi Hna Ruangah. (The Finished Work of Christ)

Misual hrangah Rundamnak hna ðuan dingah Pathian in Khrih a thlah. “*Minung Fapa cu mi dangih řen dingah a ra lo, mi rian dingin le mi tapi tlen dingah a nunnak pe dingin a ra sawn a si, ’ tiah a ti*” (Mat 20:28). Rundamnak hna cu a ðhehfel zo ruangah Jesu in khraws par ihsin, “*ðheh a si zo!*” tiah a au (John 19:30). Hebru cabu ngantu khalin, “*Anih cu sualpawl hrangih thawinak pakhat kumkhaw daihin a hlän hnuah, Pathian kut vawrh lamah a to,*” (Heb 10:12) tiah a ti. Pathian in a Fapa Jesu cu kan sual leiba in samsaktu dingah leitlun ah a run thlah ih a thiter ringring nawn lo ding. A ðheh zo mi hna cu a nawlhter naisai nawn lo. Rundamnak co dingah na tuah ding, na ðuan ding a tel ve a si belte ahcun rundamnak cu na hlotersal thei ko ding. Asinan, kanmai tuah le ti zianghman a tel lo ih, Khrih in himi hna ropi tuk hi a ðhehfel zo ruangah amah zumtu cu kumkhaw daihin in rundam a si. A hmin thangthat si ko seh!

3. Khrih Thawi kan Pehlaihawknak a Hngeh tuk Ruangah.

(Our Perfect Relationship with Christ)

Rundamnak cotupawl cu Khrih sungah an um ih (2Ko 5:17), Khrih khal anmah sungah a um (Gal 2:20). Khrih sungih a um zo mipawl hrangah Khrih kha Pathian in ‘kan fimnak, kan

dingfelnak, kan thianhlimnak le kan tlennak ah a tuah zo (1Ko 1:30). Cun Khrih cu kan lu ah a cang ih, kannih cu a taksa peng kan si (1Ko 12:12-14). Cuihtlunah, zumtu cu Paul ih tawngkam bangin, Khrih zawngih thawhter mi le van ah Khrih zawngih toter mi kan si hrih fawn (Ef 2:5,6). Jesu khalin sabit kung a si mi amah a pehtu nan si tiah in ti (John 15:5). Efesa 5:30 ah Paul in, “*Ziangahtile kannih cu Khrih-ih taksaruangpum, a titsa le a ruh pawlih pêng kan si,*” tiah a ti.

John 6:39-40 ih Jesu ih sim mi thu hi zoh hrih hnik uhsi: “*I thlahtu ka Paih duhzawng cu hihi a si, i pek mipawl hmuahhmuah pakhat hman hloter loin, ni netabikih anmah ka thawhter ding hi a si. Cule Fapa a hmutu le a zumtu kip in kumkhaw nunnak an neih ding le ni netabikih anmah ka thawhter ding cu, i thlahtupaih duh zawng a si,*” tiah a ti.

Zumtu (rundamnak co) cu Pa in a Fapa hnenih in pek tikah, Khrih sungah in ret ih, Khrih taksaruangpum-ih a hngetek kan si. Curuangah a Pa in tavuan a pek vekin Jesu in hnget zetin hlo lo ding in hupphen, in kilveng ih tavuan in lak. A titsa a ruh kan si ih, thenaw thei kan si lo. A umnak pauhpauh ah tel ih um ding mi kan si.

4. Khrih in atu rori ih in dinpinak thawngin (The Present Ministry of Christ)

A thi ih a thawhsal hnuah, Jesu Khrih in a menmen in in zoh lo. Thla in camsak (Rom 8:34). Kan ralpa Setan in sual in puh tikah kan lam tang sihni a tuan ih, Pa hnenah thu in simsak (1John 2:1). Jesu cu tazacuaiawknak ih sihni in tuansak tikah a sung dah lo. Cun puithiam lubik dinhmun in Paih vawrh lamah to-in Pa hnenah in dilsak. “*Curuangah an hrangih dilsak dingin a nun ringring ruangah, amai zarih Pathian hnenih ratupawl cu a net tiangin a rundam thei a si,*” (Heb 7:25) tiah Bible in a ti.

Jesu Khrih cu a thlengaw dah lo (Heb 13:8). Kumkhuain a nung ih a cak, thil a ti thei. A thi thei nawn lo. Thi thei si in, cak lo sehla kumkhuain in rundam thei lo ding, in kilveng thei

fawn lo ding. Khawruahharza rundamtu le khawruahharza a rundamnak sungah lungawi awla, hngamten um thlang aw!

C. THLARAU THIANGHLIM LAM IHSIN:

1. Thlarau Thianghlim kan sungah a um zo.

Zumtu mipiangthar pauhpauh sungah Thlarau Thianghlim a um. 1Ko 6:19 ah Paul in, *“Nan taksaruangpum cu Pathian hnen ih si nan neih mi nan sungih um Thlarau Thianghlim-ih temple a si ti le nanmah cu nanmai ta nan si lo ti nan thei lo maw?”* tiah a ti. Jesu zumtu pauhpauh Thlarau ih hrinsal mi kan si (John 3:3-6). Thlarau kan neih ruangah Khrih ta kan si (Rom 8:9). Jesu in a thih hlanah cuih Thlarau Thianghlim thu a sim, *“Pa ka ngen ding ih, anih in nan hnenih kumkhua um dingah, a dang Bawmtu a run lo pe ding,”* (John 14:16) tiah a ti. Cule a vun pehsal ih, *“Amah cu nan hnenah a cêng ih, nan sung khalih a cên ding ruangah amah cu nan thei,”* (John 14:17) tiah a ti. Jesu ih sim vekin Thlarau Thianghlim cu zumtu kan sungah a cêng ih, kumkhuain in umpi. Inn leng vek men a si lo, kan sungih a cen hnuhnu cun kan thih tiang a cêng. Kan soal tikah a riah kan siater (Efe 4:30). Ziangmaw cãn ah amah in in hruai thei lo ko kan tuah (1The 5:20). Asinan in fehsan dah lo. Hebru 13:5 ah, *“Ka lo tân ta dah lo ding ih, ka lo thlauthla dah fawn lo ding,* tiah a ti tikah Thlarau Thianghlim ih in umpinak hi a sim duh mi a si. *“Nan hnenih hnațuan țha a țuan thăwktu cun Jesu Khrih-ih Ni tiang a tifamkim ding, cumi rori cu ka zumhngat a si,”* (Fil 1:6) tiah Paul in a ti tikah, kan sungih cêng Thlarau Thianghlim ih a țuan rero mi hi a sim duh mi a si. A va sunglawiin a va țha lawmmam ve aw!

2. Thlarau Thianghlim in Baptisma in Pe (Baptized by the Holy Spirit)

Zumtu mipiangthar in rundamnak a hlohsal thei lonak a sǎn pakhat cu Thlarau Thianghlim in Khrih taksa sungah baptisma in peknak hi a si (1Ko 12:13). Cutin Khrih thawn pumkhat kan si (1Ko 6:17). Khrih taksa peng khal kan si cih (1Ko 6:15). Curuangah Jesu Khrih a hloh lawngah kannih khal kan hlo ve thei ding tinak a si. John khalin, *“Pathian in kan hnenah a Thlarau in rak pek zo ruangah, cumi in kannih cu Pathian ah kan um ti le kanmah ah Pathian a um ti kan thei,”* (1John 4:13) tiah a ti. Leilung tlunih a him bik mi cu Pathian sungih Thlarau Thianghlim ih a thuh mi, zumtupawl hi kan si. Khrih sungih a um zo mipawl cu kumkhuain kan him lan ta ding. Haleluiah!

3. Thlarau Thianghlim in Tacik in Khen Zo (Sealed by the Holy Spirit)

Thuthangṭha a thei ih a zumtu pauhpauh cu Pathian in a ta an sizia hmingsinnak ah Thlarau Thianghlim hmangin tacik in khen (Efe 1:13). Cuih tacikkhen mi cu tlennak ni a thlen tiangin a hmun, a siat thei nawn lo. Zumtu a sualsal hlan tiang lawng daih a si lo, luatnak ni (tlennak ni) a thlen tiang hrangah a si. Thlarau Thianghlim cencilh mi zumtu in kan soal tikah Thlarau Thianghlim cu a riah kan siatter ih, a cahnak huham cu kanmah ah a lang thei nawn lo, asinan Thlarau Thianghlim cun in suahsan cuang lo.

Leilung tlun cuzah khalin kan ta a si ti hmingsinnak ih tacik an khen mi cu an kilveng ringring, āmah an khān. Tacik an khen mi phenah an thuneihnak (power) a um. Cuvekin, misual pakhat khat in Khrih a zum leveten Pathian Thlarau in tlennak ni tiang hrangah (the day of redemption) a kilveng thlang. Di a va riam tak em!

BUNG - 5

THUTLANGKAWMNAK

A hnuaiih Pastor pa le a member pakhat thu an ruahawk mi thu hi Dr. Moe in Chin Baptist Church Silver Jubilee Magazine ih a ngan mi sungin ka vun leh mi a si. Siar hnik hman, a lo fiangter zet men ding.

Pastor: :Rundamnak co hnuih hlohsal a si ahcun, hlosal dingin ziang tuah a tul?

Member: :Sual va tuah awla.

Pastor: :Jesu in thlarau hlo va kai dingin in fial si khawh, hihi va feh ih va sim a tul maw?

Member: : Tul tuk e.

Pastor: :James 4:17 hi siar hnik. Hi vek cun sual na tuah rero si khawh, na hlo rero tinak a si hi.

Member: :Hlo thei ding tiangtiang cun sual ka tuah hrih lo pi.

Pastor: :Rundamnak hlo ding tiang ziangzat sual tuah a tul ti Bible bung le câng in sim hnik.
(Moe, 2005, cahmai 356-357)

Kum 2003 ah vei khat cu USA ihsin Bible zirh thiam zet Gene Cunningham in mitcaw tlawng inn ah in zirh. A tawng ka lehsak phah ah thu ka sut, "Rundamnak a hlosal thei tiih zirhawknak hi ziangtin na ruat?" tiah ka ti. In lehdan cu a mak zet. "Rundamnak a hlosal thei a si ahcun kei cu thuthangtha ka sim lo ding," tiah i ti. A sim duh mi cu, rundam kan si hnuah sual kan tuah ih kan rundamnak a hlosal a si ahcun, sual le kan tuahsal theu thofo fawn ih ziang santlaihnak so a um, a tinak a si. Jesu dungthluntu John khalin, "*Sual kan nei lo kan ti asile, kanmah le kanmah kan bumaw ih kanmah ah thutak a um lo,*"

(1John 1:8) tiah a ti. Bawipa zarah kan ziaza ah soal tuah hi a um nawn lo. John in hitin a tibet, “Zokhal Pathian hrin mi cun soal a tuah vivo lo, ziangahtile amah ah Pathian-ih ci a um. Pathian hrin a si ruangah soal a tuahpeh vivo thei lo,” (1John 3:9). Soal kan tuah pang khal le Pathian hnenah kan soal phuangin ngaidam kan dil asile kan soal in ngaidam ih amah thawn kan pawlkawmawsal. Ka sim duh mi cu zumtu in soal kan tuah tikah Pathian fa kan sinak a cat lo, asinan Pathian thawi kan pawlkawmawknak lawngte a cat. Curuangah soal tuah leveteih rundamnak hlo ti mi cu Bible ah a um lo. Soal tam tuk tuah tikah rundamnak a hlosal thei ti khal Bible ah a um cuang lo.

Duluth Bible Church ih an suah mi Eternal Security cabu sungih tahthimnak an sim mi hi a dik tuk ka ti. An sim na thei theu ko ding nain, bawmtu dingah ka telh ve. A hnuaiah siar hnik aw –

“Zawng cun a fate a thiar hai tikah an nulepawlih mei an kaiter. Zawng fa kha an dam ih an cah ahcun ñih ding a mal, asinan an cak loih an dam lo ahcun an nulepawl in thing hnge pakhat ihsin pakhat ih an pet tikah an kaih hngget mi an thlah pang theu. Cutikah vansiatnak ah, “good bye” an ti a ñul ta. Asinan zawhte cu cuvek an si ve lo. Zawng thaw cun an bangaw lo zet. Zawhte nu cun a fate kha a ha le a ka in a keu ih a thawn hai. Zawhte fate an himnak cu an cah lo le an cahnak parah a thumaw lo, an nu ih ka ih a keu hngget mi parah a thumaw. Hihi a thadeuh tuk lawlaw. Cuvek phun cu kan si ve. Kanmah in Khrih kan kaihngget ruangah si loin, amah in in kaihngget ruangah kan him hi a si,” (Zeler, Eternal Security, cahnmai 21).

Mi hrekkhat in an ti theu mi cu – ka zum an ti hnuah Pathian hna tiang a ñuan zo mipawl in Khristian ihsin an suak ih, biaknak dang tivek ah an lutsalm mi hrekkhat tla cun Pathian a um lo an tisal ih Khristian sinak in an suak. Cuvekpawl teh

rundam an si thotho pei maw? Himi thu ah, Martin R. Dehaan II ih ngan mi hin mi a fiangter zet. Dehaan II cun, “Mi pakhat in Khrih kha a hnawng ih, rundamnak hrangah lamzin dang a pan asile, kha pa kha a hramthawk ihsin rundam co mi a rak si lo tinak a si. Khrih a dungtun ih a suahtansal mipawl thu ah dungthluntu pakhat in, *“Annih cu kan hnen ihsin an fehsuak, asinan annih cu kanmai mi an si lo. Ziangah cutin ka ti tile, kanmai mi rak si hai sehla cu, kanmai hnenah an rak tãng ding. An rak fehsuak zo ruangah an zaten kanmai mi an si lo ti a fiang,”* (1John 2:19) tiah a ti, tiah a ngan (Dehaan, 1989, cahmai 6).

“Foundations” ti mi cabu ngantu Drue Freeman hi ‘A Hmun Mi Himnak’ (Eternal Security) pawm le zirhtu a si. Cu pa cun, “Hih thu hi zohdan le zingzawidan/hliakhlaidan (approach) a phunphun a um ih, cupawl lakah *“Felfai zetih Hliakhlaidan (The Logical Approach) ih thlir tikah a dik hrimhrim tiah a ti. Anih ih tidan cu: “Pakhatnak – rundamnak cu zangfahnak ruangah zumnak thawngih hmuh mi a si, curuangah sual va tuah ruangih hlohsalter theih a si lo (Efe 2:8-9). Pahnihnak- hrinsalnak in Pathian fate in siter ruangah sual kan va tuah mi in kan Pa a thleng thei lo (John 1:12-13; 2Tim 2:13). Pathumnak – rundamnak cu Pathian ih in tuahsak mi hlir a si ih, cu khal cu a ral kan si lai ih a tuah mi a si. Curuangah atu tla ah hi cun rundam kan si zo ih, hlawnhlo ding ti cu a tuah nawn hrimhrim lo ding,”* tiah a ti (Freeman, 2001, cahmai 368).

Mi zokhal sut hnik uhsi la, a hlosal thei mi rundamnak cu an duh hrimhrim lo ding. Hi tlukih a tha lo mi minung hman in a hlosal thei mi rundamnak kan duh lo a si ahcun ziangtin so duhdawtnak thawi a khat mi Pathian cun a fate a si cia mi cu an rundamnak hlosalin hell tlaksal ding cu in siang ding? Paul in, *“Ziangahtile Pathian thilpekpawl le a kawhnaq cu thiah theih a si lo,”* (Rom 11:29) tiah a ti. Ruat hnik, kumkhaw nunnak hi Pathian laksawng a si (Rom 6:23). Thlarau Thianghlim khal hi Pathian laksawng thotho a si (1Th 4:8). Cun dingfelnak kan ti

mi khal Pathian laksawng thiamthiam a si (Rom 5:17). Hih a laksawngpawl hi Pathian in na hnen ihsin a lasal nawn hai lo ding. Curuanga rundamnak a co zo tupawlih rundamnakcu a hlosal thei nawn lo, hihi thutak a si. Pathian in himi ca hin thlawsuah in pe hram seh !!!

SIRHSAN MI CABUPAWL

1. A.G. Geberal Council. By-laws, Article VIII. Section
2. Cunningham, Gene. The Anchor of the Soul
(Bible Ministries, Hot Springs, AR 71910)
3. Cutting, George. Safety, Certainty and Enjoyment
(Back to the Bible, Lincoln, NE 68501)
4. Dehaan II, M.R. What Do We Have To Lose
(Grand Rapids, Michigan, USA)
5. Freeman, Drue. Foundations
(Village Ministries International, Inc. Oklahoma, USA)
6. Lightner, Robert P. Sin, the Savior and Salvation
(Kregal Publications, Grand Rapids, MI 49501)
7. Morris, Henry M. The Defenders Study Bible
(World Publisher, Inc. Iowa Falls, IA 50126, USA)
8. Moyer, R. Larry. You Can Tell It
(Evantell, Inc., Dalass, USA)
9. Reynold, Ralph Vincent. Dividing the Word of Truth
(Brocicaille, Ontario, Canada)
10. Rice, John R. Can a Saved Person ever be Lost?
(The Sword of the Lord, Murfresboro, Tenn. 37130, USA)
11. Ryrie, Charles Caldwell. Ryrie Study Bible
(Moody Press, Chicago)
12. Scofield. The New Scofield Reference Bible
(New York, Oxford University Press)
13. Tabb, M.H., Biblical Answers to Perplexing Questions
(Foundations Ministries, Fort Walton Beach, Florida 32549)
14. The NIV Study Bible
(Zondervan, Grand Rapids, Michigan 49530)
15. Zeller, George. Eternal Security
(Duluth Bible Church, MN 55803)
